

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

**Zhodnocení organizačního řízení jednotek sborů dobrovolných
hasičů obcí kategorie JPO II a JPO III v okrese Jindřichův
Hradec a návrh na jeho úpravy.**

Diplomová práce

Autor: Bc. Martin Fučík

Vedoucí práce: Ing. Ladislav Karda

V Českých Budějovicích 23. května 2011

ABSTRAKT

The topic of this thesis is evaluation of management of local voluntary fire brigade units of category JPO II and JPO III in the district of Jindřichův Hradec and suggestions to its amendment. The contents of the thesis is permanent organizational, technical and professional competence which is the essential prerequisite for their setting to rescue and liquidation jobs at emergency events and in critical situations. The goal of the thesis was to judge the management further to the professional training by description of the way of achieving professional competence and realizing professional preparation of local fire brigade members, and to try to find out possible imperfection or unbalanced state between requirements and factual situations. The technique of questionnaires and auricular discussions were used to explore if professional training is carried out regularly and with proper coverage and quality set for the category of fire brigade units of JPO II and JPO III. Through the achieved results of the research the level of management of local voluntary fire brigade units of the category JPO II and JPO III in the district of Jindřichův Hradec has been ascertained. The results of the questionnaire research have shown that the organizational, technical and professional competence is below standard. This allegation can be illustrated by the combination of replies in the questionnaires. The research sample was formed by 16 local units of voluntary firemen with 229 active members. In order to improve the situation some procedures have been suggested to eliminate the imperfection. Primarily it is necessary to focus on thorough following of the laws, regulations and rulings which are concerned with the given points at issue, including checking of their fulfilment. If it is impossible to achieve improvement of duality of organizational, technical and professional competence then it is advisable to talk about the way how to change the relevant legislation followed by optimization of the required prerequisite for ensuring the units preparedness. The members of the local voluntary fire brigade units are required to achieve too high level of knowledge and preparation in comparison with the time assigned to management at present. The set of organizational, technical and professional training as a whole is not complied by any local voluntary fire brigade unit belonging to category II and III of fire protection unit.

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b. zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě v úpravě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

23. května 2011

.....

Podpis studenta

Poděkování

Chci touto cestou poděkovat panu Ing. Ladislavu Kardovi za aktivní přístup při zpracování diplomové práce.

Martin Fučík

OBSAH:	strana
ÚVOD.....	7
1. SOUČASNÝ STAV	8
1.1 Legislativa.....	8
1.2 Povinnosti obce a obecního úřadu na úseku požární ochrany	10
1.2.1 Zřízení JSDH obce.....	11
1.2.2 Úkoly JSDH obce	13
1.3 Rozdělení jednotek požární ochrany a jejich předurčenost	14
1.3.1 Organizace plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany.....	16
1.3.2 Přehled JSDH obce kategorie JPO II a JPO III na území okresu Jindřichův Hradec	17
1.4 Organizační řízení JSDH obce.....	18
1.4.1 Organizační způsobilost.....	20
1.4.1.1 Výkon služby členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.....	21
1.4.1.2 Velitel jednotky a velitel družstva	22
1.4.1.3 Technický úsek	22
1.4.1.4 Strojní úsek	23
1.4.1.5 Zdravotní a fyzická způsobilost.....	25
1.4.1.6 Tělesná příprava a sport.....	26
1.4.1.7 Bezpečnost práce	30
1.4.2 Technická způsobilost.....	31
1.4.2.1 Osobní ochranné prostředky	32

1.4.2.2 Technické prostředky.....	33
1.4.2.3 Technika.....	34
1.4.3 Odborná způsobilost	36
1.4.3.1 Základní odborná příprava.....	37
1.4.3.2 Pravidelná odborná příprava.....	37
1.5 Organizace prověřovacího a taktického cvičení	40
1.5.1 Druhy a zaměření cvičení	40
1.5.2 Oprávnění k nařízení prověřovacího a taktického cvičení a schvalování dokumentace cvičení.....	42
1.5.3 Organizace prověřovacího a taktického cvičení	43
2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZA	44
2.1 Cíl práce	44
2.2 Hypotéza	44
3. METODIKA	44
4. VÝSLEDKY	49
5. DISKUSE.....	84
6. ZÁVĚR	87
7. KLÍČOVÁ SLOVA	89
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	90
9. PŘÍLOHY	92

ÚVOD

Organizační řízení u jednotek požární ochrany je důležitou součástí připravenosti jednotek. Toto téma zpracovávám, jelikož jsem přesvědčen o důležitosti zpětné vazby. Porovnání mezi současným stavu a praktického plnění se zákonnými podmínkami, metodickými předpisy dává přehled o skutečném stavu organizační přípravy v praxi. Z dostupných zdrojů je známo, že ne všechny podmínky organizačního řízení se daří plnit. Jádrem problému spočívá v rozdílnosti přístupu k výkladu legislativního rámce a zvolených postupů při jeho realizaci. Vycházím z přesvědčení, že požadavky kladené na jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí jsou příliš vysoké, v porovnání s časovými možnostmi členů a finančními prostředky zřizovatelů jednotek požární ochrany (dále jen JPO) kategorie JPO II a JPO III na okrese Jindřichův Hradec. Smyslem diplomové práce je poukázat na případné nedostatky v přístupu členů jednotek k plnění úkolů a rámcově navrhnout možné změny v organizačním řízení jednotek PO vedoucí k optimalizaci nebo zlepšení podmínek mezi požadavky a reálnou situací. Je přínosné si uvědomit, jaké požadavky jsou kladeny na připravenost jednotek SDH obcí s možnostmi jejich plnění. V současné době není důsledný systém kontroly realizace právních předpisů a tudíž nemají orgány státní správy možnost zpětné vazby. Je velmi problematické provádět kontrolu a vyvozování závěrů na fakticky dobrovolném zapojení členů jednotek. Z hlediska technické připravenosti jsou možnosti obcí rozdělených do kategorií JPO II a JPO III velmi odlišné, což se také odráží na přístupu k plnění úkolů.

1. SOUČASNÝ STAV

Organizační řízení je základní a nedílnou součástí přípravy členů JSDH obce, techniky a technických prostředků pro úspěšné provedení záchranných a likvidačních prací. Tento soubor činností je z hlediska připravenosti území na mimořádné události v oblasti požární ochrany zabezpečován jednotkami požární ochrany všech kategorií zařazených do plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany (dále jen „plošné pokrytí“). Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí jsou v rámci plošného pokrytí jsou rozděleny s ohledem na stanovený stupeň nebezpečí místně příslušného katastrálního území obce, vybaveny technikou a věcnými prostředky vzhledem ke geografické poloze a ve vztahu k reálně dosažitelným dojezdovým časům. JPO jsou dle předurčení vybaveny technickými a věcnými prostředky PO a pravidelně odborně připravovanými členy. Rozdělení jednotek je upraveno právními normami.^[6]

1.1 Legislativa

Legislativa platná pro působnost jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.^[1]

Zákony – Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ; ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů;

Vyhlášky – Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci);

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláška č. 35/2007 Sb., o stanovení technických podmínek požární techniky, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláška č. 255/1999 Sb., o stanovení technických podmínek věcných prostředků požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů;

Nařízení vlády – Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;

Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.

Nařízení kraje – č. 8/2005 Sb., kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Jihočeského kraje jednotkami požární ochrany.

Interní nařízení – Pokyny, rozkazy a oznámení s platností pro Hasičský záchranný sbor.

Obecně závazné vyhlášky – Požární řád obce

1.2 Povinnosti obce a obecního úřadu na úseku požární ochrany

Podle § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů obec na úseku požární ochrany má povinnosti.

1) Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Udržuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a zabezpečuje odbornou přípravu členů JSDHO. Zabezpečuje materiální a finanční potřeby jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a požární ochrany v obci. Zajišťuje péči o členy jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, zaměstnance zařazené v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků a členy jiných jednotek sborů dobrovolných hasičů obce nebo podniků. Poskytuje náhradu ušlého výdělku členu jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, a hradí jim preventivní zdravotní prohlídky. Provádí výstavbu a údržbu objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, zejména pro potřeby svého územního obvodu a zpracovává stanovenou dokumentaci požární ochrany. Obec zřizuje ohlašovnu požárů a další místa odkud lze hlásit požár. Zabezpečuje zdroje vody pro hašení požárů, jejich trvalou použitelnost a stanoví další zdroje vody pro hašení požárů a podmínky pro zajištění jejich trvalé použitelnosti. Umožňuje dislokaci jednotek hasičského záchranného sboru v katastrálním území obce podle nařízení kraje^[15] a přispívá na provoz a vybavení těchto jednotek, také spolupracuje se sousedními obcemi při plnění úkolů k zabezpečení požární ochrany, za tímto účelem obce mohou soustřeďovat finanční prostředky a zajišťovat jejich zdroje. Obec organizuje preventivně výchovnou činnost. Obecně závaznou vyhláškou vydává požární řád obce a stanoví podmínky, za kterých bude probíhat zabezpečení požární ochrany při akcích, s účastí většího počtu osob a plní obdobné povinnosti uložené zákonem^[6] právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám.

2) Obecní úřad na úseku požární ochrany zajišťuje účast velitelů a strojníků jednotky sboru dobrovolných hasičů obce na odborné přípravě a zajišťuje úkoly požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu.

3) Vybraný obecní úřad zabezpečuje podle požárního poplachového plánu kraje hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech mimo svůj územní obvod a zabezpečuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce k zásahům i mimo svůj územní obvod na základě nařízení kraje,^[15] kterým se stanoví podmínky plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany, zabezpečují nepřetržitou pracovní pohotovost mimo pracoviště v počtu nejméně jednoho požárního družstva o sníženém početním stavu.^[6]

1.2.1 Zřízení JSDH obce

Před vlastním zřizováním jednotky SDH obce je potřeba upozornit na častou záměnu pojmů „Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce“, „Sbor dobrovolných hasičů“, „Hasičský sbor“. Jednotka SDH obce je zřizovaná obcí a je obcí plně zabezpečována po finanční i materiální stránce. „Sbor dobrovolných hasičů“ je zpravidla název základního článku občanského sdružení působícího na úseku PO, např. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Těmto sdružením obec může poskytovat příspěvky na činnost a spolupracovat s nimi v oblasti požární ochrany i v oblasti ochrany obyvatelstva. Tato sdružení se však řídí zejména zákonem o sdružování občanů a svými stanovami. Tato sdružení např. nemohou ukládat úkoly obcím a naopak. Zřizování jednotky SDH obce je administrativně a organizačně náročný proces.

Proces zřizování JSDHO lze shrnout takto:

Prvotním úkolem je, projednání možnosti zřízení jednotky SDH obce. Pokud jsou možnosti, následuje nábor členů jednotky SDH obce. Takto připravený písemný materiál je předán ke schválení zřízení jednotky, zastupitelstvu obce a zveřejnění na veřejných místech usnesení zastupitelstva obce o zřízení jednotky SDH obce. Nutnou součástí je zajištění zdravotních prohlídek nových členů jednotky SDH obce a uzavření smluvních vztahů se členy jednotky SDH obce. Starosta obce provede jmenování velitele jednotky SDH obce. Každá jednotka SDH obce musí být vybavena požární technikou a věcnými prostředky PO, včetně prostředků k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a vybavení členů jednotky SDH obce osobními a kolektivními ochrannými

pracovními prostředky, následně je důležité zajistit odbornou přípravu a způsobilost členů jednotky SDH obce.^[20]

Při najmenování dostatečného počtu členů pro zřízení jednotky SDH obce schopných zajistit minimální početní stav členů připravených k výjezdu, nebo při souhlasných stanoviscích HZS kraje a subjektu oprávněného zajistit zásah na území obce svojí jednotkou PO, nebo zřízení společné jednotky PO pro několik obcí, následuje projednání vlastního zřízení jednotky na zasedání zastupitelstva obce. Zde je nutno rozhodnout o konečné formě zřízení jednotky - jednotka jako součást obecního úřadu nebo organizační složka obce, resp. zřízení společné jednotky PO. Současně je nutno projednat formu smluvního vztahu členů jednotky k obci dle zákoníku práce – pracovní poměr, dohoda o pracovní činnosti nebo dohoda o provedení práce nebo pouze na základě dohody o členství v jednotce bez vzniku pracovně právního vztahu ovšem jednoznačně řešící práva, povinnosti a nároky člena jednotka a obce.^[16]

Minimální rozsah dokumentace o zřízení jednotky stanovuje § 12 nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o PO, ve znění pozdějších předpisů, mezi tyto dokumenty patří:

- 1) zřizovací listina nebo příslušná smlouva, pokud se zřizuje společná jednotka PO,
- 2) stejnopis jmenovacího dekretu velitele jednotky;
- 3) seznam členů jednotky;
- 4) dokumentace o odborné způsobilosti členů;
- 5) doklad o zdravotní způsobilosti členů pro výkon služby v jednotce.

V případě, že jednotka je zřízena jako organizační složka obce, zřizovací listinou je zřizovací listina organizační složky obce, nebo je-li jednotka součástí obecního úřadu (oddělení apod.), pak se zřizovací listina vyhotoví samostatně nebo může být nahrazena organizačním řádem obce, ze kterého vyplyne zřízení jednotky, např. jako oddělení obecního úřadu. U společné jednotky PO, zřizovací listina se vyhotoví samostatně nebo může být nahrazena smlouvou o zřízení společné jednotky PO.^[11]

Forma zřizovací listiny není výslovně stanovena (příloha č. 1). Při tvorbě zřizovací listiny mohou být využity obecné návrhy. Náležitosti smlouvy o sdružení prostředků a o zřízení společné jednotky PO se odvíjejí od vzájemných smluvních vztahů mezi obcemi, které společnou jednotku zřizují. Vlastní forma zřízení jednotky SDH obce není zákonem o PO stanovena a lze dovodit z ustanovení platných právních předpisů, a to zejména zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, který provozování činností vymezených jednotkám požární ochrany nepovoluje, tudíž nemůže být zřízena jako subjekt zřízený za účelem zisku, dále zákona o PO, který specifikuje, že jednotku SDH obce obec zřizuje v samostatné působnosti, právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby mohou zřídit jednotku PO pouze v případě, že provozují činnost se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím a zároveň jim zřízení jednotky PO určí HZS kraje, takové subjekty mohou zřídit pouze jednotku HZS podniku nebo jednotku SDH podniku, nikoliv jednotku SDH obce. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a obecních zřízeních, ve kterém § 35a specifikuje že výkon samostatné působnosti mohou obce zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon o obcích nestanoví jinak. Je nutno vzít na vědomí, že příspěvková organizace, obecně prospěšná společnost nebo veřejná nezisková organizace jsou z pohledu zákona o PO právnické osoby.^[6]

1.2.2 Úkoly JSDH obce

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má úkoly dle § 70 zákona č. 133/1985 Sb. ve znění pozdějších předpisů a to zajištění požární bezpečnosti v obci a jejím katastru a dle potřeb i mimo něj. Členská základna je rozložena do všech věkových kategorií od 18 let výše. Zastoupení jsou většinou muži, žen v jednotce bývá minimum. Členství v jednotce je dobrovolné na základě jmenovací listiny a smlouvě o provedení prací. Jednotka je financována z obecního rozpočtu a dále z příspěvků státu a kraje v formou účelových dotací a příp. grantů. Členové jednotky se mohou podílet na výchově mládeže formou branných soutěží, soutěží hasičských, přednášek ve školách atd. V průběhu roku je organizována odborná příprava, pravidelná odborná příprava,

ověření znalostí, taktická a prověřovací cvičení, která mají pevně stanovený řád. Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má stanovenou strukturu řízení a je podřízena starostovi obce a v rámci výkonu služby metodicky řídicímu orgánu, jímž je Hasičský záchranný sbor kraje. V městských aglomeracích jsou jednotky PO zřízeny v návaznosti na potřeby městských částí a Hasičského záchranného sboru České republiky. Členové JSDH obce provádějí také preventivní činnost, formou preventivních požárních hlídek.^[6]

1.3 Rozdělení jednotek požární ochrany a jejich předurčenost

Tab. 1.1 Rozdělení jednotek a jejich předurčenost^[10]

Kategorie jednotky	Popis činnosti
JPO I	Jednotka HZS ČR. Zajišťuje obsazení jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu nebo jejich kombinaci. Poskytuje pomoc obcím speciální a další technikou a prostředky na území své působnosti. V místě dislokace plní úkoly místní jednotky požární ochrany.
	Čas výjezdu do 2 minut, působnost územní do 20 minut.
JPO II/1	Jednotka SDH obce kategorie II zabezpečující obsazení 1 družstva o zmenšeném početním stavu. Zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel přes 1000
	Čas výjezdu do 5 minut, územní působnost do 10 minut.
JPO II/2	Jednotka SDH obce kategorie II zabezpečující obsazení 2 družstev o zmenšeném početním stavu. Zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel přes 1000.
	Čas výjezdu do 5 minut, územní působnost do 10 minut.
JPO III/1	Jednotka SDH obce kategorie JPO III zabezpečující obsazení 1 družstva o zmenšeném početním stavu. Zřizována ve vybrané obci s počtem obyvatel přes 1000.
	Čas výjezdu do 10 minut, územní působnost do 10 minut dojezdu.
JPO III/2	Jednotka SDH obce kategorie JPO III zabezpečující obsazení 2 družstev o zmenšeném početním stavu. Zřizována v obci s počtem obyvatel nad 1000.

	Čas výjezdu do 10 minut, územní působnost do 10 minut dojezdu.
JPO IV	Jednotka HZS podniku zřízená právnickou nebo podnikající fyzikou osobou. Zabezpečuje obsazení jednoho družstva o zmenšeném početním stavu. Poskytuje speciální prostředky a techniku na vyžádání OPIS HZS kraje na základě dohody.
	Čas výjezdu do 2 minut, územní působnost – areál firmy .
JPO V	Jednotka SDH obce JPO V. Zabezpečuje obsazení 1 družstva o zmenšeném početním stavu.
	Čas výjezdu do 10 minut, územní působnost – katastr obce.
JPO VI	Jednotka SDH podniku zřízená právnickou nebo podnikající fyzikou osobou. Poskytuje speciální prostředky a techniku na vyžádání OPIS HZS kraje na základě dohody.
	Čas výjezdu do 10 minut, územní působnost není omezena.
Nezařazení	Jednotky požární ochrany nezařazené do plošného pokrytí. Obsazení 1 zmenšeného družstva.
	Čas výjezdu do 10 minut, územní působnost– katastr obce.

Organizační struktura uvedena v tabulce. 1.1 je platná v rámci České republiky. V evropském prostoru se organizační struktury liší podle specifik jednotlivých států. Pro porovnání na Slovensku jsou tyto druhy hasičských jednotek:

- 1) Hasičský a záchranný sbor, je složený z příslušníků, kteří vykonávají činnosti v těchto jednotkách jako své zaměstnání a je řízen zákonem č. 315/2001 Z. z. o Hasičském a záchranném sboru.
- 2) Závodní hasičský útvar, je složený ze zaměstnanců, právnické osoby nebo fyzické osoby – podnikatele, kteří vykonávají činnosti v těchto jednotkách jako svoje zaměstnání.
- 3) Závodní hasičský sbor, je složený ze zaměstnanců, právnické osoby nebo fyzické osoby – podnikatele, kteří jsou členy v těchto jednotkách a činnosti nevykonávají jako svoje zaměstnání, ale jako vedlejší pracovní úlohu, které se přednostně věnují při vyhlášení poplachu.

- 4) Obecní hasičský útvar, je složený ze zaměstnanců obce, kteří vykonávají činnosti v těchto jednotkách jako svoje zaměstnání.
- 5) Obecní hasičský sbor, je složený z fyzických osob, které nevykonávají činnosti v těchto jednotkách jako svoje zaměstnání. V obecním hasičském sboru jsou zpravidla členové Dobrovolné požární ochrany.^[21]

Dobrovolné hasičské sbory Slovenské republiky pracují především na těchto úsecích:

- a) úsek zásahové činnosti a technické pomoci,
- b) úsek protipožární prevence a výchovy při předcházení požárů,
- c) úsek odborné přípravy, školení a výcviku, prověrek připravenosti DHZ,
- d) úsek spolupráce s samosprávou a právníckými osobami,
- e) úsek výchovy dětí a mládeže,
- f) úsek civilní ochrany,
- g) úsek veřejnoprospěšné a kulturní činnosti.^[22]

1.3.1 Organizace plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany

Plošným pokrytím území kraje jednotkami požární ochrany se rozumí rozmístění jednotek požární ochrany na území kraje a na území hlavního města Prahy. Jednotky požární ochrany se rozmisťují na základě nařízení orgánu kraje. Hasičský záchranný sbor kraje a na území hlavního města Prahy Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy zabezpečuje podklady pro vydání nařízení orgánů kraje. Za tím účelem se stanoví stupeň nebezpečí území obcí v kraji podle kritérií v souladu s požadavky na dané území a po dohodě se zřizovateli jednotek. U jednotek hasičského záchranného sboru kraje po dohodě s generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky jsou určeny jednotky pro záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech prováděné v rámci integrovaného záchranného systému, stanoví územní působnost pro každou jednotku s územní působností zabezpečující plošné pokrytí, vyhotoví mapu plošného pokrytí se zakreslenými údaji o stupních nebezpečí území obcí a rozmístění jednotek s územní působností. Pokud není možné provedení požárního zásahu a záchranných prací nebo záchranných a likvidačních prací v rámci integrovaného

záchranného systému zajistit, akceschopnost jednotky, která byla určena k zabezpečení plošného pokrytí, oznámí to zřizovatel jednotky Hasičskému záchrannému sboru kraje. Pokud se v obci změní kritéria pro stanovení stupně nebezpečí území obce, Hasičský záchranný sbor kraje navrhne změnu nařízení kraje.^[3]

1.3.2 Přehled JSDH obce kategorie JPO II a JPO III na území okresu Jindřichův Hradec^[15]

Tab. 1.2

Obec	Stupeň Nebezpečí obce v místě sídla JPO	Kategorie JPO	Technika	Název jednotky
Branná	III B	III/1	CAS 24, PMS	JSDHO Třeboň
Lomnice nad Lužnicí	III B	III/1	CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Lomnice nad Lužnicí
Suchdol nad Lužnicí	III A	II/1	CAS 24, CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Suchdol nad Lužnicí
České Velenice	II B	III/2	CAS 24, DA 8, PMS	JSDHO České Velenice
Chlum u Třeboně	III A	III/1	CAS 24, PMS	JSDHO Chlum u Třeboně
Stráž nad Nežárkou	III B	III/1	CAS 20, DA 8, PMS	JSDHO Stráž nad Nežárkou
Kardašova Řečice	III A	III/1	CAS 20, DA 8, PMS	JSDHO Kardašova Řečice
Deštná	III B	III/1	CAS 20, DA 8, PMS	JSDHO Deštná
Nová Včelnice	III A	III/1	CAS 20, CAS 32, CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Nová Včelnice
Nová Bystřice	IV A	III/2	CAS 20, CAS 20, DA 8, PMS	JSDHO Nová Bystřice

Dačice	II A	III/2	CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Dačice
Budíškovice	III A	III/1	CAS 24, PMS	JSDHO Budíškovice
Studená	III A	III/2	CAS 24, CAS 32, PMS, AP 20	JSDHO Studená
Český Rudolec	III B	III/1	CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Český Rudolec
Slavonice	II B	III/2	CAS 24, CAS 32, DA 8, PMS	JSDHO Slavonice
Kunžak	II A	III/1	CAS 24, DA 8, PMS	JSDHO Kunžak

1.4 Organizační řízení JSDH obce

Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek požární ochrany.^[10] Členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí jsou dle pokynů MV–GŘ HZS ČR pravidelně seznamováni v rámci odborné přípravy s tématy platnými na každý rok. Doplňujícím výukovým materiálem jsou metodické listy Bojového řádu^[5] jednotek PO a Cvičebního řádu jednotek PO^[4]. Členové JPO kategorie II a III se podle funkčního zařazení dělí na:

- hasič;
- technik
- strojník;
- velitel;

Velitelé a strojníci JSDHO se zúčastňují min. 1x ročně odborné přípravy zabezpečované HZS ČR. Příprava člena JSDH obce probíhá již výběrem vhodných osob z řad členů SDH. Po absolvování zdravotní prohlídky je člen připravován minimálně 40 vyučovacími hodinami v základní odborné přípravě. Odborná příprava probíhá buďto u jednotky, kde školitelem je velitel jednotky, nebo odesláním na kurzy

do školních a výcvikových zařízeních HZS ČR. Po absolutoriu je člen jmenován velitelem jednotky a je s ním uzavřena dohoda o členství v JSDH obce. Členové jednotky PO vybavené dýchací technikou (nositelé dýchací techniky) jsou povinni absolvovat odbornou přípravu v rozsahu 2 x 8 hodin teorie, a pokud nebyli v průběhu předešlého období 1 roku použity dýchací přístroje, ještě výcvik v protichemickém polygonu. Pro členy působící na funkci strojník jsou kromě základních výcvikových hodin stanoveny následné hodiny odborné přípravy:

- obsluha, používání a údržba motorových stříkaček a jiných agregátů;
- zásady bezpečné a defenzivní jízdy pro jízdu vozidlem uplatňujícím právo přednosti jízdy.

Členové provádějí 1 x měsíčně výcvik v řízení CAS v rozsahu min. 10 km s CAS. V rámci jízdy je prováděna prohlídka hasebního okrsku. Po cvičné jízdě následuje očištění vozidla a jeho údržba. Členové na funkci velitel družstva osobně odpovídají za organizační a operační řízení. Odborná příprava velitelů družstev a strojníků probíhá ve školních a výcvikových zařízeních HZS ČR. Je vydáno osvědčení o odborné způsobilosti platné na 5 let.^[2]

Témata odborné přípravy:

- seznámení s předurčením dobrovolné jednotky a dalších jednotek PO v požárním poplachovém plánu kraje, pro zásahy ve svém hasebním obvodu;
- seznámení s řádem výkonu služby jednotek PO;
- seznámení s metodikou zřizování jednotek SDH obcí;
- obecné zásady a postupy prováděné jednotkou SDH obce;
- komunikace v jednotce PO;
- úkoly jednotek PO na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva.

Pravidelně každý rok zřizovatel provádí prověření akceschopnosti jednotky formou vyhlášení poplachu za účelem taktického nebo prověřovacího cvičení. Cvičení jsou organizována samostatně nebo součinnostně s ostatními složkami IZS.^[10] Nedílnou součástí přípravy je fyzická příprava a sport. V podmínkách SDH jsou to především

možnosti dle ročních období. Nejčastěji preferovanou fyzickou přípravou jsou disciplíny požárního sportu při nichž je kladen důraz na přesnost a souhru celého týmu. Soutěže jsou organizovány sborem dobrovolných hasičů jakožto občanským sdružením. Soutěže mají několik úrovní od obecní až po celorepublikovou a mezinárodní úroveň.

1.4.1 Organizační způsobilost

Zřizovatel jednotky jmenuje a odvolává velitele jednotky po vyjádření územně příslušného HZS kraje k jeho odborné způsobilosti. Velitel jednotky je zpravidla jmenován až po absolvování základní odborné přípravy, doporučuje se minimálně po dvou rocích činnosti v jednotce. Zřizovatel rovněž ustanoví na návrh velitele jednotky velitele čet a družstev jednotky, strojníky, techniky, popř. další funkce v jednotce. Velitel jednotky odpovídá za činnost a připravenost jednotky, a to přímo zřizovateli jednotky. Zřizovatel jednotky vytváří materiální i finanční podmínky pro zajištění akceschopnosti své jednotky a stanovuje veliteli jednotky takový rozsah pravomocí, aby tuto akceschopnost byl schopen zajistit. Hasiči v jednotce určené pro výjezd jsou rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu a skupin. Četa se člení na 2 nebo 3 družstva, popřípadě skupiny. Družstvo tvoří velitel družstva a dalších 5 hasičů. Družstvo o zmenšeném početním stavu tvoří velitel družstva a další 3 hasiči. Skupinu tvoří vedoucí skupiny a nejméně 1 hasič.

Součástí jednotky mohou být i jiné organizační součásti zabezpečující výkon služby v organizačním řízení (oddělení, odbor, skupiny). Hasiči zařazení v jednotce jsou podřízeni svému veliteli jednotky. Velitel jednotky v organizačním řízení pověřuje řízením příslušných částí jednotky (četa, družstvo) velitele nižších stupňů. Velitelé nadřazení v organizačním řízení jednotky jsou nadřazení i v operačním řízení jednotky.

Do jednotky je možné zařadit a službu v jednotce vykonávat pouze osoby starší 18 let, které splňují zdravotní způsobilost. Vstupní zdravotní prohlídku, kterou hasič prokazuje zdravotní způsobilost, musí absolvovat před zahájením výkonu služby v jednotce^[13]. Hasiči dále plní úkoly vyplývající ze základního poslání jednotek a při zásahu na místě požáru nebo při záchranných pracích při živelní pohromě nebo jiné

mimořádné události plní rozkazy velitele zásahu a pokyny svých nadřízených; mohou však odmítnout splnění rozkazu v případě, pokud by v rámci činnosti se jednalo o trestný čin. Dodržováním předpisů upravující činnost na místě zásahu a prohlubováním své odborné znalosti přispívají k stálé organizační připravenosti v oblasti požární ochrany.^[18]

1.4.1.1 Výkon služby členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce

Výkonem služby členů JSDHO se rozumí veškerá činnost směřující k předcházení požárům jejich zdoláváním, snižováním následků živelných pohrom a jiných mimořádných událostí, včetně zvyšování akceschopnosti jednotky. V místě dislokace jednotky plní člen jednotky PO úkoly v organizačním řízení související se zabezpečením akceschopnosti jednotky zejména při údržbě požární techniky a věcných prostředků, pravidelné odborné přípravě v jednotce a účasti na přípravě k získání odborné způsobilosti nebo prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti, pokud vykonává funkci strojníka nebo velitele družstva nebo velitele jednotky^[2]. Člen JSDHO musí být upraven tak, aby bylo zajištěno bezpečné používání dýchací techniky, je-li pro její používání předurčen, dále dbá na svoji bezpečnost a bezpečnost ostatních hasičů, používá přidělené ochranné pracovní prostředky. Při práci hasič využívá všech svých znalostí, zkušeností a technicko-taktických možností požární techniky a věcných prostředků. Je seznámen s používáním spojové techniky a dodržováním podmínek rádiového provozu^[16]. Členové dále udržují požární techniku v akceschopném stavu a vedou dokumentaci provozu požární techniky a přidělených technických prostředků (výkaz jízd, spotřeba PHM, evidence zásob PHM atd.). Členové jednotky SDH obce mohou být určeni velitelem jednotky k plnění specifických úkolů v případě speciálních služeb (strojní, chemické, spojové a informační, technické a úseku ochrany obyvatelstva, zvláště je-li jednotka pro uvedenou činnost předurčena.^[2]

1.4.1.2 Velitel jednotky a velitel družstva

Velitel jednotky je jmenován do funkce a je mu předán jmenovací dekret velitele JSDHO (příloha č. 2), po absolutoriu základní odborné přípravy a na základě žádosti k jmenování velitele jednotky (příloha č. 3) nejčastěji po 2 rocích práce v jednotce. Velitel jednotky odpovídá za provádění odborné přípravy a praktického výcviku ve stanovených termínech. K provádění odborné přípravy a praktického výcviku může využít určeného technika. Provádí prověření, jak bylo provedeno převzetí a kontrola stavu přidělených prostředků technické služby po návratu od zásahu, a požaduje výměnu a doplnění použitých prostředků technické služby, kontroluje vedení příslušné dokumentace technické služby. Je odpovědný za používání předepsaného vybavení osobními ochrannými prostředky u zasahujících hasičů a správné použití ostatních prostředků technické služby u zásahu, vedení přehledu o použitých a nefunkčních prostředcích technické služby a požaduje jejich výměnu.^[2]

Velitel družstva je jmenován a odvoláván starostou obce na návrh velitele jednotky, řídí výkon služby členů jednotky PO určených k výjezdu jednotky, pokud vykonává službu podle plánu výkonu služby a mimo povinnosti člena jednotky také řídí činnost členů družstva jednotky v operačním řízení a po dohodě s velitelem jednotky i v organizačním řízení. Zastupuje velitele jednotky pokud byl k jeho zastupování určen, ve spolupráci s velitelem jednotky vede výkaz služby členů jednotky a podílí se na odborné přípravě členů jednotky^[16].

1.4.1.3 Technický úsek

Technickým úsekem rozumíme část organizačního řízení zabývající se technickými prostředky používanými při odborné přípravě nebo zásahu. Mezi tyto prostředky se řadí např. hadice, proudnice, žebříky, lana atd. V technickém úseku se provádí odborná příprava a praktický výcvik s technickými prostředky ve stanovených termínech, k provádění odborné přípravy a praktického výcviku může být využito pověřeného člena JSDHO nebo určeného technika technické služby, který dále kontroluje - jak bylo provedeno převzetí a kontrola stavu přidělených prostředků

technické služby po návratu od zásahu, a požaduje výměnu a doplnění použitých prostředků technické služby. V rámci technického úseku se provádí vedení příslušné dokumentace technické služby, kontroluje používání předepsaného vybavení osobními ochrannými prostředky u zasahujících hasičů a správné použití ostatních prostředků technické služby u zásahu, dále je prováděno vedení přehledu o použitých a nefunkčních prostředcích technické služby. Jsou vytvářeny podmínky k uplatňování zásad bezpečnosti práce a ochrany zdraví a pracovišti technické služby a jsou kontrolována jejich dodržování, a plná provozuschopnost prostředků technické služby a zpracování příslušné dokumentace, jsou předkládány návrhy na výběr nových prostředků technické služby. Na technickém úseku pověřený člen JSDHO provádí předepsané kontroly prostředků a vede předepsanou dokumentaci dále zodpovídá za kompletnost, celistvost a funkčnost prostředků technické služby předávaných jednotce. Při zpětném převzetí prostředků technické služby pověřený člen JSDHO zajišťuje v případě poškození nebo nefunkčnosti jejich vyřazení z používání nebo předání do opravy. V případě zjištění prošlého data kontroly (revize, kalibrace) prostředků technické služby je zajišťována jejich výměna za provozuschopné a je informován velitel který dále postupuje dle jeho pokynů. Podle pokynů velitele jednotky se pověřený člen JSDHO podílí na odborné přípravě a praktickém výcviku hasičů.^[2]

1.4.1.4 Strojní úsek

Strojním úsekem rozumíme především obsluhu a údržbu požární techniky a věcné prostředky požární ochrany, včetně prostředků opravárensko diagnostických a prostředků nutných k provozu techniky. Nejčastěji za akceschopnost požární techniky a věcných prostředků odpovídá strojník (resp. řidič), mimo povinnosti člena ještě vede dokumentaci provozu požární techniky a přidělených technických prostředků (výkaz jízd, spotřeba PHM, evidence zásob PHM atd.). Pro zabezpečení úkolů strojní služby jsou v jednotce určeni velitel jednotky, technik strojní služby, strojník, řidič, uživatel, obsluhovatel, obsluhovatel z koše (např. výškové techniky), provozní technik (např. výškové techniky). Je vhodné, aby zřizovatel jednotky vydal pro provoz požární

techniky jednotky v organizačním řízení vlastní dopravně provozní řád. Velitel jednotky na strojním úseku vede přehled o druzích, počtech a stáří požární techniky a věcných prostředků požární ochrany (dále jen PT a VPPO) v minimálním rozsahu stanoveném MV–GŘ HZS ČR pro účely sběru dat a průběžně je aktualizuje.^[2]

Strojní služba zabezpečuje:

- a) provozuschopný stav prostředků strojní služby zařazených do provozu nebo zálohy a při jejím skladování v souladu s platnými předpisy,
- b) časový plán údržby a zkoušek, včetně opatření v souvislosti se změnou klimatických či jiných podmínek provozu,
- c) dílenskou činnost,
- d) návrhy na vybavení prostředky strojní služby,
- e) metodické materiály pro činnost na úseku strojní služby,
- f) návrhy na zpracování technické specifikace pro nákup nebo rekonstrukci, případně přestavbu zásahové PT a navrhuje koncepci a typové vybavení prostředky strojní služby,
- g) podklady pro sběr dat o PT a VPPO,
- h) pravidelnou odbornou přípravu techniků strojní služby, strojníků a řidičů.

V rámci strojního úseku jsou organizovány ověřovací jízdy, kondiční jízdy, kontroly a zkoušky PT, VPPO a dále je navrhováno určení nebo odvolání členů JSDHO na funkci strojník, vysílání členů JSDHO na odborné kurzy nebo psychodiagnostická vyšetření. Velitel jednotky navrhuje technickou specifikaci pro nákup či rekonstrukci požární techniky a podílí se na vedení záznamů o provozu PT a VPPO, kontrolách a zkouškách PT a VPPO, provádění kondičních jízd včetně jejich vyhodnocení. U jednotky PO může být zřízena funkce technik strojní služby, který se podílí na organizaci činnosti související s provozem, údržbou, zkoušením a opravami požární techniky, provádí školení a výcvik uživatelů PT a VPPO a poskytuje odborné informace o taktickém nasazení PT a VPPO nebo plní další úkoly strojní služby, které mu svěřil velitel jednotky^[10].

Hasiči smějí obsluhovat, zkoušet, udržovat nebo opravovat prostředky strojní služby, pokud mají k této činnosti příslušnou způsobilost. To neplatí, pokud se na uvedené činnosti připravují pod odborným vedením. Technik strojní služby smí být určen k výkonu funkce po získání odborné způsobilosti a po ověření jeho předpokladů pro řízení, obsluhu a údržbu prostředků strojní služby. Ověření provádí velitel jednotky. Zařadit hasiče k výkonu činnosti strojníka je možné pouze pokud je starší 21 let, jeho řidičské oprávnění musí odpovídat obsluhované požární technice, minimálně skupiny B^[2]. Tento požadavek se netýká strojníků určených pouze k obsluze požární stříkačky, kde se řidičské oprávnění nepožaduje. Řidič nebo strojník je povinen nahlásit bez prodlení ztrátu nebo odebrání řidičského průkazu nebo ztrátu zdravotní způsobilosti svému veliteli. Strojník smí být určen k obsluze PT a VPPO až po získání odborné způsobilosti a po ověření jeho předpokladů pro řízení, obsluhu a údržbu prostředků strojní služby. Ověření provádí velitel jednotky nebo jím určený technik strojní služby. Hasiči odpovědní za plnění úkolů strojní služby musí být proškoleni v odpovídajících tématech pravidelné odborné přípravy včetně prevence dopravní nehodovosti a užití zvláštního výstražného zařízení.^[2]

1.4.1.5 Zdravotní a fyzická způsobilost

Povinnost zdravotních prohlídek členů jednotky SDH obce vyplývá z § 29 a § 69b zákona o PO a blíže je specifikuje nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků. Ve fázi zřizování jednotky SDH obce se členů týká vstupní zdravotní prohlídka.^[12] Zdravotní prohlídky nových členů hradí obec, pokud tyto nejsou hrazeny v rámci preventivních zdravotního pojištění. Pokud bude členem příslušník HZS kraje zařazený v jednotce HZS kraje, tzv. výjezdový hasič, není nutno u něj zdravotní prohlídku vykonávat. Takový člen doloží kopii poslední platné zdravotní prohlídky provedené v rámci jeho povolání. U příslušníků HZS ČR, kteří nejsou zařazení v jednotce HZS kraje, nebo u příslušníků jiných bezpečnostních sborů (Policie ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa apod.) je vstupní zdravotní prohlídka nutná, neboť pro svoji práci mohou mít zdravotní úlevy,

kteří nemusí být vyhovující pro činnost v jednotce SDH obce. Pro zaměstnance podniku, kteří jsou zařazeni v HZS podniku platí obdobně postup jako pro příslušníky HZS ČR. Pokud se členem jednotky PO obce má stát zaměstnanec podniku zařazený v jednotce SDH podniku, který má platnou zdravotní prohlídku pro činnost ve své podnikové jednotce, nemusí být vstupní zdravotní prohlídce podroben. Zdravotní prohlídce se podrobí pouze v případě, že bude nově předurčen jako nositel dýchací techniky (uživatel izolačního dýchacího přístroje)^[12].

Vstupní preventivní zdravotní prohlídka se provádí u každého člena před zahájením výkonu služby v jednotce, tzn. před zařazením do jednotky SDH obce nebo před vznikem pracovně právního vztahu (jsou některé dobrovolné jednotky PO u nichž členové vykonávají službu jako zaměstnání). Obsahem této zdravotní prohlídky je komplexní fyzikální vyšetření, včetně orientačního vyšetření zraku, sluchu, kůže a podpůrného a pohybového aparátu a orientačního neurologického vyšetření a orientační chemické vyšetření moči.^[12]

Při posuzování zdravotní způsobilosti se využijí výsledky preventivní prohlídky podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Na tu má každý občan v dospělém věku nárok ze zákona o zdravotním pojištění (§ 49 zákona č. 258/1997 Sb.) a je tudíž placena ze zdravotního pojištění. U nositele dýchací techniky se navíc provede spirometrické a elektrokardiografické vyšetření (EKG). Je to v souladu s ustanovením § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 352/2003 Sb., které obecně pojednává o doplnění vyšetření u nositele dýchací techniky o vyšetření stanovená pro kategorii I a po té v § 2 odstavci 4 specifikuje pouze dvě odborná vyšetření spirometrii a EKG. Podle aktuálního zdravotního stavu a závěrů vyšetření lze provést i další odborná vyšetření nezbytná pro posouzení zdravotní způsobilosti.^[12]

1.4.1.6 Tělesná příprava a sport

Tělesná příprava zahrnuje všeobecnou tělesnou přípravu zaměřenou na udržení fyzické zdatnosti a rozvoj pohybových vlastností a speciální tělesnou přípravu odpovídající charakteru činnosti při zásahu jednotek. Speciální tělesnou přípravou jsou

disciplíny požárního sportu a také cvičení s prvky hasičské, lezecké, potápěčské a záchranářské činnosti a práce na vodě^[2]. Požární sport se skládá ze čtyř disciplín, dvě jsou týmové a dvě individuální.

Disciplínami požárního sportu jsou:

- a) běh na 100 m s překážkami,
- b) výstup do 4. podlaží cvičné věže,
- c) štafeta 4 x 100 m s překážkami,
- d) požární útok.

Ad. a) **Běh na 100 m s překážkami**

Běh na 100 m s překážkami je individuální disciplína, ve které závodník 23 metrů od startu překonává 200 cm vysokou bariéru (80 cm u žen), po jejím překonání uchopí 2 hadice, se kterými běží přes další překážku, kterou je 800 cm dlouhá, 18 cm široká a 120 cm vysoká kladina (80 cm u žen). Dalším úkolem je spojení hadic, napojení jedné z nich na armaturu zvanou rozdělovač a nakonec následuje napojení proudnice a proběhnutí cílem.

Obr. 1.1 Překonání bariéry (Zdroj: sport.pozary.cz)

Ad. b) Výstup do 4. podlaží cvičné věže

Nejrychlejší a nejatraktivnější disciplínou požárního sportu je výstup do 4. podlaží cvičné věže pomocí hákového žebříku. V této složité a náročné disciplíně, nazývané též desetibojem, startuje závodník s 8,5 kg vážícím hákovým žebříkem ve vzdálenosti 32,25 m od cvičné věže. Úkolem závodníka je doběhnout k věži, zavěsit žebřík do okna věže a vystoupat pomocí žebříku co nejrychleji do čtvrtého podlaží. K zvládnutí této královské disciplíny je třeba mnoho odvahy, vůle a pohybové koordinace.

Obr. 1.2 Výstup do 4 podlaží cvičné věže (Zdroj: sport.pozary.cz)

Ad. c) **Štafeta 4 x 100 m s překážkami**

Štafetu 4 x 100 m s překážkami plní 4 členové týmu, úkolem je v co nejkratším čase překonat všechny překážky v podobě domečku při použití žebříku, překonání bariéry, spojení hadic a napojení na rozdělovač, překonání kladiny a uhašení hořící nádoby s hořlavým roztokem za použití hasicího přístroje a v závěru donést do cíle štafetový kolík, v tomto případě stylizovanou proudnicí.^[17]

Obr. 1.3 *Hašení hořlavého roztoku* (Zdroj: sport.pozary.cz)

Ad. d) **Požární útok**

Požární útok plní 7 členů nebo členek týmu, úkolem týmu je pomocí motorové stříkačky, hadic, proudnic a dalšího nářadí dopravit vodu do terčů vzdálených 90 m (u žen 70 m) od připraveného materiálu. Vítězí to družstvo, které úkon splní v nejkratším čase.^[17]

Obr. 1.4 *Rozvinutí dopravního a útočného vedení (Zdroj: sport.pozary.cz)*

1.4.1.7 Bezpečnost práce

Podle zákoníku práce má zaměstnavatel povinnost zajistit svým zaměstnancům podmínky pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci, provádět školení, vést dokumentaci o BOZP a řadu dalších úkonů, které přesně stanoví související právní předpisy. Podle ustanovení § 65 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů platí, že jednotka sboru dobrovolných hasičů

obce může být složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání. Podle ustanovení § 65 odst. citovaného zákona platí navíc, že činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů vybrané obce je vykonávána zpravidla v pracovněprávním vztahu, což může být nejen pracovní poměr, ale i třeba dohoda o pracích konaných mimo pracovní poměr k obci. Je proto třeba rozlišovat, o kterou jednotku dobrovolných hasičů půjde.

V požární ochraně příslušníci, zaměstnanci podniku a velitelé, strojníci a technici speciálních služeb ostatních jednotek požární ochrany mohou své funkce vykonávat je s požadovanou odbornou způsobilostí. Příslušníci, zaměstnanci podniku a členové dobrovolných jednotek požární ochrany mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů až po absolvování základní odborné přípravy. Dle dokumentace BOZP a PO je evidentní, že i když zákon o požární ochraně výslovně neuvádí povinnost pracovně právního vztahu je vhodné takovou povinnost splňovat. Bližší podmínky stanoví obec, která jednotku sboru dobrovolných hasičů zřizuje. Pro odškodnění úrazů členů JPO platí ustanovení § 206 zákoníku práce, podle kterého mimo jiné právě u členů JPO se při odškodňování v případě úrazu či jiného poškození zdraví vychází z principů objektivní odpovědnosti – tedy odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou pracovním úrazem nebo nemocí z povolání. Zákoník práce však ale ještě nedělá z dobrovolných hasičů zaměstnance, to je pouze rámec právní úpravy, která umožňuje odškodňovat úrazy zjednodušeným způsobem.^[19]

1.4.2 Technická způsobilost

Technickou způsobilostí rozumíme připravenost požární techniky a věcných prostředků k nasazení u zásahu jednotky za předpokladu splnění podmínek pro použití požární techniky a věcných prostředků. Technika musí vyhovovat požadavkům právních předpisů a souvisejících norem. Proto se provádějí pravidelné kontroly, údržba a revize. Požární techniku a věcné prostředky PO mohou být u jednotky SDH obcí použity pouze v případě pokud je provedena kontrola provozuschopnosti, před jejich zařazením k jednotce, před použitím, po použití, v pravidelných intervalech nebo podle podmínek, které stanovil výrobce, a pokud je to nutné pro zajištění

provoznosti, také při střídání směn (zejména u jednotek kategorie JPO II).^[8] Podmínky používání techniky se řídí také dopravně provozním řádem (v organizačním řízení jednotky), který obec vydává pro provoz svých dopravních prostředků. V něm by měla být řešena i problematika povolování jízd s požární technikou mimo zásah, vydávání a evidence pohonných hmot a mazadel potřebných pro provoz požární techniky a věcných prostředků, měsíční uzávěrky spotřeby pohonných hmot a mazadel apod. U povolování jízd je doporučeno tuto pravomoc udělit veliteli jednotky a jeho zástupci s ohledem na jejich odpovědnosti za technickou připravenost jednotky.^[2]

1.4.2.1 Osobní ochranné prostředky

Ochranné pracovní prostředky, které jsou poskytovány členovi při výkonu služby (práce) na místě zásahu, při provádění praktického výcviku, při prověřovacích a taktických cvičeních a při využití jednotky pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva v rozsahu základní výbavy jsou – pracovní stejnokroj II, čepice k pracovnímu stejnokroji, ochranný oděv třívrstvý pro hasiče, přilba pro hasiče, obuv pro hasiče, ochranné rukavice pro hasiče ochranné rukavice proti mechanickým rizikům, kukla pro hasiče, lékařské rukavice pro jednorázové použití, svítilna. Ustanovení § 93 odst. 2 zákona o PO^[6] a § 43 vyhlášky o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany^[10] stanovují, že členu náleží vybavení stejnokrojem, a dále osobními pracovními prostředky. Je důležité si uvědomit, že pracovní stejnokroj PS II v bavlněném nebo směsném provedení je oděvem pro činnosti v organizačním řízení, např. odbornou přípravu. Jednovrstvé ochranné oděvy pro hasiče, které jsou vyrobeny z aramidových vláken, jsou určeny pro požáry na volných prostranstvích (trávy, lesy, stohy apod.). Pro činnosti spojené s plněním úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, při kterých nedochází ke kontaktu s požárem či nebezpečnými látkami, je pracovní stejnokroj II z bavlny nebo směsných materiálů vyhovujícím osobním ochranným prostředkem. Společné ochranné pracovní prostředky nejsou zpravidla přiděleny jednomu členovi, ale jsou uloženy tak, aby je mohl použít každý člen jednotky. Takovými prostředky jsou např. hasičský opasek s karabinou s minimální pevností 22 kN. v podélném směru (pracovní polohovací systém), požárnická sekyra,

izolační dýchací přístroj, přilba pro práci s motorovou řetězovou pilou, reflexní ochranná vesta, protichemický ochranný oděv, ochranný oděv proti ohni nebo sálavému teplu^[2].

1.4.2.2 Technické prostředky

Věcnými prostředky používanými u jsou prostředky používané pro odbornou přípravu a při operačním řízení JPO, prostředky s jejichž pomocí se provádí odstraňování následků mimořádných událostí a zabezpečuje akceschopnost JSDHO^[9].

Technické prostředky se dělí na:

- základní věcné prostředky
- účelové věcné prostředky
- speciální věcné prostředky – záchranné
- speciální věcné prostředky – zásahové
- zásahové osobní ochranné prostředky
- zásahové společné ochranné prostředky

Základní věcné prostředky jsou především nástroje pomůcky a prostředky používané bezprostředně k požárnímu zásahu, nebo k zásahu, při němž jsou důsledkem požáru ohroženy životy osob, zvířat, poškozen majetek nebo životní prostředí. Mezi takové prostředky můžeme zařadit např. hadice tlakové a sací, pěnotvorné armatury, proudnice, hadicové navijáky, žebříky, přenosné hasicí přístroje atd.

Technické prostředky účelové jsou především prostředky používané k jednomu nebo několika druhů zásahů. Tyto prostředky se dělí na: osvětlovací, varovné, vyprošťovací a destrukční, ostatní pomocné.

Speciální technické prostředky – záchranné se souhrnně nazývají prostředky používané k záchraně osob z výšek a hloubek prostředky zdravotnického charakteru. Mezi tyto prostředky patří: pracovní polohovací pásy a pracovní postroje, záchranné a evakuační prostředky, prostředky první pomoci.

Speciální věcné prostředky – zásahové jsou prostředky používané při vyprošťovacích pracích, práci na vodní hladině, norné stěny, těsnicí prostředky.

Zásahové osobní ochranné prostředky jsou prostředky určené k ochraně zdraví a života zasahujícího hasiče. Používání těchto prostředků je základním předpokladem ochrany zasahujících členů JSDHO u zásahu.

Zásahové společné ochranné prostředky jsou prostředky určené jako zásahové pro použití několika uživateli. Tyto prostředky se využívají při zásazích, kde hrozí nebezpečí promočení, prochladnutí, popálení, poleptání.^[2]

U všech používaných technických prostředků se provádí pravidelná kontrola a revize. Kontroly lze rozdělit na uživatelské a odborné (prováděné technikem nebo subjektem majícím revizní oprávnění)^[9]. Kontroluje se především: technický stav, opotřebenost, funkčnost, tvarová stálost, doba použitelnosti.

1.4.2.3 Technika

Minimální požadavky na vybavení jednotky SDH obce, stanovuje příloha vyhlášky č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů (viz tabulka č. 1. 3), které se odvíjí od kategorie jednotky. Další vybavení nad rámec požadavků vyhlášky o jednotkách PO se stanoví z předurčenosti jednotky SDH obce pro záchranné práce, např. v systému předurčenosti pro záchranné práce při silničních dopravních nehodách, předurčenosti na havárie spojené s únikem nebezpečných látek, a dále z předurčenosti pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva. Možnosti nákupu vybavení se doporučuje projednat s územně příslušným HZS kraje.

Tab. 1.3 Minimální vybavení jednotky SDH obce

	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Cisternová automobilová stříkačka v základním provedení (dále jen "CAS")	1	1	1	1	
Dopravní automobil	1	1	1	1	1
Automobilový žebřík do 30 m	Dle podmínek	Dle podmínek	Dle podmínek	Dle podmínek	-
Automobilová plošina do 30 m	1	Dle podmínek	-	-	-
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1	1	1	1	-
Motorová stříkačka	Dle podmínek	Dle podmínek	Dle podmínek	Dle podmínek	1
Izolační dýchač přístroj	4	8	4	8	-
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	Dle podmínek
Mobilní telefon	1	1	1	1	Dle podmínek

V § 8 vyhlášky 247/2001Sb. o organizaci jednotek PO, ve znění pozdějších předpisů je určeno, že pokud jsou stanoveny pro požární techniku a věcné prostředky PO technické podmínky, lze požární techniku a věcné prostředky požární ochrany do vybavení jednotek zařadit jen v případě, že technickým podmínkám vyhovují. Nejsou-li technické podmínky právním předpisem stanoveny, platí technická norma nebo mezinárodní technické pravidlo.^[10] Veškeré vybavení jednotky podléhá podmínkám stanoveným zákonem o technických požadavcích na výrobky, vyhláškou o technických podmínkách požární techniky^[8], vyhláškou o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany^[9] a dalšími právními předpisy a rovněž souvisejícími českými technickými normami. Mimo vybavení jednotky SDH obce technikou a věcnými prostředky je nutno zajistit systém vyzkoušení členů jednotky

SDH obce o vyhlášení poplachu jednotce SDH obce. Pro tyto účely se zpravidla užívá sirén a místního rozhlasu, v obci doplněné dalšími prostředky a systémy, např. pagery, zasílání krátkých textových nebo hlasových zpráv na mobilní telefony členů jednotky.^[16]

1.4.3 Odborná způsobilost

Příslušníci, zaměstnanci podniku a velitelé, strojníci a technici speciálních služeb ostatních jednotek požární ochrany mohou své funkce vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí. Členové dobrovolných jednotek požární ochrany mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů až po absolvování základní odborné přípravy a jsou povinni se zúčastňovat v určeném rozsahu odborné přípravy. Zúčastňují-li se odborné přípravy členové dobrovolných jednotek požární ochrany ve své pracovní době, považuje se to za překážku na straně zaměstnance z důvodu jiných úkonů v obecném zájmu. Odborná příprava zahrnuje teoretickou přípravu, praktický výcvik a tělesnou přípravu. Součástí odborné přípravy je i požární sport. Na základě provedené základní odborné přípravy je stanovena odborná způsobilost která se ověřuje zkouškou a prokazuje osvědčením. Ověřování odborné způsobilosti a vydávání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti provádí:

- 1) ministerstvo u příslušníků, velitelů, strojníků a techniků speciálních služeb jednotek hasičských záchranných sborů podniků a u osob vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí a v jednotkách sborů dobrovolných hasičů podniků jako svoje zaměstnání,
- 2) hasičský záchranný sbor kraje u velitelů a strojníků dobrovolných jednotek požární ochrany,
- 3) velitelé jednotek hasičských záchranných sborů podniků u zaměstnanců podniku.

Orgán, který vydal osvědčení o odborné způsobilosti, může osvědčení odejmout, vykazuje-li osoba ve své činnosti závažné nedostatky. Prováděcí právní předpis stanoví způsob provádění odborné přípravy příslušníků, zaměstnanců podniků a členů

dobrovolných jednotek požární ochrany, její ověřování a osvědčování, vydávání a odnímání osvědčení, jakož i organizování soutěží v požárním sportu a tělesné přípravy.^[6]

1.4.3.1 Základní odborná příprava

Do základní odborné přípravy se nejpozději do 1 roku od ustanovení do funkce v jednotce zařadí hasiči, kteří vykonávají službu při zásahu. Základní odbornou přípravu členů organizuje nejméně v rozsahu 40 pracovních hodin velitel dobrovolné jednotky. Základní odborná příprava je ověřena závěrečnou zkouškou, která se provede obdobně jako zkouška odborné způsobilosti. O vykonání závěrečné zkoušky se vydá potvrzení o vykonání závěrečné zkoušky. Příslušníkům ve funkci hasič, vykonávajícím službu v dobrovolné jednotce jako svoje zaměstnání je vydáno osvědčení o odborné způsobilosti.^[13]

1.4.3.2 Pravidelná odborná příprava

Pravidelná odborná příprava zahrnuje teoretickou přípravu, praktický výcvik a tělesnou přípravu. Součástí odborné přípravy je i požární sport, prověřovací a taktické cvičení, instrukčně metodická zaměstnání nebo specializační kurzy. Hasiči jsou povinni se zúčastňovat v určeném rozsahu pravidelné odborné přípravy. Pravidelnou odbornou přípravu hasičů řídí, organizují a ověřují velitelé jednotek. Základní zaměření pravidelné odborné přípravy stanoví MV–GR HZS ČR. V souladu se základním zaměřením se v jednotce zpracuje roční plán odborné přípravy, v němž se zohlední také odborná příprava hasičů související s předurčeností jednotky k záchranným pracím nebo pro ochranu obyvatelstva. V rámci prohlubování odborných znalostí se hasiči a ostatní příslušníci podrobí jedenkrát za 2 roky přezkoušení znalostí bezpečnosti práce, pokud předpisy o bezpečnosti práce nestanoví lhůtu přezkoušení odlišně, a hasiči určení k používání dýchacích přístrojů procvičí nejméně jedenkrát za 3 měsíce použití těchto přístrojů, používání protichemických ochranných oděvů a oděvů proti sálavému teplu a ohni procvičí nejméně jedenkrát za půl roku použití těchto oděvů. Používání prostředků pro detekci plynů a nebezpečných látek procvičí nejméně jedenkrát za měsíc

použití těchto prostředků. Řidiči vozidel s právem přednostní jízdy, kteří v průběhu 4 týdnů neřídili požární automobil určený pro výjezd k zásahu anebo jiné motorové vozidlo stejné hmotnostní kategorie, absolvují bezodkladně kondiční jízdu v délce nejméně 10 km bez použití výstražného zařízení.

Pravidelná odborná příprava se provádí pravidelně a vyhotoví se záznam o provedení odborné přípravy (příloha č. 4) a ověřuje se jedenkrát za kalendářní rok. Ověřením pravidelné odborné přípravy se rozumí také přezkoušení znalostí a praktických dovedností u každého hasiče jednotky. O výsledku ověření pravidelné odborné přípravy se vyhotoví protokol (příloha č. 5), který je součástí dokumentace o odborné přípravě. Hasiči, který neuspěje při ověření odborné přípravy, je umožněno nejpozději do 3 měsíců toto ověření opakovat.^[10] Ověření odborné připravenosti k výjezdu a akceschopnosti jednotky může velitel jednotky vyhlásit jednotce prověřovací cvičení. O této skutečnosti informuje předem územně příslušné OPIS HZS kraje a také starostu obce. Součástí tohoto cvičení může být i vyhlášení cvičného požárního poplachu. Taktická cvičení organizují velitelé jednotek v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy.^[13]

Všeobecné zaměření pravidelné odborné přípravy:

Pravidelnou odbornou přípravu členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů podniků řídí, organizuje a ověřuje její velitel. Cílem této odborné přípravy hasičů je prohloubení znalostí a praktických dovedností, které jsou požadovány pro výkon zastávané funkce. Je vhodné, aby se u dobrovolné jednotky prováděl teoretický i praktický výcvik pravidelně v průběhu celého roku s přihlédnutím k místním podmínkám a předurčenosti této jednotky. Požadavky na znalosti a dovednosti hasičů stanovují normy znalostí hasičů.

V rámci teoretické přípravy je třeba se v potřebném rozsahu seznámit s ustanoveními vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 380/2002

Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. K prohloubení pravidelné odborné přípravy a zvýšení akceschopnosti dobrovolné jednotky je nutné uskutečnit nejméně jedno taktické cvičení dobrovolné jednotky, organizované ve správním obvodu obecního úřadu za účasti orgánů obce.^[14]

U dobrovolných jednotek kategorie JPO II, které splňují podmínky akceschopnosti i organizace výkonu služby podle Pokynu generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 54/2003, HZS krajů pomohou tím, že umožní na jednotlivých stanicích HZS krajů odbornou přípravu formou výcviku celé dobrovolné jednotky v minimálním rozsahu 40 % (16 hodin) celkové roční doby pravidelné odborné přípravy této jednotky. Odbornou a fyzickou přípravu osob vykonávajících službu v dobrovolných jednotkách jako svoje zaměstnání je třeba přizpůsobit zásadám stanoveným profesionálním hasičům a funkčnímu zařazení.^[10]

Témata pravidelné odborné přípravy stanoví velitel jednotky v souladu se všeobecným zaměřením pravidelné odborné přípravy s přihlédnutím k předurčenosti jednotky, zastávaným funkcím členů v dobrovolné jednotce a normám znalostí.^[13]

Cíle pravidelné odborné přípravy a témata podle výše uvedených zásad může stanovit také podle tzv. TEZÍ odborné přípravy pro funkci hasič.

Tab. 1.4 Pravidelná témata pro odbornou přípravu

Název tématu	všichni členové	strojníci	Velitelé jednotek a jejich zástupci
Seznámení s požárním poplachovým plánem kraje, předurčením dobrovolné jednotky a dalších jednotek PO v tomto plánu pro zásahy ve svém zásahovém obvodu, obci nebo podniku			A
Obecné zásady a postupy při zásazích prováděných jednotkou SDH obce/podniku			A
* Práva a povinnosti	A		

* Ustrojení a vybavení ochrannými prostředky	A		
* Uložení věcných prostředků v zásahových automobilech	A		
* Dopravní a útočná hadicová vedení	A		
* Jištění	A		
* Poskytování předlékařské pomoci	A		
* Komunikace v jednotce PO	A		
Metodické listy Bojového řádu jednotek PO a Cvičebního řádu jednotek PO	A		
Obsluha, používání a údržba MPT v jednotce podle návodu k obsluze a interních aktů řízení		A	
Zásady pro jízdu vozidlem uplatňujícím právo přednostní jízdy		A	

Legenda:

* Cíle pravidelné odborné přípravy tohoto tématu blíže specifikují TEZE (témata) odborné přípravy pro funkci hasič čj. PO-1331/IZS-2003, uveřejněné ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra - částka 17 ze dne 15.4.2003.

A - provádění tématu
MPT - mobilní požární technika

1.5 Organizace prověřovacího a taktického cvičení

V rámci odborné přípravy jednotek PO a v rámci přípravy dalších složek IZS jsou jednotkami PO organizována prověřovací nebo taktická cvičení jednotky PO a složek IZS v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy.

1.5.1 Druhy a zaměření cvičení

Prověřovací cvičení:

- a) jednotek PO - je určeno k prověření připravenosti a akceschopnosti jednotek PO, k prověření požárního řádu obce, k prověření dokumentace zdolávání požárů, havarijních plánů nebo k ověření součinnosti mezi

jednotkami PO a dalšími složkami IZS; součástí tohoto cvičení může být i vyhlášení cvičného požárního poplachu.

- b) složek IZS je určeno k ověření přípravy složek IZS k provádění záchranných a likvidačních prací, k prověření havarijních plánů nebo k ověření součinnosti mezi jednotkami PO a dalšími složkami IZS; součástí tohoto cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky IZS.^[7]

Taktické cvičení:

- a) jednotek PO - je určeno k ověření schopností velitelů jednotek PO a štábu velitele zásahu řídit jednotky PO a k ověření znalosti území, pro které byla jednotce PO s územní působností stanovena územní působnost; provádí se za účelem přípravy jednotek PO nebo štábů velitele zásahu na zdolávání požárů nebo záchranné práce při mimořádných událostech; jde především o cvičení zaměřená na taktickou úroveň řízení zásahů jednotek PO; taktická cvičení organizují velitelé jednotek PO v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy.^[14]
- b) složek IZS - je určeno k ověření přípravy složek IZS a orgánů podléjících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události.^[7]

Taktické cvičení IZS se podle rozsahu provedení cvičení a úrovně koordinace složek IZS dále člení na:

1. taktickou úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na úrovni velitele zásahu, velitelů jednotek PO nebo vedoucích dalších složek IZS;
2. operační úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na krajské úrovni operačních středisek.
3. strategickou úroveň – cvičení jsou organizována zpravidla na úrovni obce s rozšířenou působností, kraje, republiky, popřípadě mezinárodní.

1.5.2 Oprávnění k nařízení prověřovacího a taktického cvičení a schvalování dokumentace cvičení

1) Prověřovací cvičení:

- a) jednotek PO je oprávněn nařídit a dokumentaci schválit
  - generální ředitel HZS ČR nebo jeho zástupce,
  - ředitel HZS kraje nebo jeho zástupce,
  - ředitel územního odboru HZS kraje nebo jeho zástupce,
  - velitel jednotky a příslušníci, kteří v rámci výkonu státního požárního dozoru jsou pověřeni kontrolovat akceschopnost jednotky PO,
  - starosta obce pro jednotku, kterou obec zřídila,
  - statutární orgán právnické osoby nebo podnikající fyzická osoba pro jednotku, kterou zřídily,
- b) cvičení IZS - je oprávněn nařídit a dokumentaci schválit
  - ministr vnitra,
  - generální ředitel HZS ČR,
  - hejtman kraje,
  - ředitel HZS kraje.^[7]

2) Taktická cvičení:

- a) jednotek PO - je oprávněn nařídit a dokumentaci schválit
  - ředitel územního odboru HZS kraje v případě, že se do taktického cvičení zapojují dvě a více jednotek PO,
  - ředitel HZS kraje, pokud cvičení svým rozsahem přesáhne územní působnost územního odboru HZS kraje,
- b) složek IZS je oprávněn nařídit a dokumentaci schválit
  - ministr vnitra,
  - generální ředitel HZS ČR,
  - hejtman kraje,
  - ředitel HZS kraje.^[7]

1.5.3 Organizace prověřovacího a taktického cvičení

Z časového hlediska lze organizaci taktického cvičení členit na:

- a) přípravnou etapu, která začíná zařazením cvičení do plánu úkolů; přípravná etapa obsahuje zejména výběr místa k provedení cvičení, přípravu štábů HZS krajů, operačních a informačních středisek IZS, jednotek PO, dalších složek IZS a orgánů a přípravu rozhodčí služby a pozorovatelů; přípravná etapa končí schválením požadované dokumentace cvičení.
- b) realizační etapu, která začíná vyhlášením simulované mimořádné události podle schváleného plánu provedení cvičení; realizační etapa končí provedením cvičení, tj. provedením záchranných a likvidačních prací zapojenými složkami IZS, nebo rozhodnutím řídicího cvičení. Může být zorganizována tisková konference.
- c) vyhodnocovací etapu, která začíná podle úrovně a rozsahu cvičení sběrem hodnotících zpráv od členů rozhodčí skupiny a zahájením činnosti vyhodnocovací skupiny, která zodpovídá za komplexní analýzu cvičení, vyhodnocovací etapa končí předložením hodnocení tomu, kdo cvičení schválil popřípadě nařídil a případným projednáním navrhovaných opatření.^[14]

Při organizování prověřovacích a taktických cvičení jednotek PO nebo složek IZS se veškerá dokumentace připravuje (s výjimkou hodnocení) před provedením cvičení. Dokumentaci o společné odborné přípravě a o cvičení složek IZS zpracovatel archivuje po dobu 5 let.^[14]

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZA

2.1 Cíl práce

- a) Popsat formy získávání odborné způsobilosti a provádění odborné přípravy členů a cvičení jednotek SDH obcí, posoudit způsob organizačního řízení v návaznosti na odbornou přípravu jejich členů a pokusit se vyhledat možné nedostatky nebo nevyváženost v požadavcích kladených na členy jednotek.
- b) Formou dotazníkového šetření zjistit, je-li je odborná příprava prováděna pravidelně v potřebném rozsahu a hloubce předepsané pro kategorii JPO II a JPO III.
- c) Zjistit úroveň organizační a technické způsobilosti JPO kategorie II a III

2.2 Hypotéza

Organizační, technická a odborná způsobilost sil a prostředků JPO kategorie II a III v okrese Jindřichův Hradec je na nízké úrovni.

3. METODIKA

Uvedením právních, technických a metodických předpisů upravujících organizační řízení JPO, které je pro činnost JSDH obce kategorie JPO II a JPO III na okrese Jindřichův Hradec závazné a provést porovnání formou dotazníkového šetření současného stavu, s legislativním rámcem činnosti v organizačním řízení. Z výsledků dotazníkového šetření bude zhodnocena úroveň organizačního řízení JPO a navrženo zlepšení organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků.

Využitelné zdroje lze rozdělit do 3 částí:

- 1) Právní, technické a metodické předpisy příslušející k organizačnímu řízení
- 2) Znalost místního prostředí;
- 3) Informace získané na základě dotazníkového šetření.

Sledovaným souborem jsou jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí, zařazené v rámci plošného pokrytí do kategorie JPO II a III na okrese Jindřichův Hradec.

Ad.1) Pro účel diplomové práce je prvotním bodem legislativní rámec, který je porovnáván s reálným prováděním úkolů. Základní legislativní rámec organizačního řízení tvoří jednoznačně zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje pojmy, upravuje kompetence a vytváří podmínky pro vznik jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, kategorizuje jednotky. Prováděcími předpisy jsou vyhláška č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Tento dokument stanoví plošné pokrytí území jednotkami PO, jejich vnitřní organizaci a vybavení, věcnými prostředky a způsob jejich zřizování. Dle tohoto dokumentu je stanovena činnost organizačního řízení a následně i činnost v operačním řízení. Závazným předpisem, který určuje zřizování jednotek na území okresu Jindřichův Hradec je nařízení kraje č. 8/2005, kterým se stanoví plošné pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany. Toto nařízení kraje obsahuje jednotky a jejich lokální působnost včetně charakteru nebezpečí území. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých předpisů ve znění pozdějších předpisů vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému, práva a povinnosti fyzických a právnických osob. Nařízení vlády č. 352/2003 Sb. o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičského záchranného sborů jednotek podniku a členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, určuje zdravotní podmínky za kterých je možné člena zařadit do jednotky sboru

dobrovolných hasičů obce nebo podniku. Vyhláška č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany stanoví mimo jiné stupně nebezpečí území obce, základní početní stavy členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obce a jejich minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Na základě těchto právních předpisů byly zpracovány otázky pro členy jednotek sboru dobrovolných hasičů obce zařazené v kategorii JPO II a III.

Ad.2) Znalost místního prostředí – na základě znalosti místního prostředí byl proveden výběr otázek, které byly zodpovídaný. Osloveni byli jednotliví velitelé jednotek, kteří v rámci pravidelné odborné přípravy provedli distribuci dotazníků mezi členy. Ke zvýšení vypovídající úrovně dotazníkového šetření nebyl stanoven výběrový vzorek členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, ale bylo zahrnuto 100% členů těchto jednotek. V dotazníkovém šetření byly kladeny otázky ke způsobu a úrovni zajištění organizačního řízení. Dotazník byl sestaven ze základních 20 otázek pro všechny členy zařazené do jednotky sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, III a rozšířen o dalších 9 otázek určených pro velitele družstev zmíněných jednotek. Co se týče struktury dotazovaných jde o muže a ženy věkové kategorie 18 – 60 let, různé úrovně vzdělání. Výzkum má kvantitativní charakter, proto je možné v závěru odpovědi na otázky generalizovat.

Ad.3) Informace získané na základě dotazníkového šetření jsou v vyhodnoceny a prezentovány formou popisu otázky, tabulkovým zpracováním a vizualizací v grafu. Otázky dotazníkového šetření mají v odpovědích varianty a některé otázky bylo nutné textově doplnit dle uvážení respondenta. Otázky jsou kladeny chronologicky dle důležitosti. Otázky je možné kombinovat a z odpovědí lze získat další úhel pohledu na zpracované téma.

Soubor otázek

1. V jaké kategorii JPO obce je vaše jednotka zařazena ?
2. Na jaké funkci jste v rámci JPO obce zařazen ?
3. Je odborná příprava u vaší jednotky organizována pravidelně dle plánu ?
4. V jakých termínech v posledních 12 měsících se uskutečnila odborná příprava ?
5. Je Vaše funkční zařazení v JPO odpovídající vašim schopnostem a znalostem ?
6. Kolik hodin měsíčně se věnujete odborné přípravě ?
7. Myslíte si, že Vámi udaný počet hodin odborné přípravy je dostatečný ?
8. Jste ochoten odborné přípravě věnovat více času ?
9. Na jakou oblast v rámci odborné přípravy by se jednotka, v níž působíte, měla více zaměřit ?
10. Přístup HZS kraje k Vaší jednotce v rámci odborné přípravy je ?
11. Spolupracujete v rámci odborné přípravy s jinými složkami a subjekty ?
12. Jste nositelem dýchací techniky ?
13. Kolik kilometrů najedete v rámci cvičné jízdy v průběhu 4 týdnů ?
14. Uskutečnilo se v posledních 12 měsících pro JPO prověřovací cvičení ?
15. Kdo nařídil prověřovací cvičení ?
16. Organizoval velitel JPO v posledních 12 měsících taktické cvičení ?
17. Jaký mělo cvičení námět ?
18. Jakých se účastníte disciplín požárního sportu ?
19. Je u Vaší jednotky prováděno školení bezpečnosti práce ?
20. Bylo provedeno přezkoušení členů JPO ze znalostí bezpečnosti práce ?

Otázky pro velitele družstva

21. Byl vyslán velitel / strojník jednotky sboru dobrovolných hasičů obce na odbornou přípravu k získání nebo prodloužení odborné způsobilosti ?
22. Má JSDHO zpracován Plán odborné přípravy na rok 2010 ?
23. Má JSDHO zpracován protokol o odborné přípravě s uvedením výsledků ověření odborné přípravy u všech hasičů JPO ?
24. V posledních 12 měsících byl do JPO zařazen nový člen ?
25. Byla ověřena základní odborná příprava nového člena závěrečnou zkouškou provedenou komisí ?
26. Kolik má Vaše jednotka členů ?
27. Odpovídá počet členů JSDHO kategorii jednotky ?
28. Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k poruše požární techniky ?
29. Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k dopravní nehodě požární techniky ?

Společné vyhodnocení otázek

30. a) Uskutečnilo se v posledních 12 měsících pro JPO prověřovací cvičení?
b) Organizoval velitel JPO v posledních 12 měsících taktické cvičení?
31. a) Myslíte si, že Vámi udaný počet hodin odborné přípravy je dostatečný?
b) Jste ochoten odborné přípravě věnovat více času?
32. a) Je u Vaší jednotky prováděno školení bezpečnosti práce?
b) Bylo provedeno přezkoušení členů JPO ze znalostí bezpečnosti práce?
33. a) Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k poruše požární techniky ?
b) Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k dopravní nehodě požární techniky?

4. VÝSLEDKY

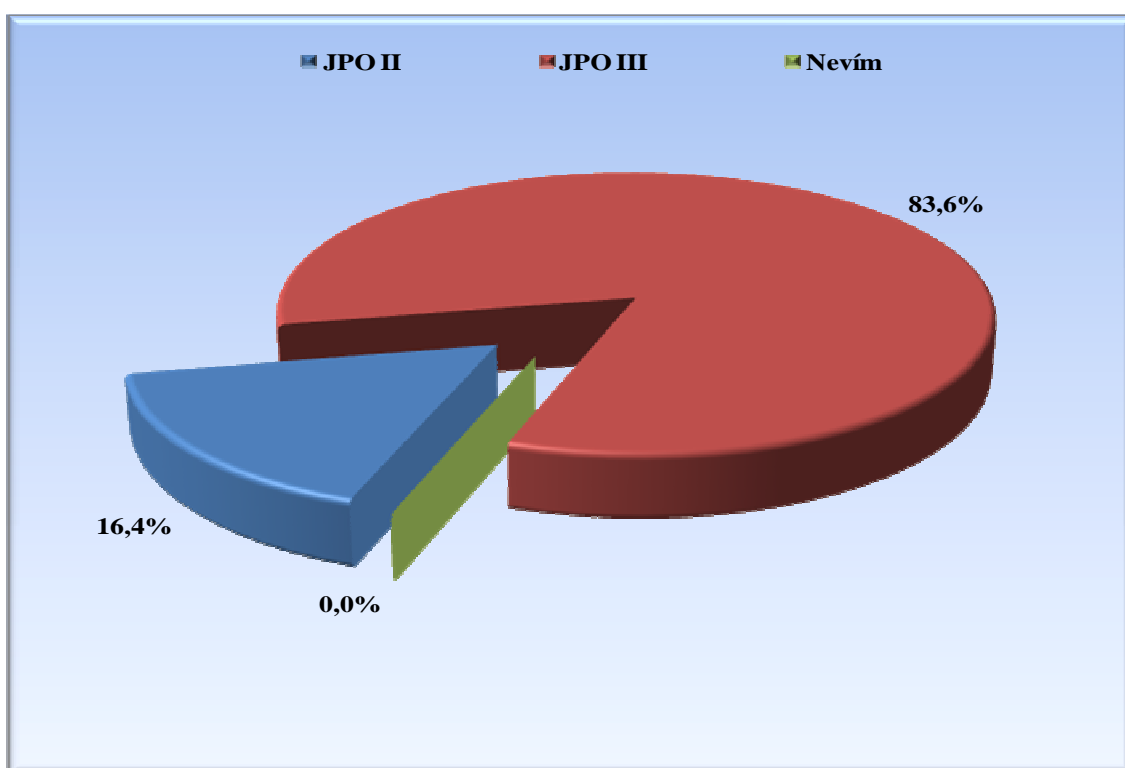
Pro dotazníkové šetření byl předpokládán počet 252 členů JSDHO zařazených v kategorii JPO II a III v okrese Jindřichův Hradec. Skutečný počet členů JSDHO zařazených v kategorii JPO II a III v okrese Jindřichův Hradec zúčastněných v dotazníkového šetření je 229 členů JSDHO, z tohoto počtu je 46 velitelů družstva. Rozdíl v předpokládaném počtu a skutečném počtu členů JSDHO tvoří nenaplněnost jednotek SDH obcí. Dotazníkového šetření se účastnilo 229 členů JSDHO v základní části s 20 otázkami. Pro velitele jednotek a velitele družstev, kterých se účastnilo 46 bylo dotazníkové šetření rozšířeno o 9 otázek. Na základě odpovědí v základní části dotazníkového šetření a rozšířené části o otázky pro velitele družstva bylo provedeno společné vyhodnocení vybraných 8 otázek. Některé otázky při přípravě dotazníkového šetření bylo nutné textově doplnit členy JSDHO. Tato forma odpovědí nebyla ve většině akceptována. Výsledek dotazníkového šetření poskytuje náhled na úroveň organizační, technické a odborné připravenosti jednotek. Výsledky uváděné v tabulkách a grafech pochází z vlastního výzkumu prováděného u jednotek SDH obcí zařazených v kategorii JPO II a JPO III v okrese Jindřichův Hradec.

Otázky:

1. V jaké kategorii JPO obce je vaše jednotka zařazena ?

Tabulka č. 1

JPO II	36	16,4 %
JPO III	183	83,6 %
Nevím	0	0,0 %
Celkem odpovědělo	219	100 %

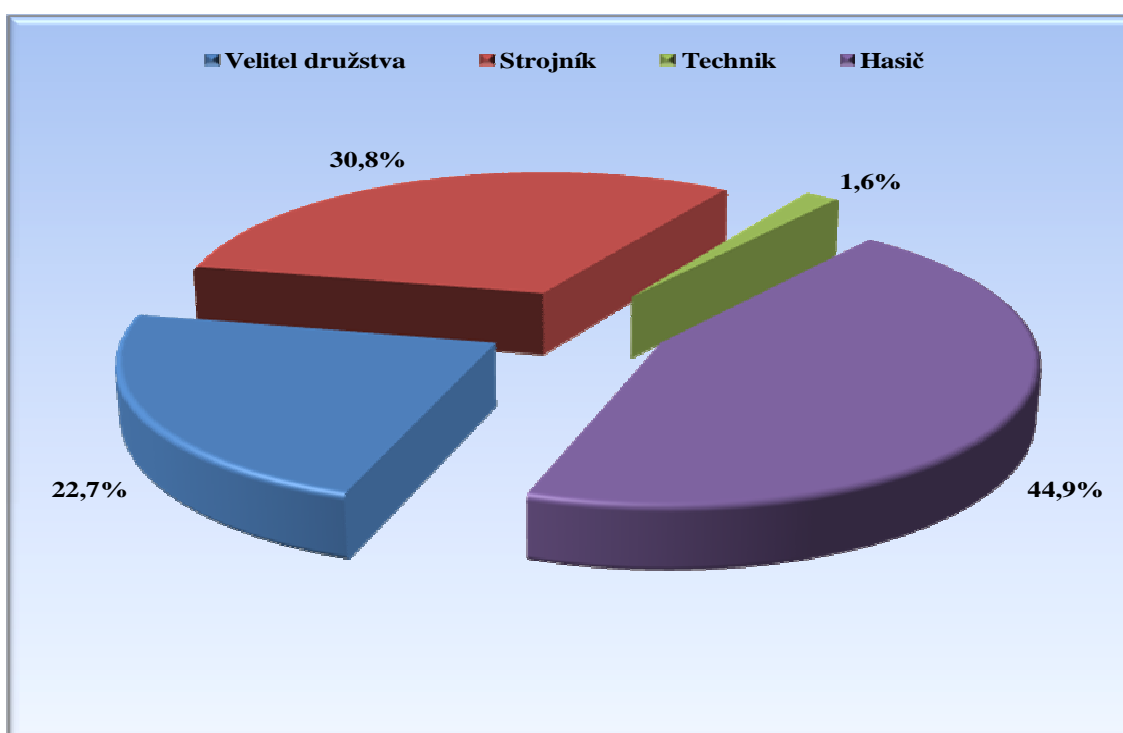
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 219 a neodpovědělo 10 členů.

Tato otázka je zaměřena na informovanost členů o zařazení mateřské jednotky v rámci plošného pokrytí. V 83,6 % je zařazena v kategorii JPO III a 16,4% dotázaných členů JSDHO v kategorii JPO II. Z grafu vyplývá, že znalost kategorizace jednotek je ve 100% dotazovaných členů JSDHO na velmi dobré úrovni. Členové JSDHO znají určení svých jednotek. Znalost kategorie jednotek je předpokladem pro včasnost provedení zásahu.

2. V jaké funkci jste v rámci JPO obce zařazen ?

Tabulka č. 2

Velitel družstva	42	22,7 %
Strojník	57	30,8 %
Technik	3	1,6 %
Hasič	83	44,9 %
Celkem odpovědělo	185	100 %

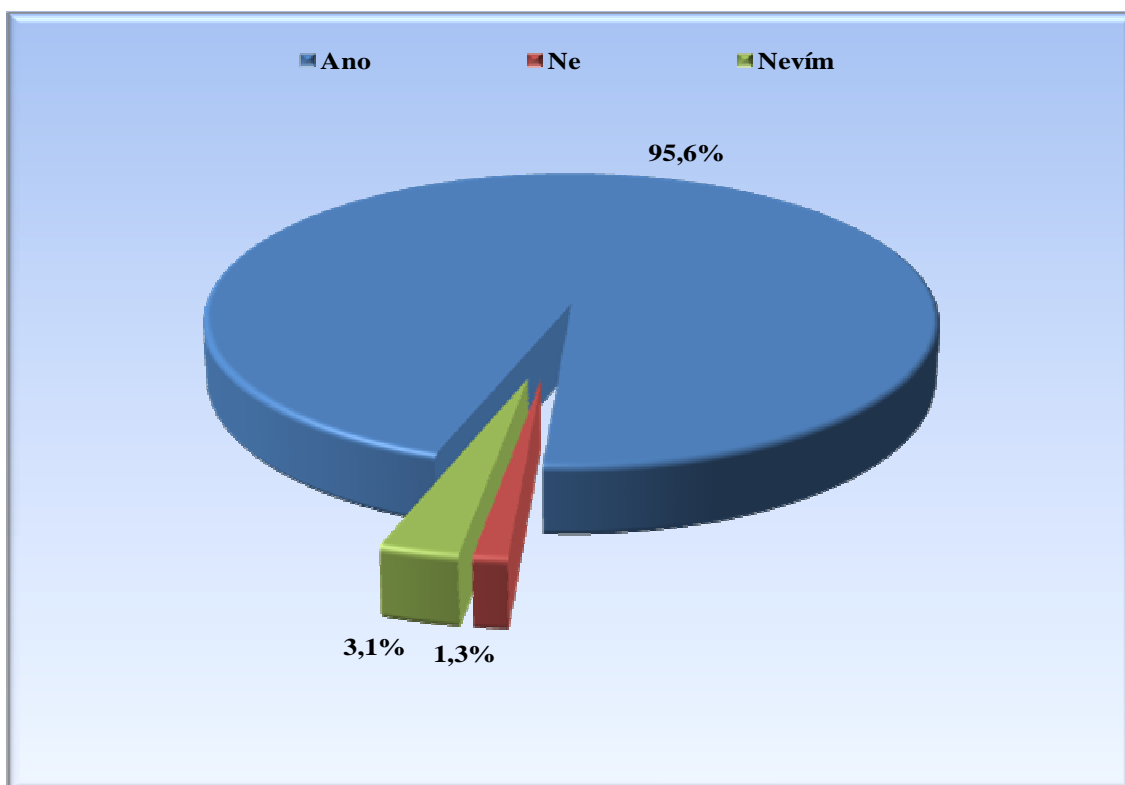
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 185 a neodpovědělo 44 členů.

V grafu zařazení členů JSDHO na funkce v rámci jednotky je znázorněno zastoupení funkcí v jednotkách. Nejčastěji je zastoupena funkce řadového hasiče v 44,9% dotázaných, poté následují odbornosti strojník v 30,8% dotázaných členů JSDHO a velitel družstva v 22,7% dotázaných. Nejmenší zastoupení má v 1,6% dotázaných členů JSDHO funkce technik. Činnostmi a funkcemi v rámci JSDHO mohou být pověřeni jednotliví členové. Pro zabezpečení jednotlivých funkcí se vybírají členové s nejlepšími předpoklady pro danou funkci.

3. Je odborná příprava u vaší jednotky organizována pravidelně dle plánu ?

Tabulka č. 3

Ano	219	95,6%
Ne	3	1,3%
Nevím	7	3,1%
Celkem odpovědělo	229	100 %

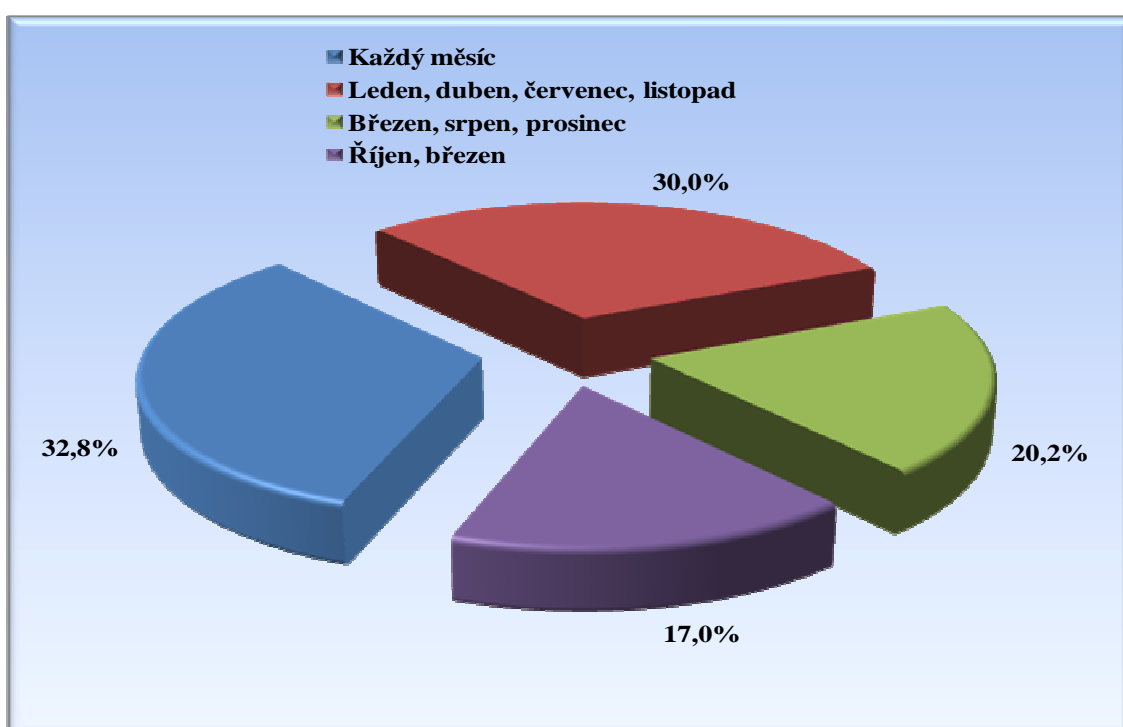
Dotazováno 229 členů, odpověděli všichni členové.

Na tento dotaz odpovědělo 229 členů JSDHO. Kladně odpovědělo 219 členů, záporně 3 členové a odpověď nevím volilo 7 členů JSDHO. Z grafu vyplývá, že nedílnou součástí plánu odborné přípravy je i informovanost mezi členy jednotky JSDHO o potřebě vhodného časového a tématického naplánování. Malé povědomí důležitosti plánu odborné přípravy projevilo 4,4% dotázaných, což odpovídá několika jednotlivcům. Tento graf vypovídá o pravidelnosti prováděné odborné přípravy, naopak nevypovídá o kvalitě prováděné odborné přípravy.

4. V jakých termínech v posledních 12 měsících se uskutečnila odborná příprava ?

Tabulka č. 4

Každý měsíc	75	32,8%
Leden, duben, červenec, listopad	70	30,0%
Březen, srpen, prosinec	46	20,2%
Říjen, březen	38	17,0%
Celkem odpovědělo členů	229	100 %

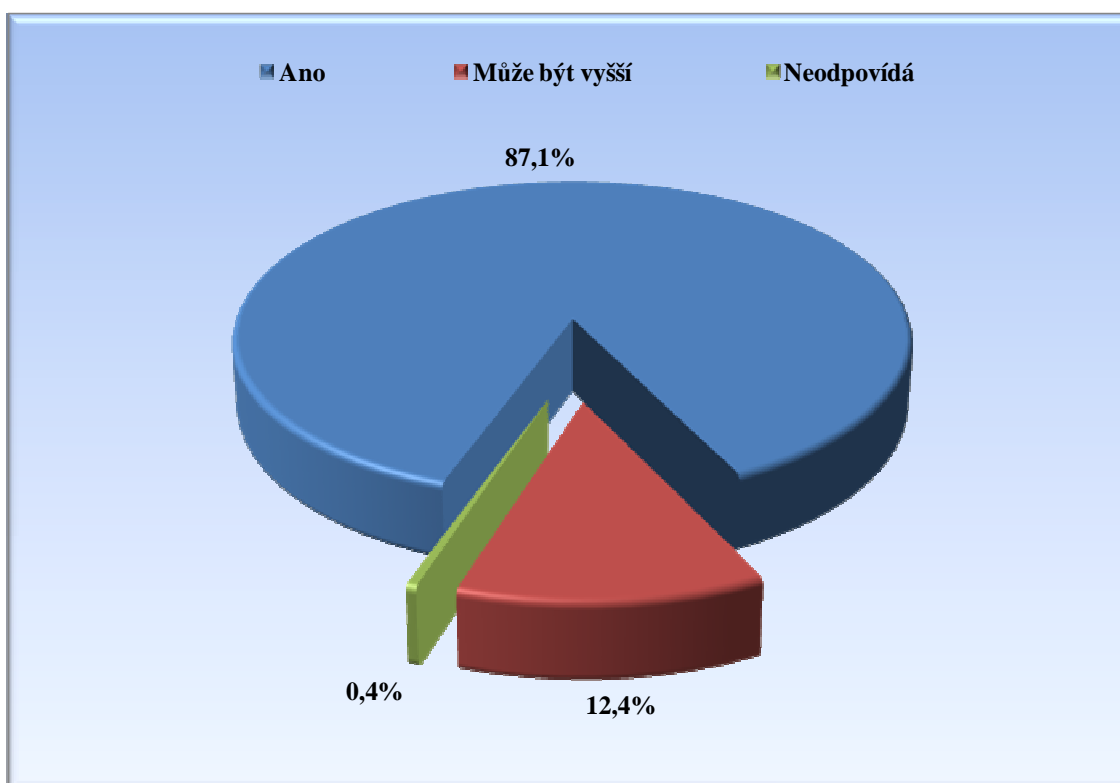
Dotazováno 229 členů, z toho odpověděli všichni.

Z odpovědí zpracovaných do grafu vyplývá, jak často je odborná příprava organizována. V 32,8% je pravidelně každý měsíc, což je výsledek adekvátní k objemu informací nutných k proškolení v rámci odborné přípravy. 67,2% členů provádí odbornou přípravu s několikaměsíčním odstupem a tímto se nedá hovořit o pravidelnosti odborné přípravy. Dle grafu lze usoudit že pokud členové JSDHO neprovádějí pravidelnou odbornou přípravu každý měsíc nejsou o odborně připraveni, což je důležitý poznatek pro optimalizaci množství vyžadovaných znalostí.

5. Je Vaše funkční zařazení v JPO odpovídající vašim schopnostem a znalostem ?

Tabulka č. 5

Ano	196	87,1 %
Může být vyšší	28	12,4 %
Neodpovídá	1	0,4 %
Celkem odpovědělo	225	100 %

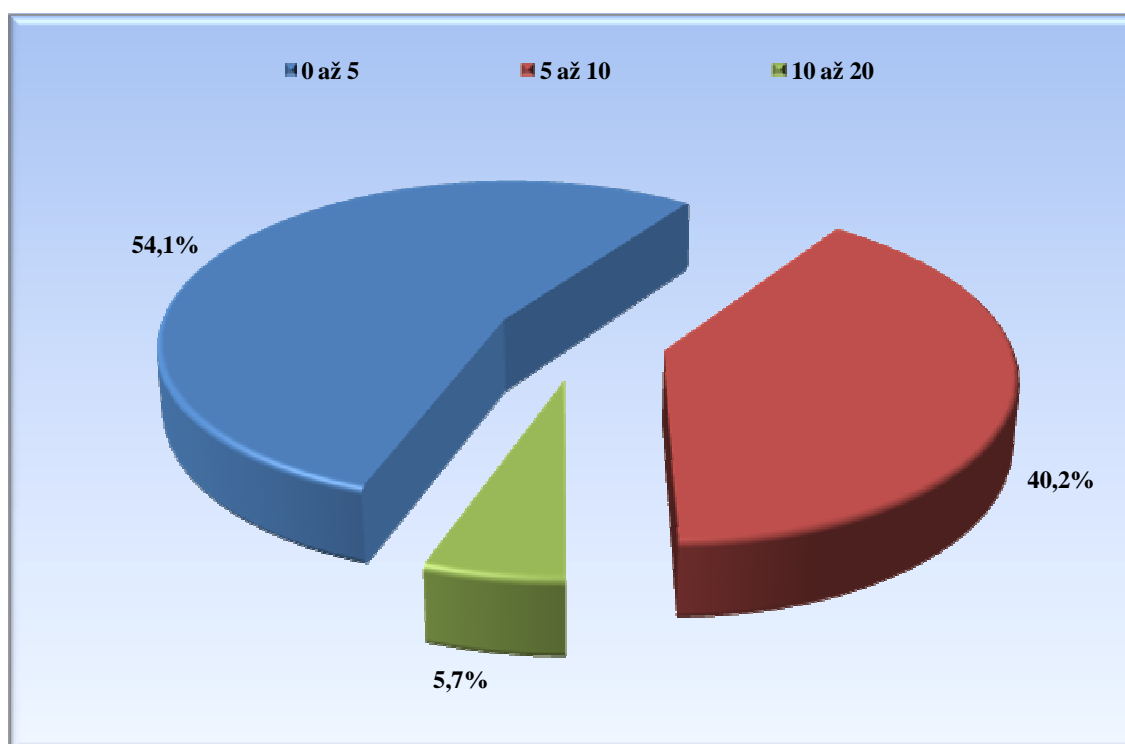
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 225 a neodpověděli 4 členové.

Tato otázka byla položena členům JSDHO z důvodu zjištění jejich spokojenosti se zařazením na jednotlivé funkce. Výzkum prokázal, že členové JSDHO jsou v 87,1% dotázaných spokojeni s svým zařazením na funkci v rámci jednotky. Pro 12,8% dotázaných je zařazení na funkci neodpovídající. Členové JSDHO dle grafu prokázali spokojenost se svým funkčním zařazením a nemají ve většině potřebu tento stav měnit. Zastoupení nespokojených s zařazením je malé, což má negativní vliv na další odborný rozvoj členů JSDHO .

6. Kolik hodin měsíčně se věnujete odborné přípravě ?

Tabulka č. 6

0 až 5	124	54,1 %
5 až 10	92	40,2 %
10 až 20	13	5,7 %
Celkem odpovědělo	229	100 %

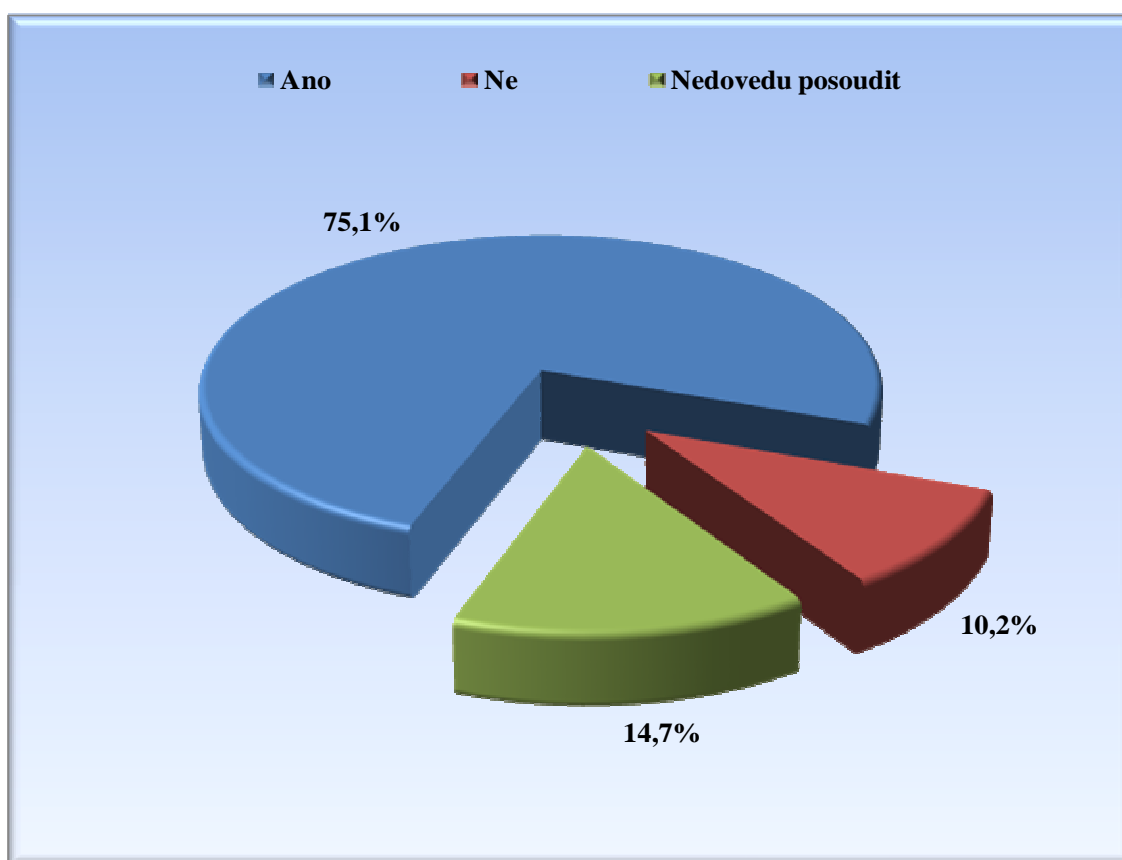
Dotazováno 229 členů, odpověděli všichni členové.

Z odpovědí na tuto otázku je patrné množství hodin věnovaných odborné přípravě. Odborná příprava do 5 hodin měsíčně je na samé hranici schopností ve využitelnosti znalostí získaných při odborné přípravě při zásahu. V tomto rozmezí se pohybuje 54,1% dotázaných členů JSHO. Dobu 5-10 hodin odborné přípravy uvádí 40,2% dotázaných členů JSDHO. Více než 1/2 členů se odborné přípravě věnuje do 5 hodin nebo se jí nevěnuje. Tento výsledek je nedostačující pro splnění podmínek odborné připravenosti členů JSDHO.

7. Myslíte si, že Vámi udaný počet hodin odborné přípravy je dostatečný ?

Tabulka č. 7

Ano	148	75,1 %
Ne	20	10,1 %
Nedovedu posoudit	29	14,7 %
Celkem odpovědělo	197	100 %

Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 197 členů a neodpovědělo 32 členů.

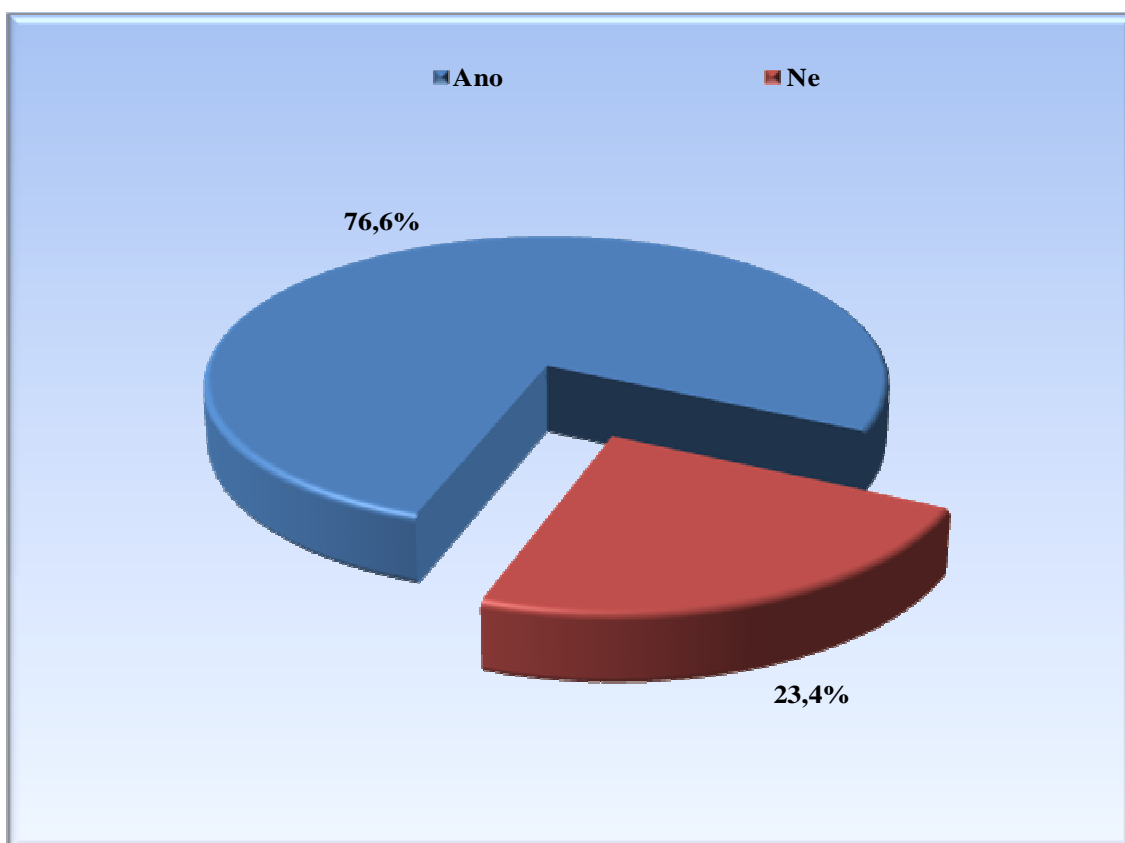
Na tuto otázku bylo 75,1% odpovědí kladných. Dotázaní respondenti jsou přesvědčeni, že počet hodin věnovaných odborné přípravě je dostatečný. Míru nespokojenosti projevilo 10,2% dotázaných členů JSDHO. Tento závěr vypovídá o spokojenosti členů JSDHO s možnostmi času věnovaného odborné přípravě členů jednotek SDH obcí. Tento stav je důležité změnit ve prospěch vyššího zapojení členů JSDHO.

8. Jste ochoten odborné přípravě věnovat více času ?

Tabulka č. 8

Ano	151	76,6 %
Ne	46	23,4 %
Celkem odpovědělo	197	100 %

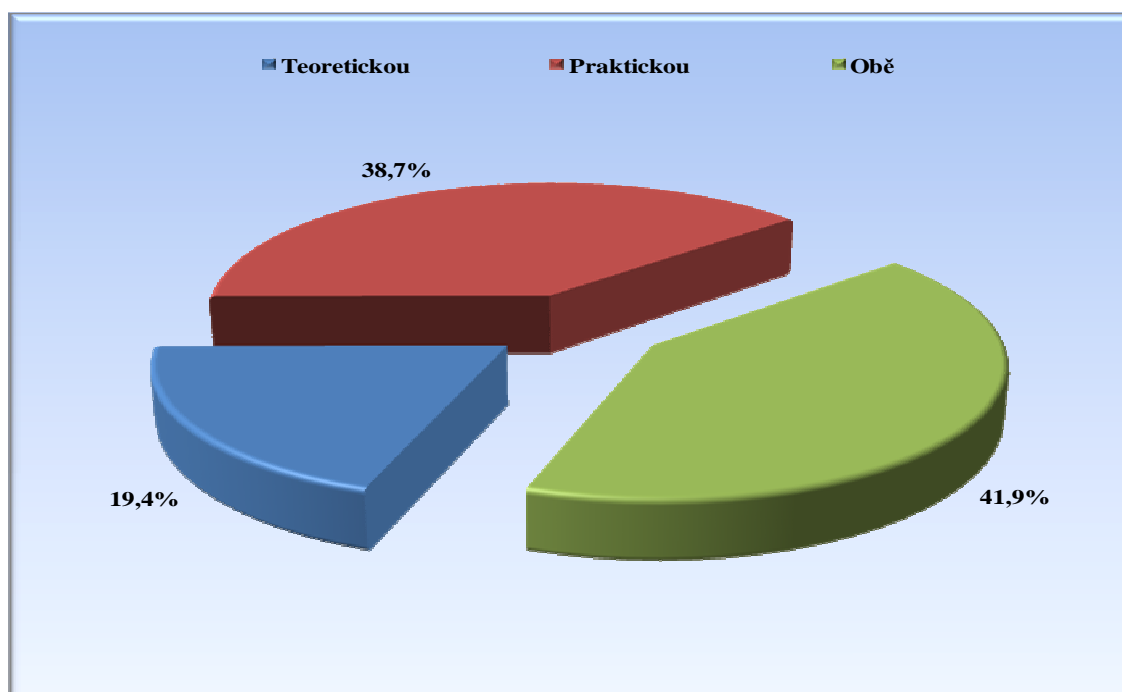
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 197 členů a neodpovědělo 32 členů.

Touto otázkou zjišťuji možnosti případného rozšíření množství informací, které jsou členové JSDHO ochotni přijímat. Výsledek 76,6% pro ochotu rozšíření množství předávaných informací je velice dobrým základem pro následný rozvoj zapojení členů JSDH obce. Je nutno respektovat i výsledek 23,4% dotázaných kteří odmítli více se nezapojit do odborné přípravy a to z různých důvodů. Ochotu více se věnovat odborné přípravě projevili o $\frac{3}{4}$ respondentů, tento potenciál je potřeba podchytit a dále rozvíjet.

9. Na jakou oblast v rámci odborné přípravy se jednotka, v níž působíte, měla více zaměřit ?

Tabulka č. 9

Teoretickou	37	19,4 %
Praktickou	74	38,7 %
Obě	80	41,9 %
Celkem odpovědělo	191	100 %

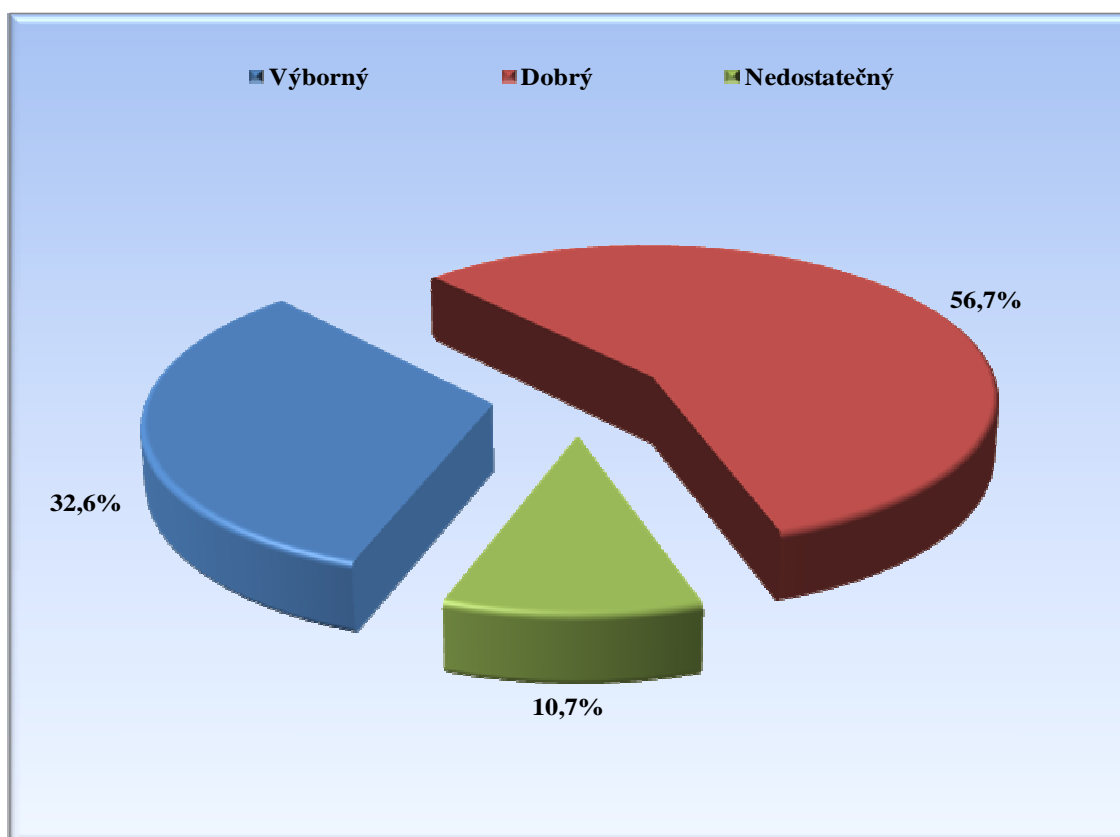
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 191 členů a neodpovědělo 38 členů.

Teoretické zaměření odborné přípravy členů by mělo být upřednostněno v 19,4%. Naopak praktické zaměření odborné přípravy preferuje 38,7% dotázaných členů JSDHO. 41,9% členů podporuje odbornou přípravu v praktické i teoretické formě. Formy odborné přípravy, by měly být organizovány ve vyváženém poměru. Rozdílnost mezi teoretickou a praktickou částí prezentuje dílčí nedostatky u jednotlivých JSDHO v odborné přípravě. Tyto nedostatky je možné odstranit přizpůsobením tématického rámce odborné přípravy v jednotlivých sborech.

10. Přístup HZS kraje k Vaší jednotce v rámci odborné přípravy je ?

Tabulka č. 10

Výborný	61	32,6 %
Dobry	106	56,7 %
Nedostatečný	20	10,7 %
Celkem odpovědělo	187	100 %

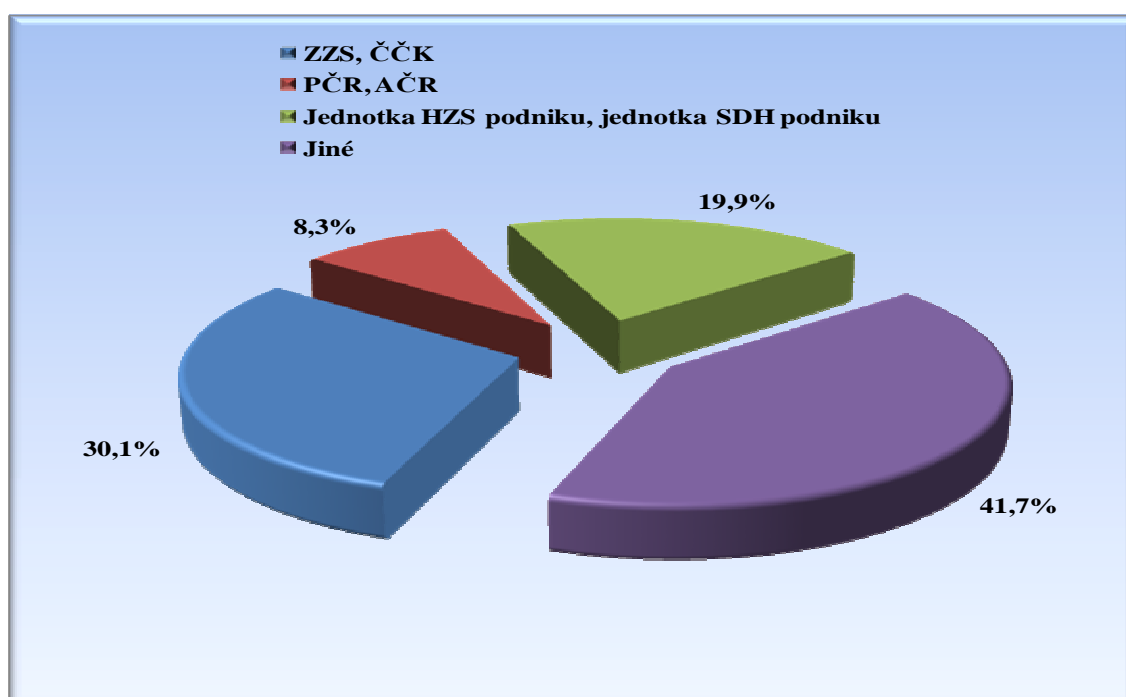
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 187 členů a neodpovědělo 42 členů.

V grafu je znázorněna pozice HZS kraje, jak ji vnímají členové JSDH obcí. Více než polovina dotázaných považuje spolupráci za dobrou a 32,6% dotázaných za výbornou. Tento výsledek ve prospěch HZS kraje lze hodnotit jako pozitivní. Nadále je potřeba rozvíjet spolupráci s jednotkami SDH obcí a pokusit se přesvědčit i více než 10% nespokojených členů o opodstatněnosti souboru činností ve prospěch jednotek SDH obcí.

11. Spolupracujete v rámci odborné přípravy s jinými složkami a subjekty ?

Tabulka č. 11

ZZS, ČČK	65	30,1 %
PČR, AČR	18	8,3 %
Jednotka HZS podniku, jednotka SDH podniku	43	19,9 %
Jiné	90	41,7 %
Celkem odpovědělo	216	100 %

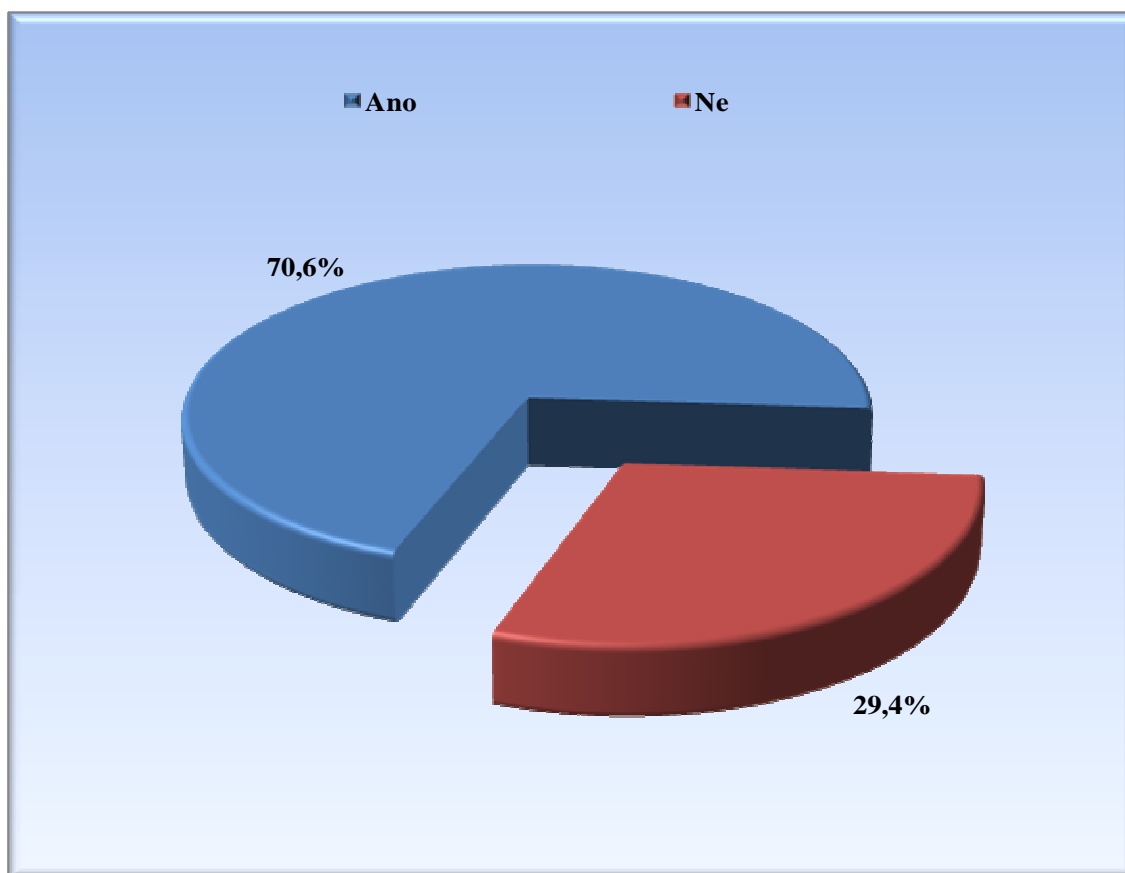
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 216 členů a neodpovědělo 13 členů.

Spolupráci se ZZS uvádí 30,1% dotázaných. Tento výsledek lze považovat vzhledem k charakteru činnosti sborů za nedostatečný. V 19,9% případech dotázaných členů JSDHO lze chybně považovat za jednotky HZS podniku, SDH podniku i jednotky HZS kraje. Za výsledkem charakterizovaným údajem jiné, tj. 41,7% dotázaných, mohou se považovat především obce a soukromé subjekty a osoby. Charakter zásahové činnosti JSDHO více nasvědčuje pro zaměření k záchraně života, ochraně zdraví a majetku. Z tohoto důvodu jsou priority zdravotního zaměření odborné přípravy klíčové.

12. Jste nositelem dýchací techniky ?

Tabulka č. 12

Ano	132	70,6 %
Ne	55	29,4 %
Celkem odpovědělo	187	100 %

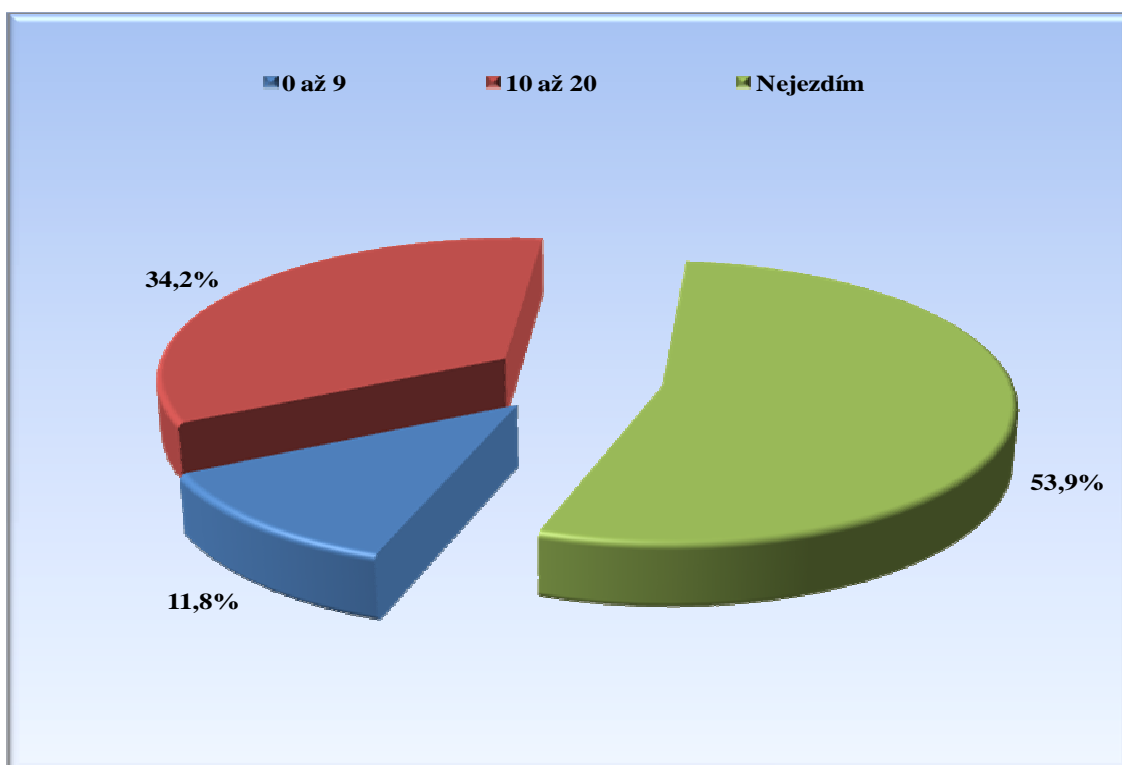
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 187 členů a neodpovědělo 42 členů.

Celkem 70,6% z členů JSDH obce kteří na tuto otázku zodpověděli jsou nositeli dýchací techniky. Tento počet vypovídá o zodpovědném přístupu členů jednotek k ochraně zdraví. V 29,4% nejsou dotázaní nositeli dýchacích přístrojů. Potřeba použití vzduchových dýchacích přístrojů stoupá. V současnosti téměř všechny zásahy na požár jsou v dýchacích přístrojích. Použití dýchacích přístrojů je základním předpokladem ochrany života a zdraví při práci.

13. Kolik kilometrů najedete v rámci cvičné jízdy v průběhu 4 týdnů ?

Tabulka č. 13

0 až 9	27	11,8 %
10 až 20	78	32,2 %
Nejezdím	123	53,9 %
Celkem odpovědělo	228	100 %

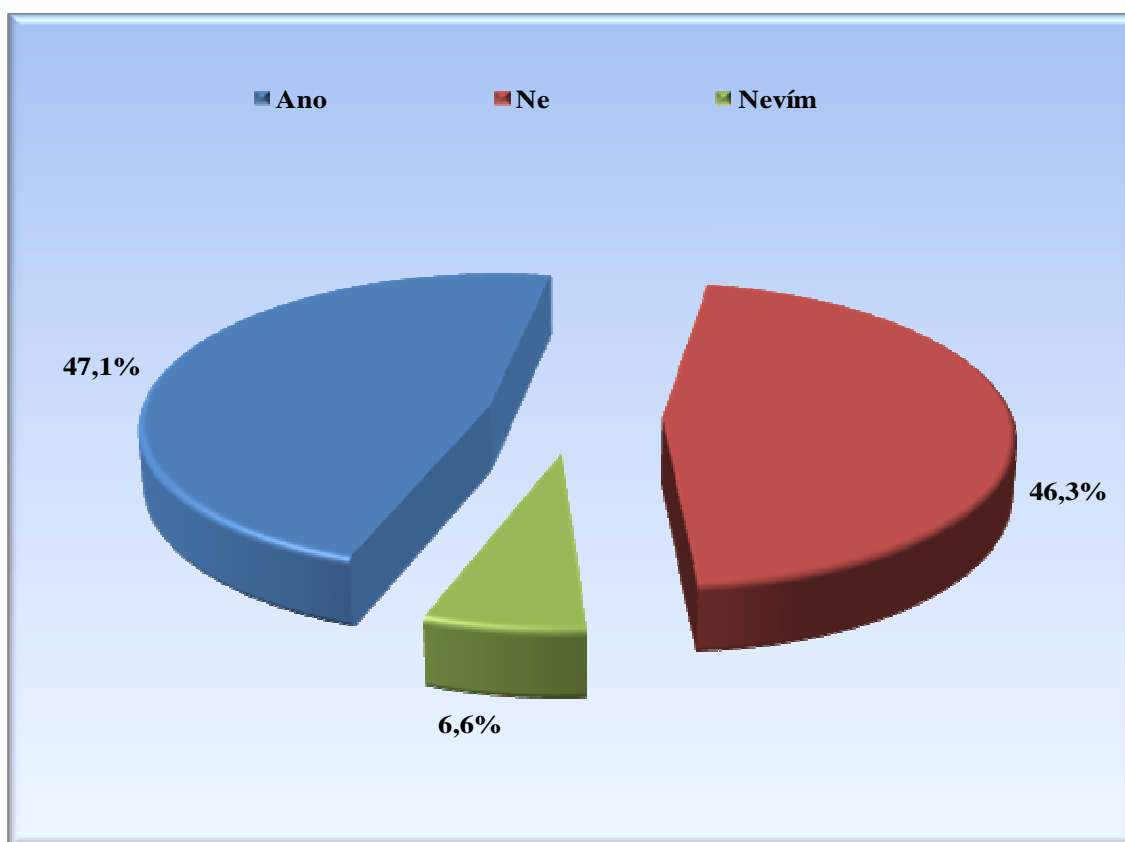
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 228 členů a neodpověděl 1 člen.

Na grafu je znázorněno praktické provádění cvičných jízd v rámci odborné přípravy. V části 11,8% respondenti nesplňují právní předpis o provedení cvičné jízdy. Hodnota 32,2% odpovídá počtu osob na funkci strojník JSDH obce. Nejezdícími členy v 53,9% jsou hasiči nezařazení na funkci strojník nebo nevlastníci řidičské oprávnění na příslušné skupiny vozidel. Provedení cvičné jízdy v rozsahu minimálně 10 kilometrů je zásadní pro splnění odborné připravenosti pro členy JSDHO zařazené na funkci strojník nebo pověřených provozem a obsluhou požární techniky.

14. Uskutečnilo se v posledních 12 měsících pro JPO prověřovací cvičení ?

Tabulka č. 14

Ano	107	47,1 %
Ne	105	46,3 %
Nevím	15	6,6 %
Celkem odpovědělo	227	100 %

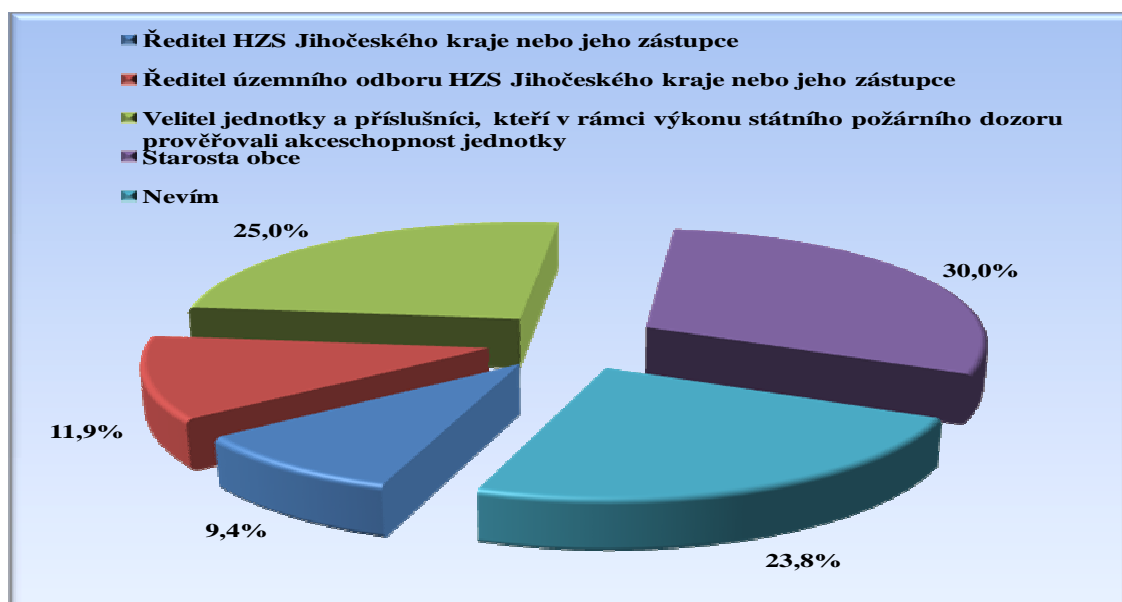
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 227 členů a neodpověděli 2 členové.

Z dotazníkového šetření vyplývá provádění prověřovacího cvičení. V grafu je znázorněn procentuální podíl 47,1% dotázaných členů JSDHO, kteří prověřovací cvičení provedli. 46,3% dotázaných členů uvedlo, že v jejich jednotce prověřovací cvičení nebylo organizováno. Organizace prověřovacího cvičení je důležitým předpokladem pro stálou organizační technickou a odbornou připravenost jednotek PO. Tato cvičení se organizují za účelem prověření akceschopnosti jednotek.

15. Kdo nařídil prověřovací cvičení ?

Tabulka č. 15

Ředitel HZS Jihočeského kraje nebo jeho zástupce	15	9,4 %
Ředitel územního odboru HZS Jihočeského kraje nebo jeho zástupce	19	11,9 %
Velitel jednotky a příslušníci, kteří v rámci výkonu státního požárního dozoru prověřovali akceschopnost jednotky	40	25,0 %
Starosta obce	48	30,0 %
Nevím	38	23,8 %
Celkem odpovědělo	160	100 %

Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 160 členů a neodpovědělo 69 členů.

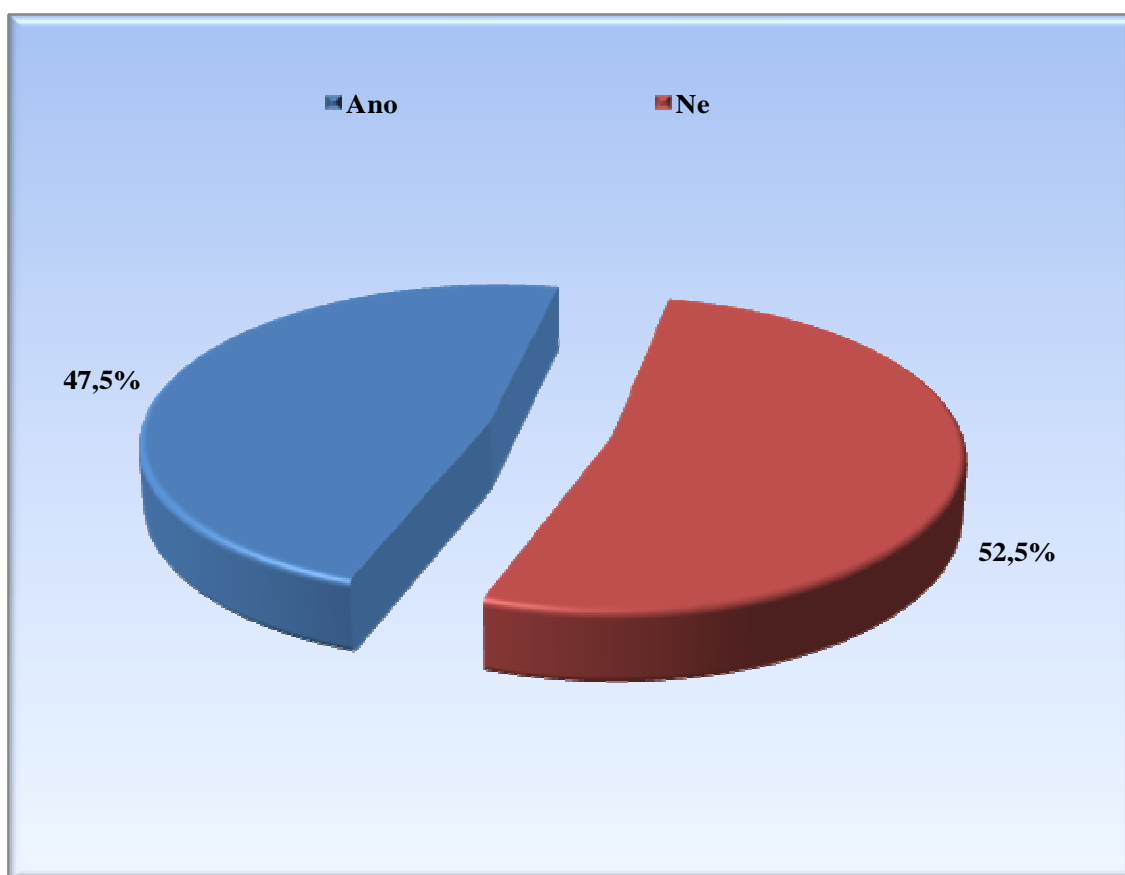
V této otázce byl kladen důraz na znalost osob, které jsou oprávněny nařídít prověřovací cvičení. Neznalost nařizujícího prověřovací cvičení prokázalo 23,8% dotázaných. V 30% odpovědí byl nařizujícím cvičení starosta obce v 11,9% dotázaných ředitel územního odboru HZS Jihočeského kraje. Výsledky v tomto grafu potvrzují neznalost právních předpisů v oblasti PO členy JSDHO. Odpovědi na tuto otázku se nezabývalo nebo ji neznalo 69 členů JSDHO. Nejčastějšími nařizovateli prověřovacích cvičení jsou velitelé JSDHO a starostové obcí.

16. Organizoval velitel JPO v posledních 12 měsících taktické cvičení ?

Tabulka č. 16

Ano	105	52,5 %
Ne	116	47,5 %
Celkem odpovědělo	221	100 %

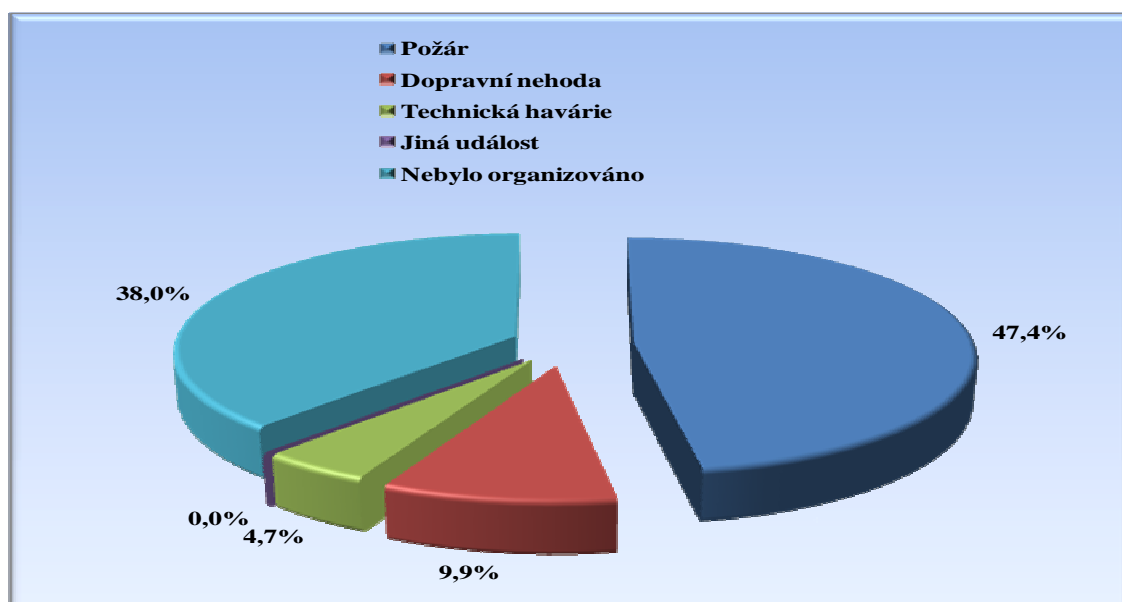
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 221 členů a neodpovědělo 8 členů.

Organizace taktického cvičení se řadí k základním předpokladům organizační, technické a odborné připravenosti JPO II a JPO III. Toto cvičení nebylo podle 52,5% dotázaných členů organizováno. V dotazníkovém šetření tuto připravenost prokázalo 47,5% dotázaných členů JSDH obce. Taktické cvičení se organizuje z důvodu ověření správnosti taktických postupů v rámci odborné přípravy. Taktická cvičení jsou předem oznamována a předpokládané prováděné činnosti jsou konzultovány s cvičícími členy.

17. Jaký mělo cvičení námět ?

Tabulka č. 17

Požár	91	47,4 %
Dopravní nehoda	19	9,9 %
Technická havárie	9	4,7 %
Jiná událost	0	0,0 %
Nebylo organizováno	73	38,0 %
Celkem odpovědělo	192	100 %

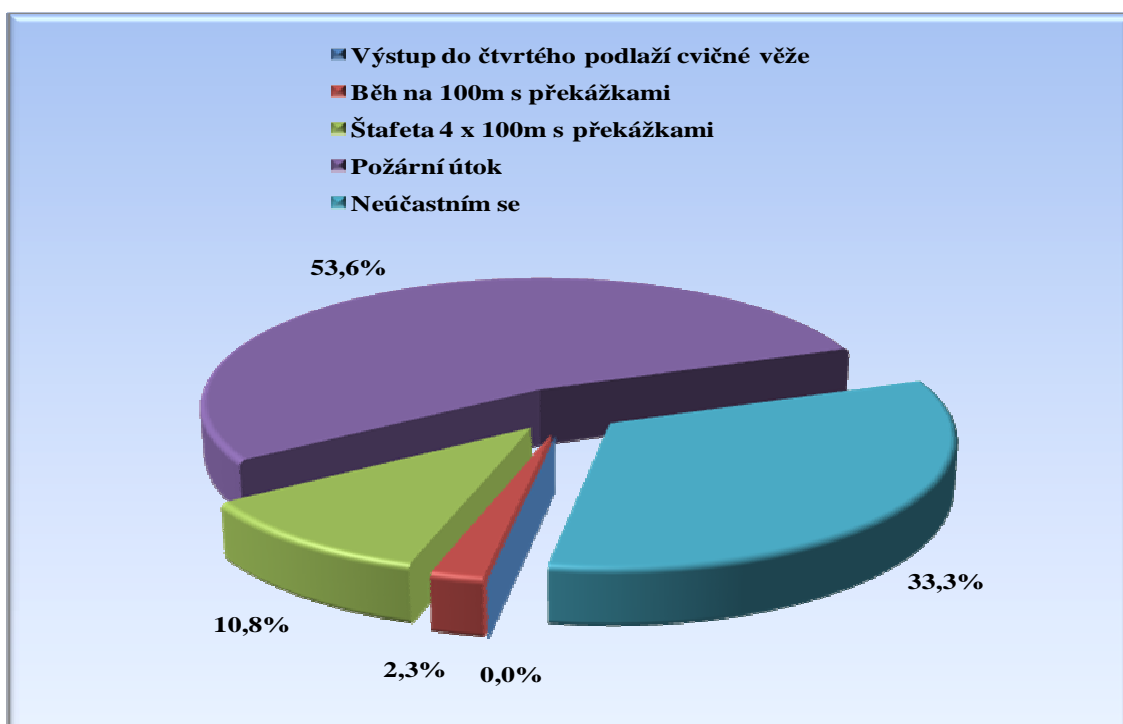
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 192 členů a neodpovědělo 37 členů.

V grafu je zobrazeno zaměření cvičení v případech, pokud bylo organizováno. Nejčastějším námětem je požár. V 9,9% případech cvičení se jedná o dopravní nehodu. Tento údaj vychází z předurčenosti jednotek. Organizování taktického cvičení s námětem technická havárie se zabývalo 4,7% dotázaných. V obecné rovině technické zásahy tvoří více než 1/2 zásahů prováděných JPO. Požár je nejčastějším námětem cvičení jelikož na území okresu Jindřichův Hradec jsou jednotky předurčené pro tento typ zásahu nejčetněji zastoupené. Organizace takového cvičení je nejjednodušší s ohledem na vybavení jednotek PO technikou a věcnými prostředky.

18. Jakých se účastníte disciplín požárního sportu ?

Tabulka č. 18

Výstup do čtvrtého podlaží cvičné věže	0	0,0 %
Běh na 100m s překážkami	5	2,3 %
Štafeta 4 x 100m s překážkami	24	10,8 %
Požární útok	119	53,6 %
Neúčastním se	74	33,3 %
Celkem odpovědělo	222	100 %

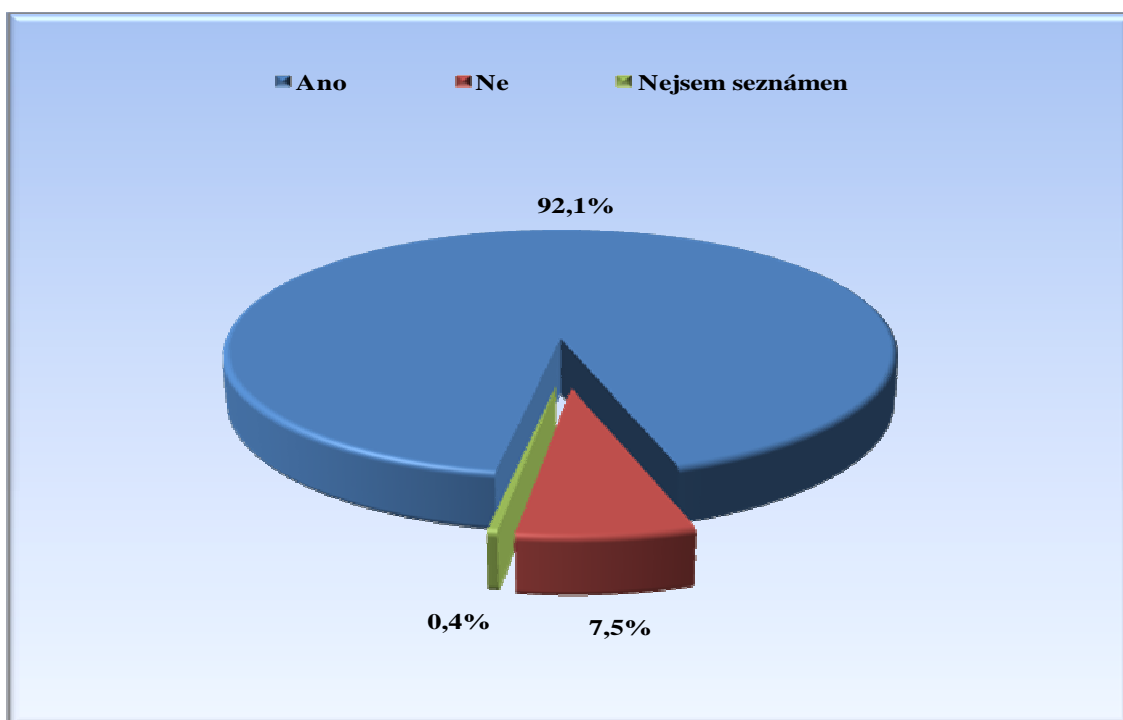
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 222 členů a neodpovědělo 7 členů.

Disciplíny požárního sportu jsou chápány jako nedílná součást organizační připravenosti členů jednotek JPO. 53,6% dotázaných členů JSDHO jako nejčtenější prováděnou disciplínu uvádí požární útok, jedná se kolektivní disciplínu, z čehož vyplývá její oblíbenost mezi členy JSDHO. Individuální disciplíny nejsou členy jednotek na okrese Jindřichův Hradec preferovány, nebo se jimi zabývá pouze několik jedinců z důvodu jejich časové a fyzické náročnosti.

19. Je u Vaší jednotky prováděno školení bezpečnosti práce ?

Tabulka č. 19

Ano	209	92,1 %
Ne	17	7,5 %
Nejsem seznámen	1	0,4 %
Celkem odpovědělo	227	100 %

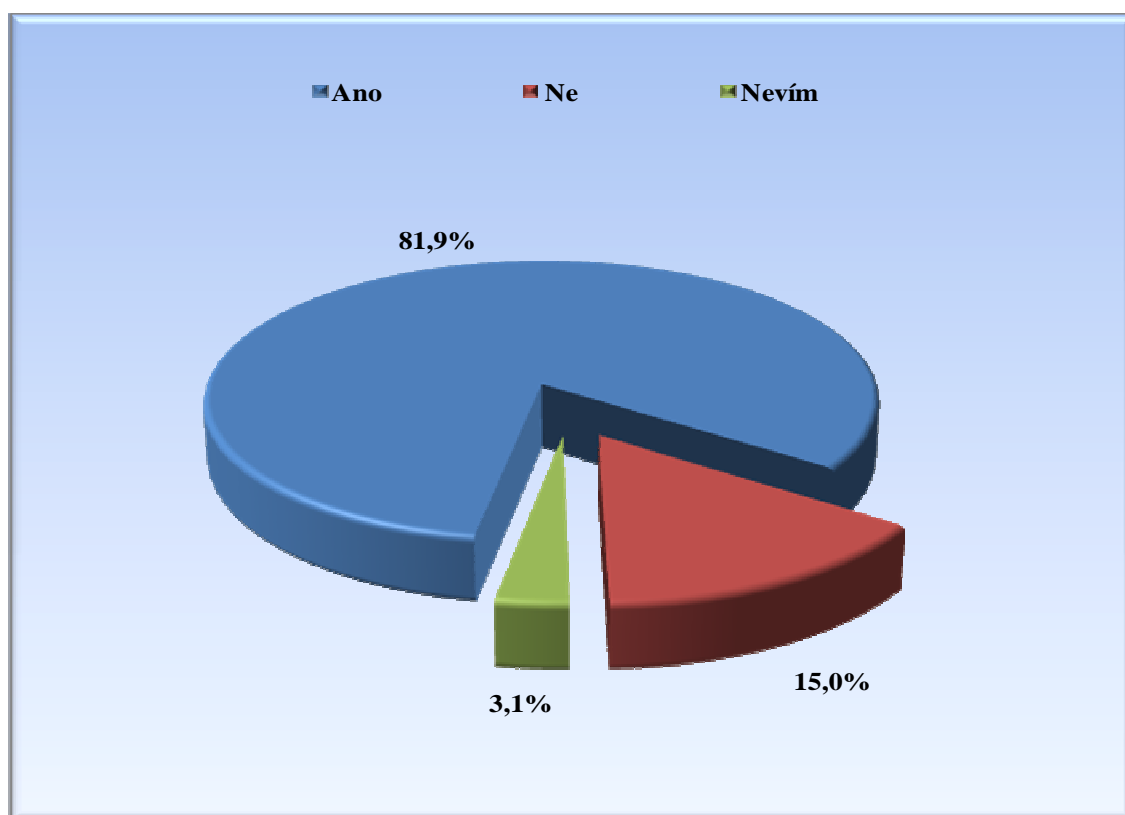
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 227 členů a neodpověděli 2 členové.

Školení bezpečnosti práce je součástí odborné přípravy. Dle vyhodnocení odpovědí na otázku provádění školení bezpečnosti práce potvrdilo 92,1% dotázaných prioritou této činnosti v rámci odborné přípravy. 7,5% dotázaných členů JSDHO uvedlo, že u jejich JPO nebylo školení bezpečnosti práce prováděno. Školení bezpečnosti práce je jedním ze základních prvků bezpečného provedení zásahu a činností prováděných v rámci organizační připravenosti. Všechna činnost se podřizuje ochranně zdraví zasahujících hasičů, proto je důležité věnovat školení bezpečnosti práce maximální pozornost.

20. Bylo provedeno přezkoušení členů JPO ze znalostí bezpečnosti práce ?

Tabulka č. 20

Ano	186	81,9 %
Ne	34	15,0 %
Nevím	7	3,1 %
Celkem odpovědělo	227	100 %

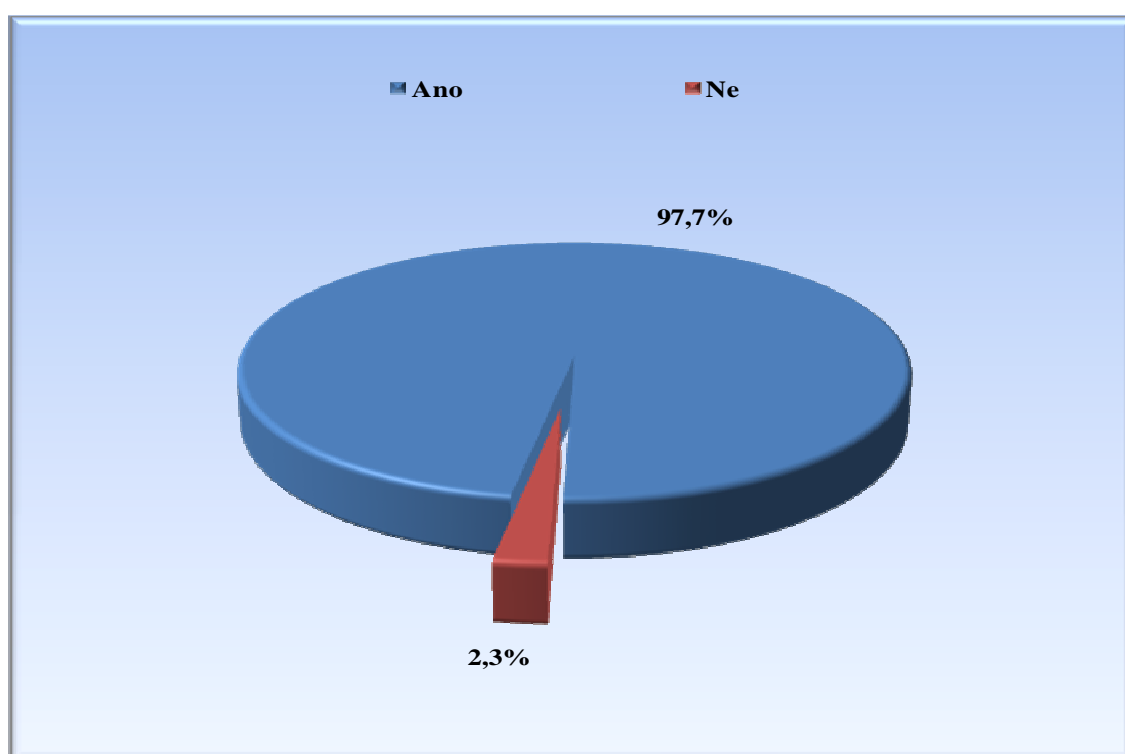
Dotazováno 229 členů, z toho odpovědělo 227 členů a neodpověděli 2 členové.

Přezkoušení členů JPO má přímou návaznost na prokázání znalostí bezpečnosti práce a v neposlední řadě i jako potvrzení o provedení školení bezpečnosti práce. 15% dotázaných členů JSDHO přezkoušení neprovedlo. 81,9% dotázaných přezkoušení potvrzuje. Přezkoušení ze znalostí bezpečnosti práce se ověřují písemnou nebo ústní formou, možná je i kombinace obou variant. Pokud není provedeno přezkoušení s provedením záznamu, jeví se takové školení bezpečnosti práce jako neprovedené.

21. Byl vyslán velitel strojník jednotky sboru dobrovolných hasičů obce na odbornou přípravu k získání nebo prodloužení odborné způsobilosti ?

Tabulka č. 21

Ano	43	97,7 %
Ne	1	2,3 %
Celkem odpovědělo	44	100 %

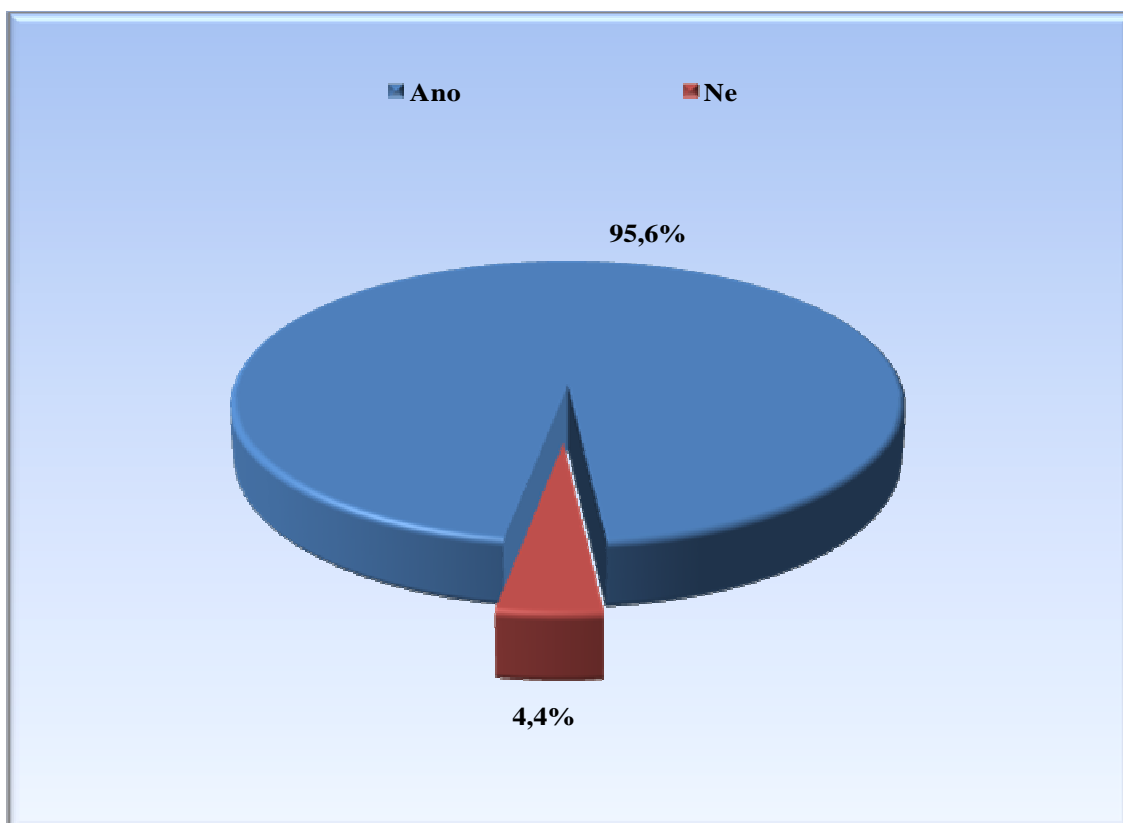
Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 44 velitelů družstva a neodpověděli 2 velitelé.

Pro výkon funkce velitel nebo strojník JSDHO je klíčové získání odborné způsobilosti v odborném školicím středisku Hasičského záchranného sboru ČR. Vyslání velitele anebo strojníka na provedení odborné přípravy potvrzuje 97,7% dotázaných velitelů . Pokud není vyslán velitel nebo strojník k získání odborné způsobilosti nebo k její prodloužení není možné ho zařadit na funkci velitele nebo strojníka u JSDHO. Tyto funkce jsou klíčové pro akceschopnost jednotky SDH obce.

22. Má JSDHO zpracován Plán odborné přípravy na rok 2010 ?

Tabulka č.22

Ano	43	95,6 %
Ne	2	4,4 %
Celkem odpovědělo	45	100 %

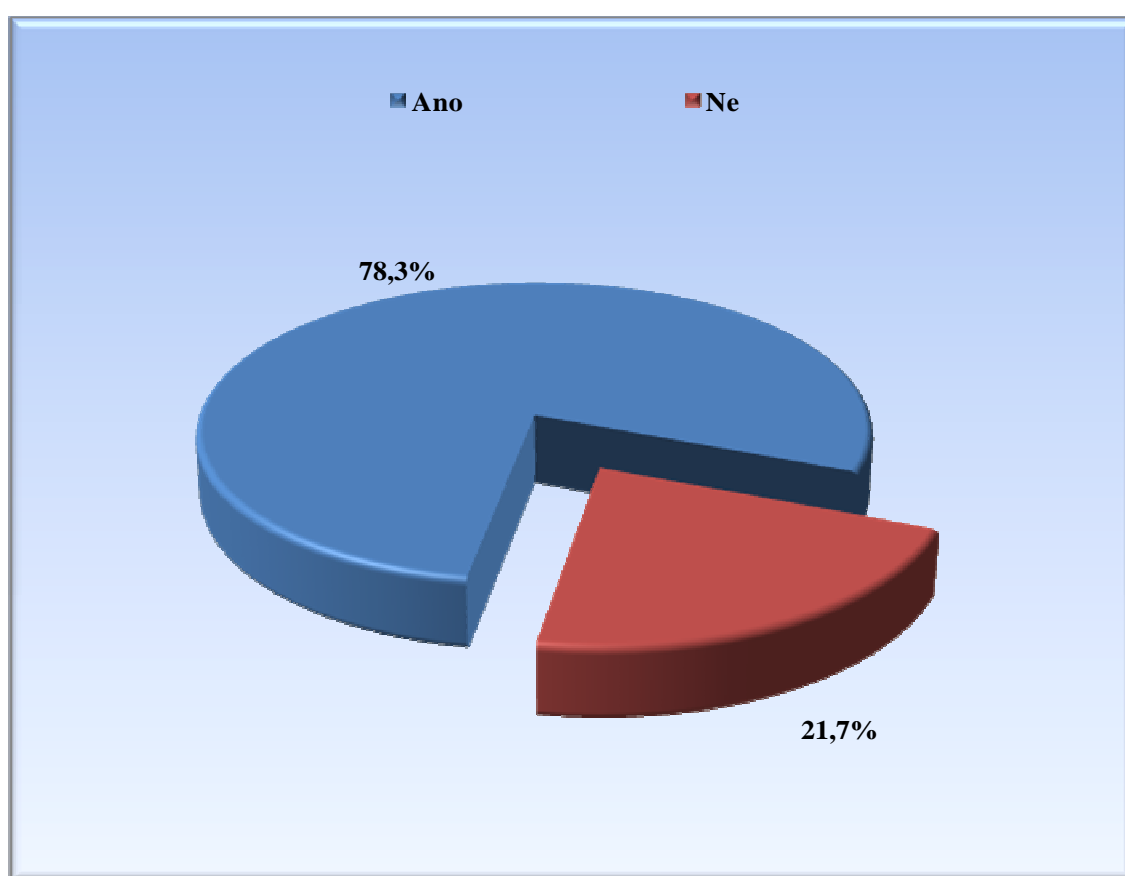
Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 45 velitelů družstva a neodpověděl 1 velitel.

Plán odborné přípravy JSDHO je základním dokumentem pro tématické a časové rozvržení jednotlivých témat odborné přípravy. Základní dokument vydává GŘ HZS ČR, ten je podle 95,6% dotázaných velitelů družstev postupně rozpracován dle potřeb jednotlivých jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí s ohledem na specifika každé jednotky. Z grafu vyplývá, že většina jednotek má zpracován plán odborné přípravy.

23. Má JSDHO zpracován protokol o odborné přípravě s uvedením výsledků ověření odborné přípravy u všech hasičů JPO ?

Tabulka č. 23

Ano	36	78,3 %
Ne	10	21,7 %
Celkem odpovědělo	46	100 %

Dotazováno 46 velitelů družstva, odpověděli všichni velitelé.

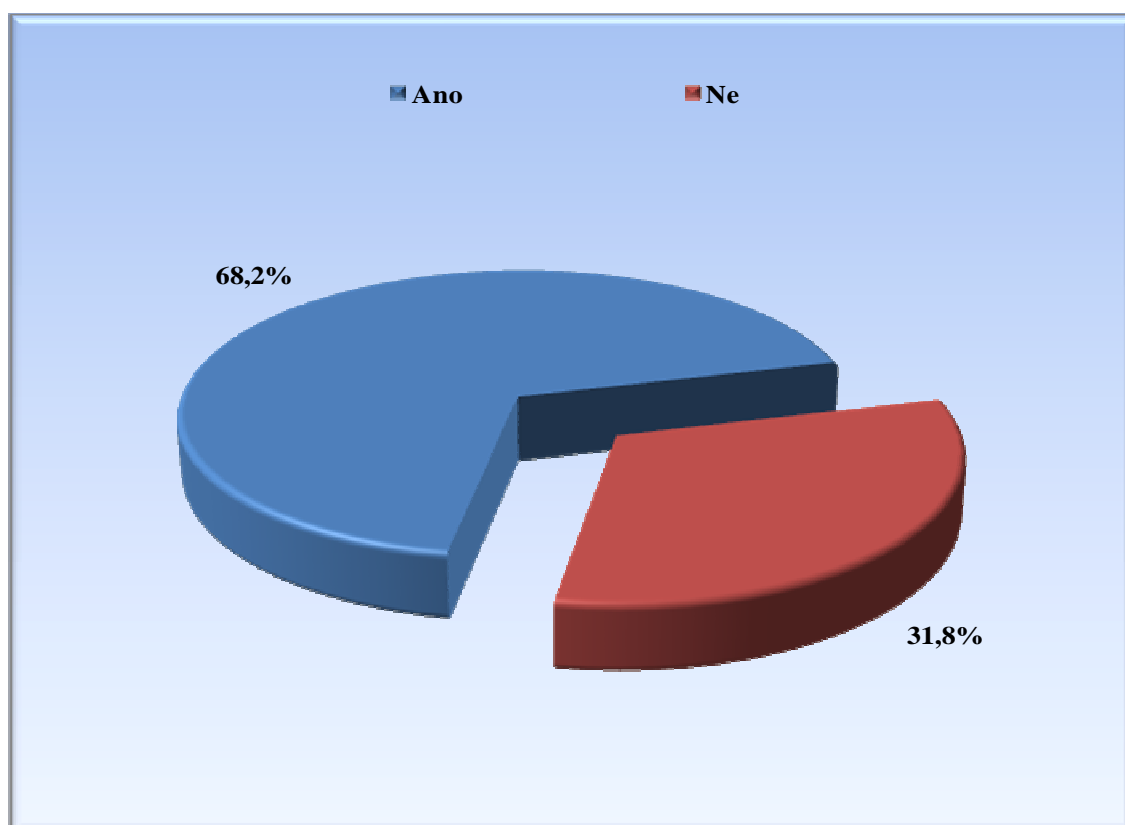
Protokolem o provedené odborné přípravě členů JSDHO je prokazováno u 78,3% dotázaných velitelů provedení odborné přípravy u členů JSDHO. Podle 21,7% dotázaných velitelů JSDHO tento protokol na okrese Jindřichův Hradec není zpracován. Provedení odborné přípravy se potvrzuje protokolem pro každého člena JSDHO. Pokud tento protokol není zpracován nelze odbornou přípravu považovat za provedenou.

24. V posledních 12 měsících byl do JPO zařazen nový člen ?

Tabulka č. 24

Ano	30	68,2 %
Ne	14	31,8 %
Celkem odpovědělo	44	100 %

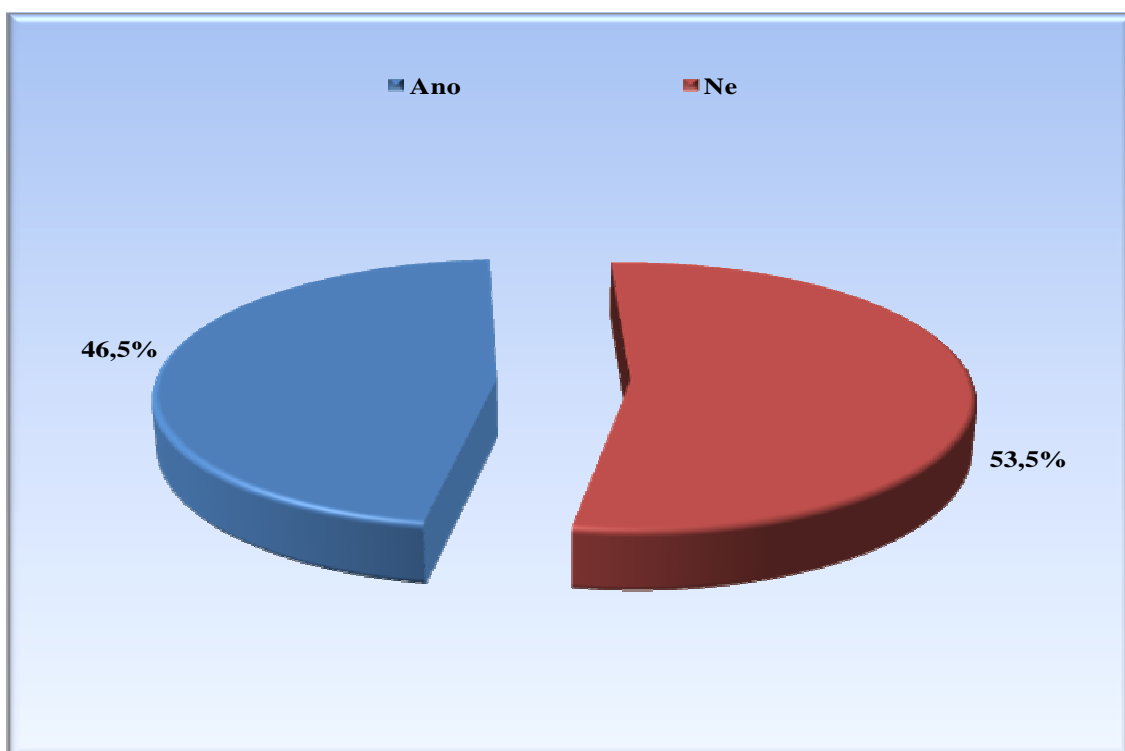
Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 44 velitelů družstva a neodpověděli 2 velitelé.

Nadále dochází k doplňování početních stavů, v současné době byl podle 68,2% velitelů JSDHO zařazen do jednotek nový člen JSDHO v okrese Jindřichův Hradec. V 31,8% JSDHO nebyl zařazen do jednotky PO nový člen. Tento výsledek vypovídá o postupném doplňování členů jednotek. V jednotkách JSDHO dochází k vysoké fluktuaci členů. Tento stav je závislý na několika faktorech jako např. zaměstnání člena v místě dislokace jednotky, rodinné zázemí, atd.

25. Byla ověřena základní odborná příprava nového člena závěrečnou zkouškou provedenou komisí ?

Tabulka č. 25

Ano	20	46,5 %
Ne	23	53,5 %
Celkem odpovědělo	43	100 %

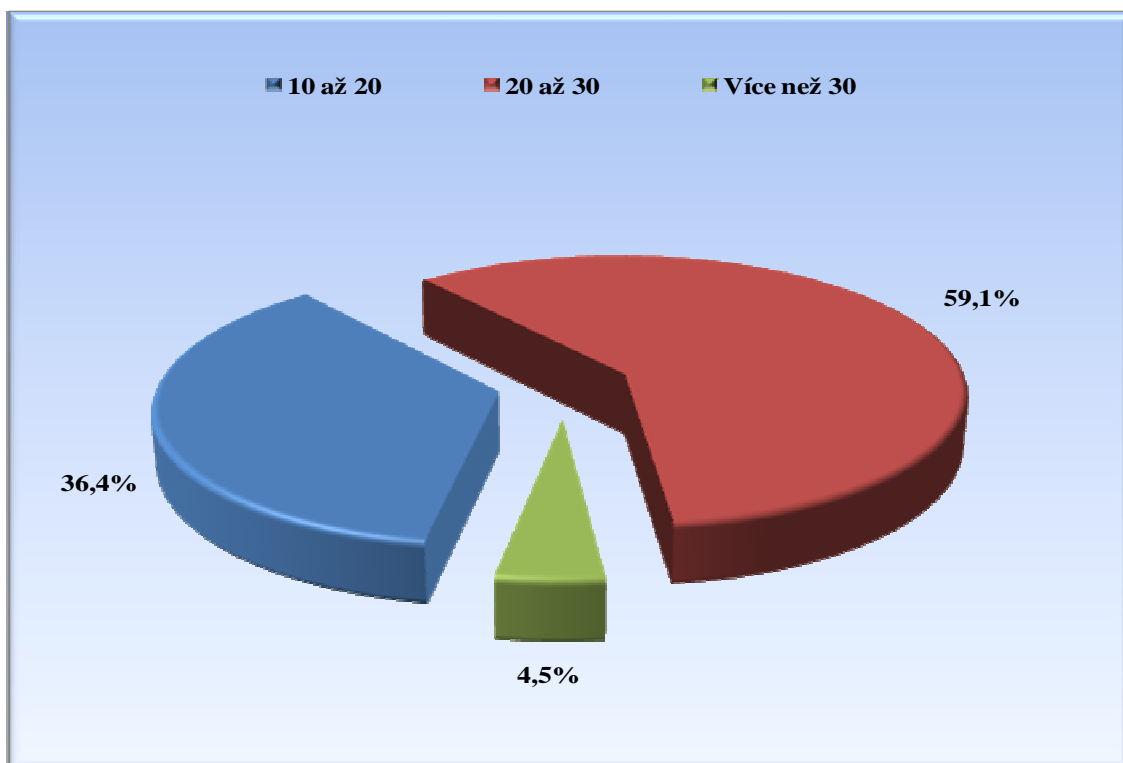
Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 43 velitelů družstva a neodpověděli 3 velitelé.

Provedení zkoušky základní odborné přípravy je předpokladem pro zařazení člena do JSDHO. V grafu je znázorněn podíl 46,5% velitelů, kteří potvrzují provedení zkoušky ověřené komisí. Více než 53% velitelů družstva uvádí že členové JSDHO nemají zkoušku odborné přípravy provedenou komisí. Člen jednotky PO nemající provedenou odbornou zkoušku provedenou komisí by neměl být zařazen do jednotky JSDHO jako hasič určený pro výjezd.

26. Kolik má Vaše jednotka členů ?

Tabulka č. 26

10 až 20	16	36,4 %
20 až 30	26	59,1 %
Více než 30	2	4,5 %
Celkem odpovědělo	44	100 %

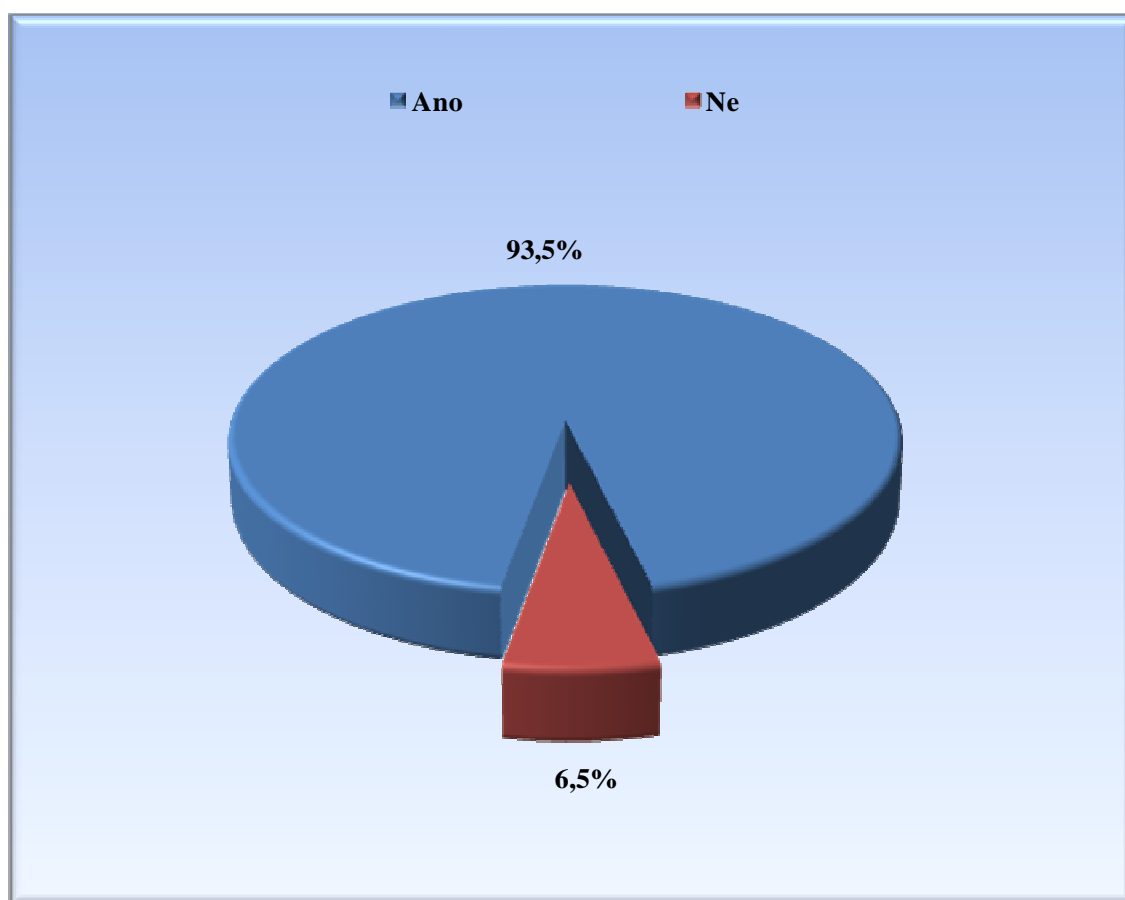
Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 44 velitelů družstva a neodpověděli 2 velitelé.

Výsledek dotazu položeného na početní stavy přináší informaci o naplněnosti v 59,1% odpovědí velitelů na početní stav JSDHO kategorie JPO II a JPO III na území okresu Jindřichův Hradec. Početní stavy pro jednotku stavící na výjezd družstvo o minimálním početním stavu dle grafu splňují všechny jednotky. Pokud budeme uvažovat předepsanou naplněnost dle právních předpisů nejsou výsledky uspokojivé. V některých případech velitelé chybně stanovili početní stav z členů SDH.

27. Odpovídá počet členů JSDHO kategorii jednotky ?

Tabulka č. 27

Ano	43	93,5 %
Ne	3	6,5 %
Celkem odpovědělo	46	100 %

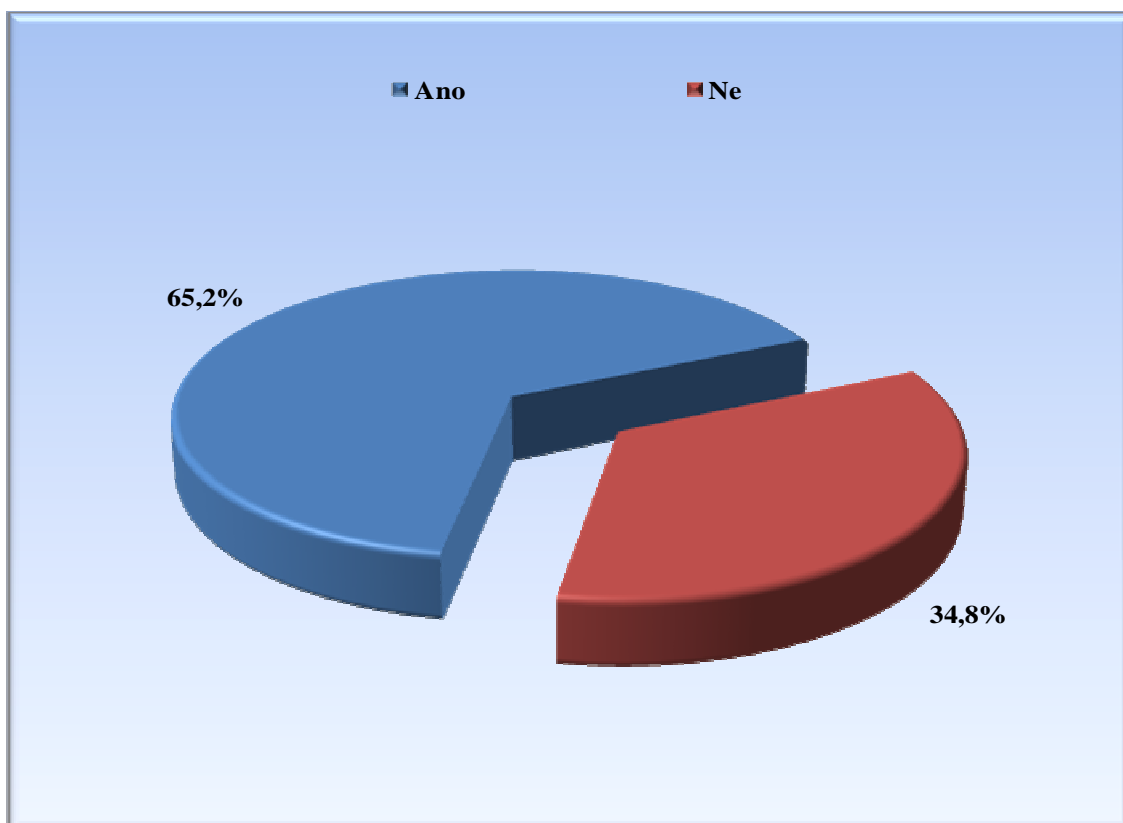
Dotazováno 46 velitelů družstva, odpověděli všichni velitelé.

Grafické znázornění vypovídá o znalosti velitelů početních stavů JSDHO. Pro 93,5% dotázaných velitelů družstev početní stav osob zařazených do jednotky odpovídá předpokládanému stavu daného plošným pokrytím. Pouze 6,5% dotázaných uvádí nenaplněnost početního stavu. Tento graf vyjadřuje přesvědčení velitelů družstev JSDHO o správném početním stavu členů JSDHO zařazených do výjezdu v okrese Jindřichův Hradec.

28. Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k poruše požární techniky ?

Tabulka č. 28

Ano	30	65,2 %
Ne	16	34,8 %
Celkem odpovědělo	46	100 %

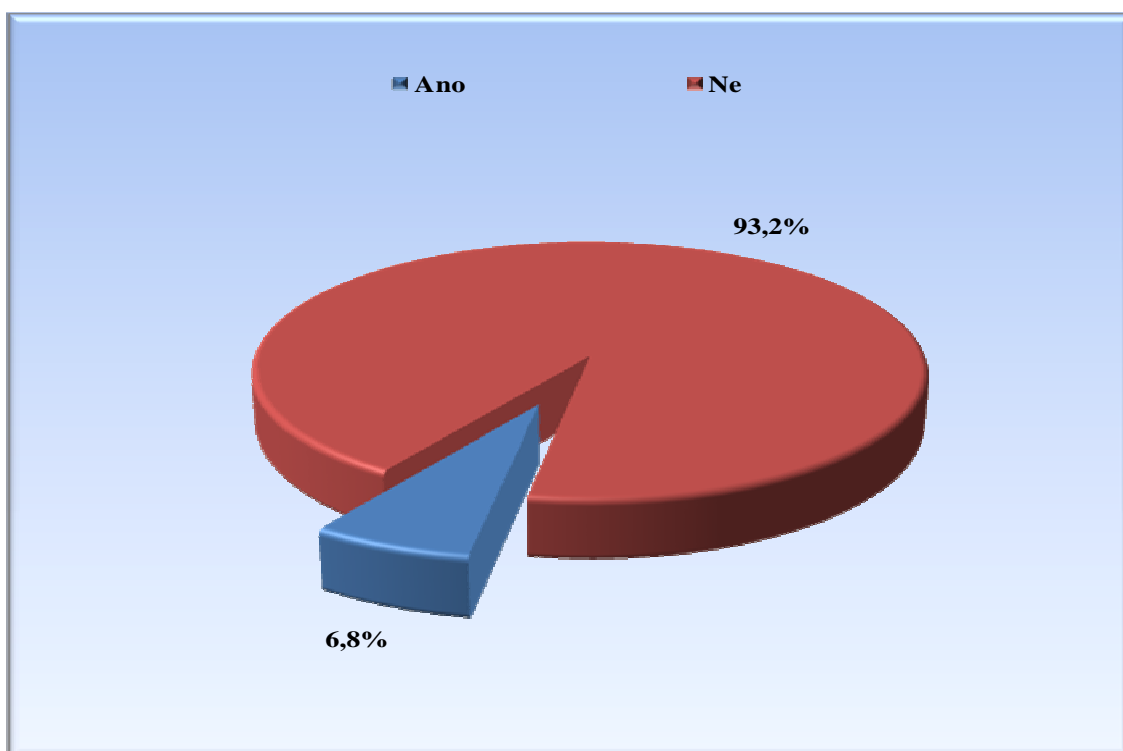
Dotazováno 46 velitelů družstva - odpověděli všichni velitelé.

Poruchovost požární techniky se objevila v 65,2% odpovědí. Tento stav se jeví jako klíčový při provedení včasného a kvalitního zásahu jednotek kategorie JPO II a JPO III. 34,8% dotázaných velitelů družstev poruchu neuvádí. Grafem a tabulkou je znázorněna vysoká poruchovost techniky v rámci operačního nebo organizačního řízení. Tento stav je zapříčiněn především stářím techniky a v některých případech nedostatečnou údržbou. Poruchovost je také v neposlední řadě zapříčiněna nedostatkem finančních prostředků vynakládaných na opravy, repase a nákup nové techniky.

29. Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k dopravní nehodě požární techniky ?

Tabulka č. 29

Ano	3	6,8 %
Ne	41	93,2 %
Celkem odpovědělo	44	100 %

Dotazováno 46 velitelů družstva, z toho odpovědělo 44 velitelů družstva a neodpověděli 2 velitelé.

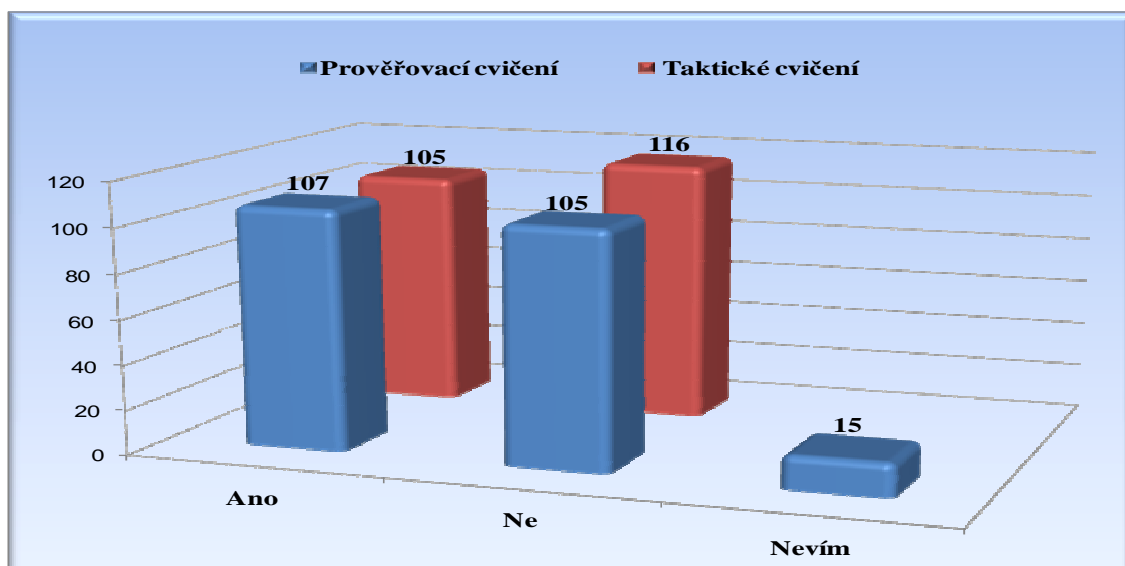
Dopravní nehodovost požárních vozidel je na nízké úrovni. Dle získaných údajů 6,8% dotázaných respondentů uvedlo že v posledních 12 měsících nedošlo k dopravní nehodě. V případě dopravních nehod u jednotek JSDHO v okrese Jindřichův Hradec zařazených v kategorii JPO II a JPO III se jedná o drobné dopravní nehody. Nízkou dopravní nehodovost lze konkretizovat především opatrností při provozování požární techniky ve vztahu k jejímu stáří a technickému stavu požární techniky.

Společné vyhodnocení otázek

30. a) Uskutečnilo se v posledních 12 měsících pro JPO prověřovací cvičení ?
b) Organizoval velitel JPO v posledních 12 měsících taktické cvičení ?

Tabulka č. 30

	a) prověřovací cvičení	b) taktické cvičení
Ano	107	105
Ne	105	116
Nevím	15	-
Celkem odpovědělo	227	221

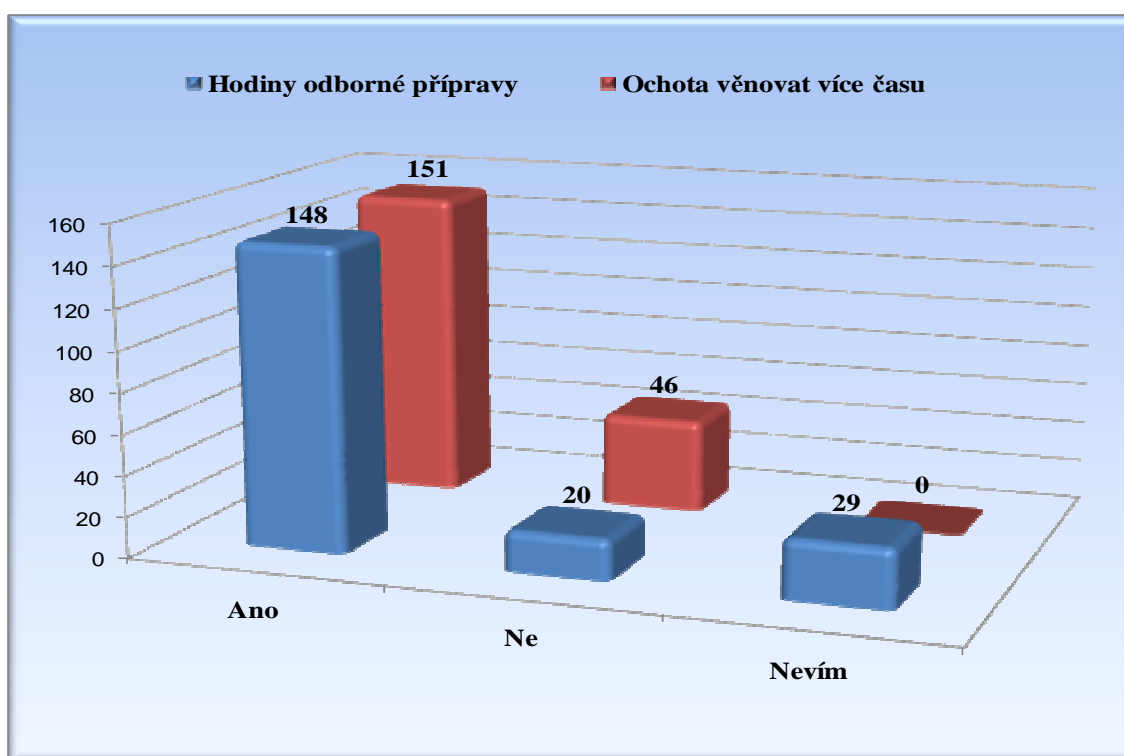

Na otázku organizování prověřovacího cvičení bylo kladných 107 odpovědí a 105 záporných. V porovnání s organizováním taktického cvičení bylo 105 odpovědí kladných a 116 odpovědí záporných. Z grafů vyplývá že organizování prověřovacích a taktických cvičení jsou u JSDHO organizovány s podobnou četností. Porovnáním grafického vyjádření provedení prověřovacích a taktických cvičení je podobné s minimálním rozdílem. Toto porovnání vyjadřuje plnění právních předpisů daných pro organizační, technickou a odbornou připravenost jednotek JSDHO kategorie JPO II a III v okrese Jindřichův Hradec.

31. a) Myslíte si, že Vámi udaný počet hodin odborné přípravy je dostatečný?
 b) Jste ochoten odborné přípravě věnovat více času?

Tabulka č. 31

	a) hodiny odborné přípravy	b) ochota věnovat více času
Ano	148	151
Ne	20	46
Nevím	29	0
Celkem odpovědělo	197	197

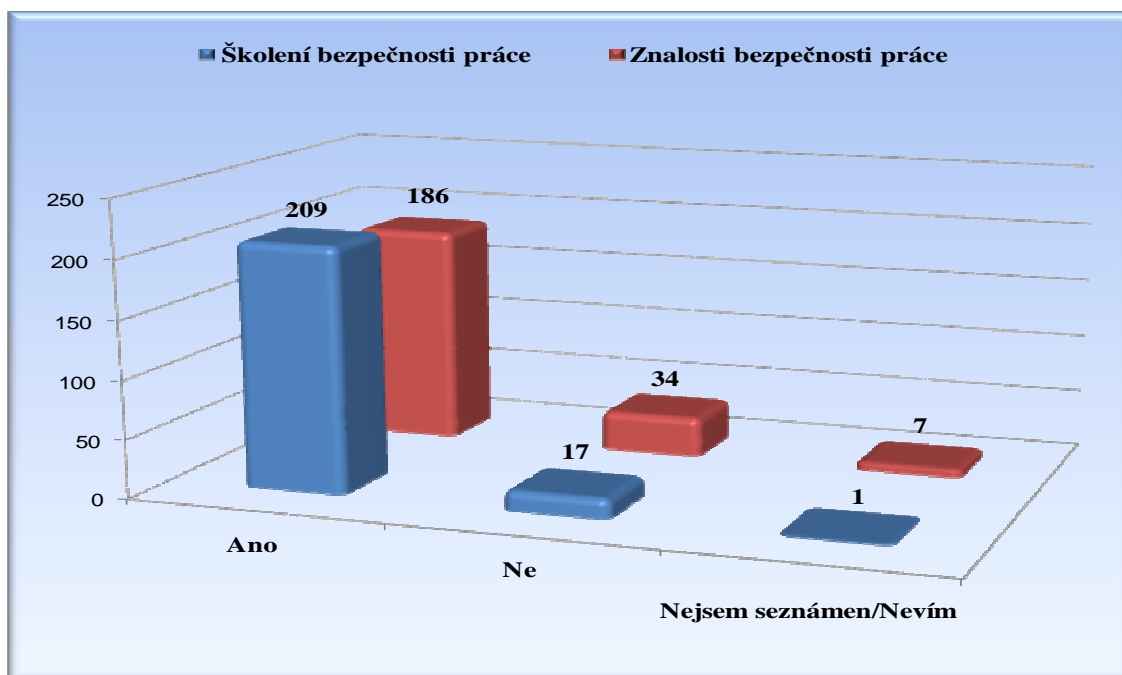
Na otázku, zda je počet hodin odborné přípravy dostatečný, kladně odpovědělo 148 dotázaných členů, záporně 20 a odpověď nevím volilo 29 dotázaných členů JSDHO. V porovnání s otázkou ochoty věnovat více času odborné přípravě projevilo 151 členů ochotu se více připravovat na rozdíl od 46 členů kteří tuto možnost odmítá. Dotázaní členové jsou převážně přesvědčeni o dostatečnosti času který věnují odborné přípravě a jsou ochotni se věnovat odborné přípravě ve větší míře.

32. a) Je u Vaší jednotky prováděno školení bezpečnosti práce?
 b) Bylo provedeno přezkoušení členů JPO ze znalostí bezpečnosti práce?

Tabulka č. 32

	a) školení bezpečnosti práce	b) znalosti bezpečnosti práce
Ano	209	186
Ne	17	34
Nejsem seznámen/Nevím	1	7
Celkem odpovědělo	227	227

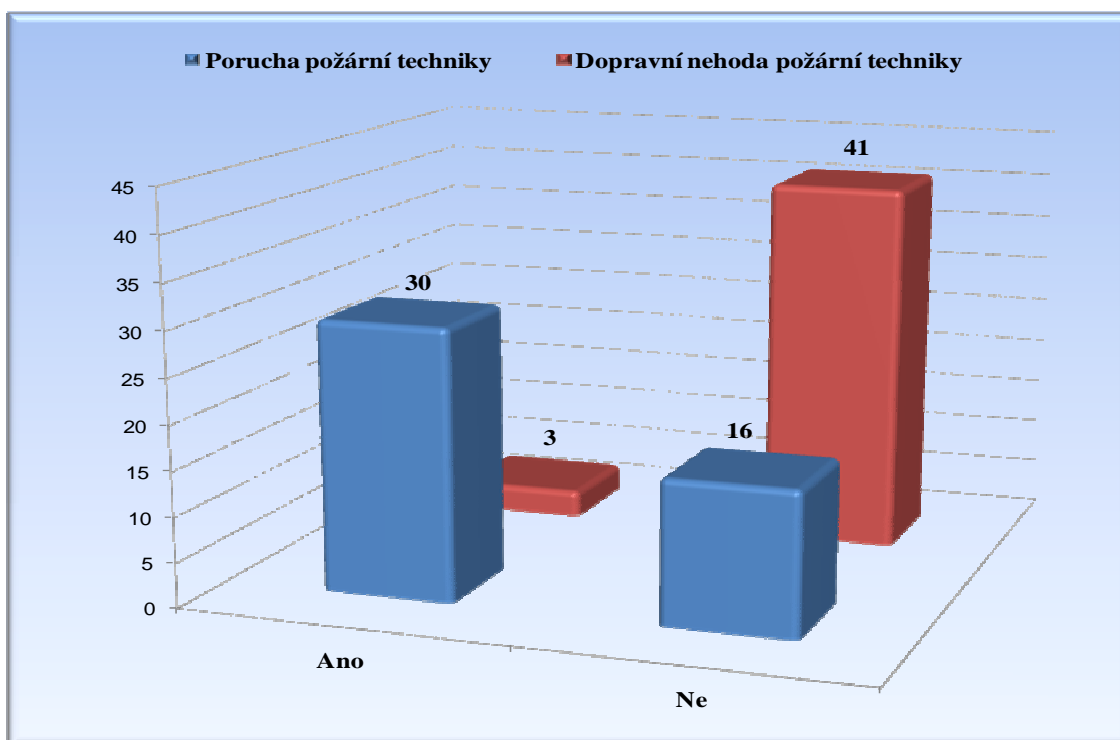

Otázku provádění bezpečnosti práce odpovědělo 227 dotázaných, z tohoto počtu 209 kladně. Na otázku provádění přezkoušení z bezpečnosti práce odpovědělo 227 členů, z nichž 186 členů odpovědělo kladně. Většina dotázaných členů JSDHO školení bezpečnosti práce provedla a následně u nich bylo provedeno i přezkoušení ze znalostí bezpečnosti práce. Bezpečnosti práce se dle výsledků dotazníkového šetření věnuje patřičná pozornost. Členové JSDHO ke školení bezpečnosti práce přistupují odpovědně.

33. a) Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k poruše požární techniky ?
 b) Došlo u JSDHO v posledních 12 měsících k dopravní nehodě požární techniky?

Tabulka č. 33

	a) porucha požární techniky	b) dopravní nehoda požární techniky
Ano	30	3
Ne	16	41
Celkem odpovědělo	46	44

Z dotázaných 46 velitelů družstva odpovědělo 30 velitelů kladně s tím že měli poruchu. Na otázku dopravní nehody, byla kladná odpověď 3 veliteli družstva z 44 odpovídajících. Z grafu vyplývá vysoká poruchovost techniky a nízká nehodovost. Tato situace vyplývá z přístupu členů JSDHO při provozování požární techniky, nedostatku finančních prostředků na opravy, repase nebo nákup nové požární techniky.

Výsledky odpovědí dotazníkového šetření potvrzují hypotézu a přináší pohled na odbornou připravenost jednotek SDH obce kategorie JPO II a JPO III v okrese Jindřichův Hradec. Z výsledků je patrna rozdílnost přístupu k organizační způsobilosti technické způsobilosti a odborné způsobilosti. Z výsledků dotazníkového šetření lze odvodit nízkou úroveň především technické připravenosti. Poruchovost techniky v organizačním nebo operačním řízení se pohybuje kolem 93%. Tato nespolehlivost je dána především stářím techniky a některých případech zanedbáním technického stavu, nebo nedostatkem finančních prostředků. Odborná příprava je prováděna u JSDHO nedostatečně především porovnáme-li měsíční četnost prováděných školení a čas v hodinách věnovaný odborné přípravě, s množstvím potřebných znalostí k výkonu činnosti v jednotce SDH obce. U členů v 1/2 případů JSDHO není přezkoušení znalostí provedeno komisí. Tento výsledek není vyhovující pro stálou organizační a odbornou připravenost členů JSDHO. Členové jsou ochotni věnovat více času odborné přípravě i když jsou přesvědčeni, že se jí věnují dostatečně. Při porovnávání odpovědí lze nalézt protimluvné rozpory. Na základě výsledků dotazníkového šetření lze zhodnotit úroveň připravenosti jednotek a vyhledat možnosti zlepšení současného stavu nebo případné optimalizace. Pro provedení těchto kroků je potřeba provést důkladnou analýzu možností a potřeb které nám jednotky PO můžou poskytnout.

5. DISKUSE

V popisné části diplomové práce je rámcově rozepsána činnost jednotky PO v organizačním řízení se zaměřením na stálou organizační, technickou a odbornou připravenost jednotek požární ochrany kategorie II a III. V této části se zabývám stavem, který je ideální pro formulaci kladné odpovědi na hypotézu o připravenosti jednotek. V dotazníkovém šetření bylo stanoveno základních 20 otázek majících za úkol pokrýt škálu činnosti JSDHO. Otázky dále měly hlubší návaznost a kombinovatelnost, abych jejich vhodnou kombinací dosáhl i více pohledů na otázky položené ve vztahu k tématu. Dále bylo stanoveno 9 otázek, které byly položeny velitelům družstva. V dotazníkovém šetření není rozlišen velitel jednotky a velitel čtyř nebo velitel jednotkách SDH obce jelikož musí být na těchto funkcích vzájemná zastupitelnost. V těchto otázkách byla zaměřena pozornost na širší vědomosti velitelů s možností doplnění vlastního vyjádření. Tuto možnost velitelé nevyužili. Z výsledků a z odpovědí byla stanovena a zhodnocena kombinace otázek, které na sebe navzájem navazují nebo se doplňují. Celkem bylo osloveno 16 sborů. 15 sborů působí v režimu JPO III, 1 sbor v plnohodnotném režimu JPO II a 1 sbor ve zkušebním JPO II s vlastním určením v JPO III. Celkem se výzkumu zúčastnilo 229 osob, z toho 46 velitelů. Už v počátku, nesplnění předepsaných počtů svědčí o skutečnosti nenaplněnosti předpokládaných stavů, jež jsou stanoveny na 252 osobách. Průběžně se početní stavy mění, což je způsobeno vysokou fluktuací členů jednotek SDH obce. V části samotného provádění odborné přípravy byla zjištěna pouze 32,8% účast na školení každý měsíc, což se jeví jako ideální stav v kombinaci s nejčastěji uváděnou odpovědí hodinové dotace do 5 hodin za měsíc. Následná zjištění i několikaměsíční pauzy mezi termíny odborné přípravy jsou nedostačující pro stálou připravenost jednotky SDHO. V přímé diskusi s členy JSDHO byla jako příčina tohoto nedostatku uváděna osobní vytíženost ve vztahu k zaměstnání a rodinným vazbám. V otázce ochoty více se věnovat odborné přípravě byla kladná odpověď v 76% dotázaných, což můžeme považovat za nadějně zjištění a dále ho rozvíjet v teoretické a především praktické rovině. Spokojenost se spoluprací s Hasičským záchranným sborem ČR je průměrná, pouze v 10% případech uvedena jako nedostatečná, což je dáno špatnou komunikací mezi HZS kraje a JSDHO.

Předpoklad splnění cvičných jízd prováděných každý měsíc minimálně 10 km je naplněn. Značné rozdíly v odpovědích byly zjištěny v otázkách prověřovacího cvičení a taktického cvičení. Tato rozkolísanost je dána především neznalostí rozdílu mezi zmiňovanými druhy cvičení. Organizování taktického nebo prověřovacího cvičení s plněním všech podmínek bylo provedeno v uplynulých 12 měsících ½ dotazovaných členů JSDHO. Tento údaj je nedostačující vzhledem k nařízení provádění těchto cvičení v průběhu roku. Na velmi dobré úrovni lze hodnotit část věnovanou bezpečnosti práce. Na bezpečnost práce je kladen důraz pro nebezpečí rizik spojených se zásahovou činností členů JSDHO. Plánování odborné přípravy uvádí 95% velitelů. Z hlediska technické připravenosti není výsledek uspokojivý. Více než 65% dotázaných uvádí poruchovost požární techniky. Vozový park JSDHO na okrese Jindřichův Hradec je zastaralý. Stáří techniky se pohybuje mezi 15 – 35 lety. V rámci okresu Jindřichův Hradec není žádná technika zařazena do výjezdu u JSDHO mladší 5 let. Opravy techniky se provádějí především vlastními silami členů JSDHO nebo dílčími dodávkami opravárenských prací nebo náhradních dílů, případně formou repase podvozků a nástaveb požární techniky. Vybavenost technikou a věcnými prostředky je vázána na rozpočty obcí a příspěvkové tituly především z krajského rozpočtu. V současnosti členové JSDHO mají stejnou náplň činnosti jako příslušníci HZS ČR mimo speciální služby, pouze náročnost a přístup k odborné přípravě se liší. V tomto ohledu by měl být vstřícný postoj i zaměstnavatelů členů JSDHO. Postoj zaměstnavatelů členů JSDHO se liší. V některých případech se zaměstnavatelé přímo podílí na podpoře JSDHO nejčastěji podílem na vybavování jednotky nebo finanční podporou a uvolňování členů jednotky pro ně není zatěžující. Naopak jsou zaměstnavatelé, kterým uvolňování členů JSDHO způsobuje ztráty v podobě omezení nebo přerušování výroby a tím i snížení zisku. Pro tyto případy je zřízen fond na refundaci nedostatků z důvodu nepřítomnosti pracovníků v zaměstnání v případě zásahu jednotky. V neposlední řadě možným způsobem řešení je úprava legislativního rámce činnosti HZS ČR. Tato úprava se může zabývat prodloužením dojezdového času jednotky HZS ČR, zvýšením rychlosti dojezdu potřebné pro výpočet dosažitelnosti lokality a dojezdového času. Úprava touto formou se jeví jako nejméně nákladná na celý systém obslužnosti regionu. Na území okresu

Jindřichův Hradec jsou rozmístěny 3 stanice HZS ČR v místě příslušné kategorizaci. Vhodným využitím těchto kapacit může dojít k úspoře finančních prostředků vydávaných Jihočeským krajem a obcemi na vybavenost s připravenost JSDHO. Při řešení dané problematiky nebyly shledány závažné problémy. V některých případech bylo dotazníkové šetření řešeno kolektivní formou, což se odráží v dosažených výsledcích. Na individuální přístup každého člena byli upozorněni všichni velitelé jednotek, s nimiž bylo dotazníkové šetření konzultováno. Časová náročnost dotazníkového šetření v tomto rozsahu od jeho přípravy přes realizaci až po vyhodnocení byla vysoká. Spolupráci s veliteli jednotek mohou hodnotit ve většině případů jako velmi dobrou, za což jim patří poděkování. Z průběhu zpracování tématu je zřejmá snaha pokusit se dosáhnout alespoň základních předpokladů pro opodstatněnost rozmístění jednotek v rámci plošného pokrytí území okresu Jindřichův Hradec. Tyto předpoklady jsou plněny s vynaložením maximálního úsilí jednotlivců.

6. ZÁVĚR

V diplomové práci se zabývám organizačním řízením JPO II a JPO III. Nejprve jsou popsány povinnosti obce a obecního úřadu dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, za kterými následuje stručný popis zřízení JSDH obce. V této části jsou popsány povinnosti obce a obecního úřadu při zřizování JSDH obce. Následuje část vymezující úkoly JSDH obce s rozdělením jednotek a jejich předurčeností v rámci plošného pokrytí území okresu Jindřichův Hradec s přehledem JSDHO kategorie JPO II a JPO III. V další části je popsáno organizační řízení jednotek SDH obce. V části organizační způsobilosti je popsána forma získávání odborné způsobilosti a provádění odborné přípravy a cvičení jednotek SDH obcí. V odborné přípravě je zásadní plánování odborné přípravy ve vztahu ke školeným tématům, periodicita a stálé opakování témat s přínosem nových prvků, provádění výcviku znalostí a dovedností s důrazem na použitelnost v praxi a v neposlední řadě i důsledná kontrola prováděných úkonů. Hypotézu o nízké úrovni organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků JPO kategorie II a III v okrese Jindřichův Hradec se podařilo potvrdit na základě tabulek a grafů a vzájemného rozboru odpovědí. Z výsledků dotazníkového šetření vyplynula zásadní fakta o průměrné organizační způsobilosti, podprůměrné technické způsobilosti a nedostačující odborné způsobilosti. Tvrzení o nedostatečné odborné způsobilosti je podloženo výsledky odpovědí na otázky č. 4, 6, 25 vztahujících se k času, který členové JSDHO věnují odborné přípravě a ověření odborné přípravy zkouškou provedenou komisí. Tvrzení o podprůměrné technické způsobilosti potvrzují výsledky odpovědí na otázku č. 28 o vysoké poruchovosti požární techniky. Stav organizační připravenosti na základě položených otázek a vyhodnocení dotazníkového šetření dosahuje průměrných hodnot ve vztahu k otázce č. 16 a 30. Zlepšení výsledků může mít několik rovin řešení. Nejprve je třeba připomenout, že plošné pokrytí území okresu Jindřichův Hradec je provedeno jednotkami, v nichž členové jsou zapojeni na dobrovolné bázi, pouze v 1 případě se jedná o systém, v němž jsou členové odměňováni dle platného smluvního ujednání. V tomto ojedinělém případě byly výsledky dotazníkového šetření na uspokojivých úrovních. Nicméně právě tento systém je svou nákladností nad finančními možnostmi

většiny obcí zapojených do plošného pokrytí území okresu Jindřichův Hradec. V případě smluvního vztahu a odměňování členů JSDHO může vzniknout riziko případu zneužívání placených náhrad. V tomto směru je důležitá kontrola opodstatněnosti jednotky JSDHO v režimu JPO II a také je přínosné porovnat u dané jednotky četnost zásahové činnosti před vstoupením do režimu JPO II se stavem fungování v režimu JPO II. U ostatních jednotek se zlepšení stavu připravenosti může provést důslednou kontrolou plnění podmínek pro výkon činnosti v režimu JPO III. Současný systém plošného pokrytí území je členy jednotek vnímán spíše jako konkurenční než jako doplňkový ve vztahu k HZS ČR. Řídícím metodickým a kontrolním elementem v oblasti požární ochrany je právě HZS ČR. Dalším možným způsobem zlepšení stavu může být rozšíření povinných účastí na odborných přípravách ve školicích zařízeních MV-GŘ HZS ČR. Tuto povinnou odbornou přípravu je třeba organizovat periodicky pro všechny členy JSDHO. Úspora spočívá především v provozování jednotek v režimu JPO II včetně optimalizace kategorie JPO III. Uvažovaným hlediskem v rámci optimalizace může být snížení počtu členů u jednotek stavících 2 výjezdová družstva. Nejčastějším obsazením je družstvo v základním početním stavu 1+5. S optimalizací počtu jednotek v kategorii JPO II a početních stavů členů JPO II se docílí nemalé finanční úspory na provozních nákladech, časové optimalizace na odbornou přípravu a vyšší flexibility členů JSDHO. Navržené způsoby řešení zkvalitnění a optimalizace organizační, technické a odborné způsobilosti si vyžadují širší diskusi dotčených subjektů a především hlubokou analýzu současného zřízení s možnostmi optimalizovaného stavu.

7. KLÍČOVÁ SLOVA

Sbor dobrovolných hasičů

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Organizační řízení

Technická způsobilost

Odborná způsobilost

Zdravotní způsobilost

Dotazníkové šetření

Seznam použitých zkratk

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

JSDHO – Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

HZS JčK – Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

IZS – Integrovaný záchranný systém

JPO – Jednotka požární ochrany

MV – GŘ HZS ČR – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

PO – Požární ochrana

PT- Požární technika

CAS – Cisternová automobilová stříkačka

PMS – Přenosná motorová stříkačka

DA 8 – dopravní automobil

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborná literatura :

1. FUČÍK, M.: Operační řízení jednotek SDH mikroregionu Třeboňsko a jejich úloha při řešení mimořádných situací. Bakalářská práce, ZSF JČU, Č. Budějovice, 2009.
2. HANUŠKA, Z.: Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany. 1 vydání, SPBI Spektrum, Ostrava, 2009, ISBN 978-80-7385-069-2.
3. HANUŠKA, Z.: Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR. 3 vydání, SPBI Spektrum, Ostrava, 2006, ISBN 80/86634-02-9.
4. Kolektiv autorů: Cvičební řád jednotek požární ochrany. SPBI Spektrum, Ostrava, 2007, ISBN 978-80-7385-010-4
5. Kolektiv autorů: Bojový řád. SPBI Spektrum, Ostrava, 2007, ISBN 978-80-7385-026-5

Zákonné normy:

6. Zákon č.133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
8. Vyhláška č. 35/2007 Sb., o stanovení technických podmínkách požární techniky, ve znění pozdějších předpisů.
9. Vyhláška č. 255/1999 Sb., o stanovení technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů.
10. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů.
11. Nařízení vlády č. 172/2001., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

12. Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.
13. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru, č. 25/2009 služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků, GŘ HZS ČR, Praha, 2009.
14. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 7/2009, kterým se stanoví postup pro přípravu a provedení prověřovacích a taktických cvičení, GŘ HZS ČR, Praha, 2009.
15. Nařízení kraje č. 8/2005, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Jihočeského kraje jednotkami požární ochrany, Č. Budějovice, 2005.
16. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. MV–GŘ HZS ČR, Praha, 2009.

Internetové odkazy:

17. [http://sport.pozary.cz/-centrum požárního sportu/index.html](http://sport.pozary.cz/-centrum-pozarniho-sportu/index.html), 3. ledna 2011
18. <http://www.hzscr.cz/> - informace pro obce a jednotky PO, 2. ledna 2011
19. <http://www.bozpinfo.cz/win/knihovna-bozp.html>, 20. prosince 2010
20. <http://www.hzscb.cz/index.php>, 7. března 2011
21. <http://www.minv.sk/?hasicskejednotky.html>, 11. května 2011
22. <http://www.dhz-koprivnica.napady.net/>, 11. května 2011

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Doporučený vzor zřizovací listiny jednotky sboru dobrovolných hasičů obce

Obec .....

okres .....

usnesením zastupitelstva č. .... ze dne .....

s účinností od ..... na dobu neurčitou

zřizuje

na základě § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“)

jednotku sboru dobrovolných hasičů obce

.....
(název obce)

plánované kategorie **JPO** .....

stávající kategorie **JPO** ..... jako svou

organizační složku obce

dle § 35a odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a § 24 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

1. Identifikační údaje

Organizační složka obce vystupuje v právních vztazích pod názvem

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce _____

Sídlo organizace:

_____
_____

IČO: _____

Evidenční číslo jednotky přidělené HZS kraje _____

2. Předmět činnosti

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen „jednotka“) plní prioritně úkoly na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva dle § 70 odst. 1 a odst. 5 zákona o požární ochraně a § 30 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, a úkoly v souladu s předurčeností pro záchranné a likvidační práce a zařazením do požárního poplachového plánu kraje.

Jednotka může v souladu s § 97 zákona o požární ochraně poskytovat pohotovostní a jiné služby nebo práce za úhradu vynaložených nákladů za předpokladu, že se jedná o práce a služby související se základní náplní jejich činnosti a nedojde k ohrožení její akceschopnosti.

3. Osoby oprávněné k jednání za jednotku

Nestanoví-li právní předpisy jinak jsou v právních a jiných vztazích za jednotku oprávněni vystupovat velitel jednotky a zástupce velitele jednotky jmenovaní starostou obce.

4. Vymezení majetku

Nakládání s majetkem se řídí obecně platnými právními předpisy.

Jednotka užívá ke své činnosti vymezený majetek obce. Výčet majetku je uveden v příloze této zřizovací listiny, která je nedílnou součástí zřizovací listiny. Členové jednotky mohou svěřený majetek využívat pouze k činnostem, ke kterým je jednotka zřízena nebo které umožňují právní předpisy. Členové jednotky se podílí na údržbě a drobných opravách svěřeného majetku. Pořízení, prodej, pronájem nebo zápůjčku svěřeného majetku lze uskutečnit pouze se souhlasem zastupitelstva obce, přičemž musí být zachována akceschopnost jednotky. Toto neplatí pro zápůjčku potřebnou pro provedení činnosti v operačním řízení jednotek požární ochrany.

Majetek jiných subjektů může jednotka ke své činnosti využívat pouze na smluvním základě nebo stanoví-li tak právní předpisy.

5. Vymezení působnosti

Jednotka prioritně plní úkoly dle čl. 2 na území zřizující obce. Mimo území zřizující obce plní úkoly dle požárního poplachového plánu kraje nebo na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje.

6. Finanční zabezpečení

Financování jednotky se řídí obecně platnými právními předpisy.

Příjmy a výdaje jednotky jsou příjmy a výdaji obce. Příjmy a výdaje jednotky se vedou odděleně od ostatních příjmů a výdajů obce. S finančními prostředky přidělenými jednotce je oprávněn disponovat velitel jednotky a zástupce velitele jednotky.

7. Členové jednotky

Seznam členů jednotky a jejich funkční zařazení vedený velitelem jednotky je nedílnou součástí této zřizovací listiny. Podmínky pro zařazení osob do jednotky, minimální početní stav jednotky a činnost členů jednotky se řídí zákonem o požární ochraně a souvisejícími předpisy. Specifikace dalších podmínek a činností, které nejsou uvedeny v zákoně o požární ochraně a s ním souvisejících předpisech, mohou být upraveny vnitřním předpisem zřizovatele jednotky nebo v pracovně právních vztazích se členy jednotky, přičemž nesmí být narušena akceschopnost jednotky.

8. Organizace a činnost jednotky

Organizace a činnost jednotky se řídí zákonem o požární ochraně a souvisejícími předpisy. Za činnost jednotky v organizačním a operačním řízení zodpovídá velitel jednotky.

9. Dotčené zájmy vzniklé činností jednotky

Odškodňování členů jednotky a subjektů, jimž vznikla škoda v souvislosti s činností jednotky, se řídí obecně platnými právními předpisy, příp. dokumenty vydanými obcí.

10. Zrušení jednotky

Jednotku lze zrušit pouze rozhodnutím zastupitelstva obce po souhlasu územně příslušného hasičského záchranného sboru kraje.

V _____

dne _____

razítko obce

**Jmenovací dekret
velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce**

Obec .....

zastoupená starostou obce .....

s účinností od ..... na dobu neurčitou

jmenuje

na základě § 68 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,

velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce

.....
(název obce)

pana / pani .....

narozen(a): .....

trvalé bydliště: .....

Při plnění výkonu funkce velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen „jednotka“) se velitel jednotky řídí ustanoveními zákona č. 133/1985 Sb. a souvisejícími předpisy. Velitel jednotky zodpovídá za činnost jednotky starostovi obce a ve spolupráci se starostou obce zabezpečuje akceschopnost jednotky a odbornou přípravu členů jednotky.

V .....

dne .....

.....
velitel jednotky

.....
starosta obce (města)
razítko

(Adresa HZS kraje – územního odboru)

dne _____

Žádost o vyjádření ke jmenování velitelem jednotky

V souladu s § 68 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Vás žádáme o vyjádření ke způsobilosti pana / paní _____

vykonávat funkci velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce / města _____

S pozdravem

Podpis
Jméno, příjmení
Starosta obce / města

Záznam o pravidelné odborné přípravě členů jednotky SDH obce

Dne: _____

Téma odborné přípravy

Název téma (počet hodin)	Školitel	Podpis školitele

Svým podpisem stvrzuji, že jsem proškoleným výše uvedeným tématům porozuměl.

Jméno a příjmení člena	Podpis

PROTOKOL
o ověření pravidelné odborné přípravy

velitele/velitele družstva/strojníka/technika/hasiče *

jednotky sboru dobrovolných hasičů obce/města

Jméno, příjmení: .....

Jednotka SDH obce/města: .....

Datum konání: .....

1. ústní zkouška/ověření odborných znalostí *: prospěl/neprospěl *
2. písemná zkouška testem/ověření odborných znalostí *: prospěl/neprospěl *
3. praktická zkouška/ověření odborných znalostí *: prospěl/neprospěl/není vyžadována *

CELKOVÉ hodnocení: prospěl/neprospěl *

Členové zkušební komise
(jméno, příjmení a podpis)

Předseda zkušební komise
(jméno, příjmení a podpis)

Prohlašuji, že jsem byl poučen o možnosti vykonání opravného ověření pravidelné odborné přípravy do 3 měsíců od data vykonání ověření pravidelné odborné přípravy

Dne:

_____ podpis člena

Opravná zkouška:

Datum konání: .....

Zkouška provedena z ..... prospěl/neprospěl *

CELKOVÉ hodnocení: prospěl/neprospěl *

Členové zkušební komise
(jméno, příjmení a podpis)

Předseda zkušební komise
(jméno, příjmení a podpis)

* Nehodící škrtněte.